

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, október 9-én.

278. szám.

Tüzes Gáborok.

Volt Tüzes Gábor több is, nevezetesen csak kettő. Az egyikre a história emlékeztet; ő volt az az olasz barát, aki a klostrom csöndjében valami olthatatlan tüzanyagot talált ki s aztán Budavár megvétele alkalmával egymásután szórta a csóvákat a törökök közé. Kitűnő szolgálatokat tett a pogányok ellen való harcokban s a magyar nép halála elkeresztelte érte Tüzes Gábornak. Mert mindig jelzőkkel fizetett a nép. A másik Tüzes Gábor is úgy kapta nevét a néptől, holott egyébként Ugron Gábor volt az ő neve. Ő is olthatatlan tüzanyaggal dolgozott és szórta a tüzes csóvákat szakadatlan. De úgy kell lenni, hogy aki ezt a tüzet nem az ellenségre, hanem saját véreire szórja, azt magát perzseli meg a láng. És méltóztatnak emlékezni, hogy a rabonbán csakugyan sokszor égette meg magát. Volt azonban szive, hogy ezt hamarosan észrevegye s akkor egyszerűen félreállott. Talán azt az időt várja, amikor igazán ellenségei támadnak ennek az országnak és az ő csóváit akkor jobban fognak beválni.

A két nevezetes Tüzes Gábor közül a másodiknak az esete tanulságosabb. Még sem akarnak rajta okulni az apró Tüzes Gáborok, akik most a szélsőbalon gyártják a csóvákat. Pedig köröskörül nincs olyan elfogulatlan szem, amelyik meg nem látná, hogy az ő csóváik nem az ellenségben tesznek kárt, hanem az obstrukciós táborban és azonfelül az ország ügyében. Csak két nappal ezelőtt történt, hogy erősen konferenciáztak és

aztán kidobtak egy értesítést, aminek az volt a célja, hogy megállítsa a parlamenti többség szívverését. Voltaképpen pedig az az értesítés egy szempillantás alatt megperzselte Kossuth Ferenczet s vele mindazokat, akik a józaneszüket is magukkal akarták vinni a harczba, nemcsak a gyűlöletüket. A konferenzia határozata nyomán mindenki sértetlen maradt, csak azokban esett kár, akik a konferenziát vezetni akarták. A Tüzes Gáborok tehát magukat égették meg.

De itt nem állott meg a szélhali konferenzia. A mai napon egy tüzes határozati javaslattal tiltakozik ellene, hogy az első roham sikertelenségét világgá hirdessék. Egyszerűen kikéri magának, hogy a publikumot felvilágosítsák, milyen kárt tett az első csóva Kossuth Ferenczben és társaiban. S ezért kijelenti, hogy ezentul várja meg mindenki a hivatalos értesítést. Ez pedig egyszerűen neveltséges. A szélsőbal újságjai diadalmármorba törnének ki, ha például a szabadelvűpárt határozná el valamikor ilyesmit. Mert az csak világos, hogy súlyos belső baj van ott, ahol a párt megtiltja a konferenziák lefolyásának ismertetését. S hogy a szélsőbal újságjai a hivatalos értesítésekkel érik be, az kelene még csak! De a szélsőbal azért a többség sajtójától megköveteli az ilyen képtelenséget. A határozati javaslat tehát neveltséges. Ez azonban még csak a kisebbik baja. A nagyobbik az, hogy megint csak bajt okozott a kidobott csóva s megint magában a pártban pusztított. Ki kell ugyanis a határozatból érteni, hogy a konferenzia elítéli a saját

tagjait, akik az első értekezletről tulságos őszinteséggel informálták az újságokat.

Szóval: az első csóva, amit kidobtak, a saját fejüket égette meg, Kossuth talán azóta se tesz egyebet, csak rakja magára a jeges borogatásokat; a második csóva viszont megpörkölte a párt száját, amelyik őszintén mert csacsogni.

Csak épen az ellenséget nem érte semmi baj. Az vidáman nézi, hogy miként pusztítja ez a szerencsétlen párt önmagát és legfőljebb azt lesi, hogy meddig tarthat el az öngyilkosságnak ez a proceszusa. Mert elvégre a feje és a szája után nincs sok nemes szerve a szélsőbalnak és a sok visszafelé forduló csóvát a lábaival se győzi sokáig. Egy szép napon megtörténhetik, hogy az egész konferenziát Polónyi Géának egymagában kell megtartania, mert bajtársai már porrá égtek és ő is csak úgy menekült, hogy mint a mesében a szalamanderen, rajta sem fog a tűz. Egy kicsit azonkívül el is tudja kerülni a veszedelmes helyeket.

Ha részvélenül néznők a szélsőbal dolgait, sok régi bűnök megtorlását kellene látnunk ebben a szomorú züllésben. Akkor pecsételte meg a sorsát, amikor először adta a hatalmat a vitarendező urak kezébe. Tudnia kellett volna, hogy annak a sok kis embernek majd nagyon is meg talál tetszeni a hatalom és nem adja ki többé a kezéből. Mert kellemetlen dolog visszamenni az ismeretlenség homályába. Így történt, hogy semmiféle vezér sem birt többé a párttal és a párt sem birt többé magával. Csak gurult a

Adalékok a kor történetéhez.

Négy heti szabadság után haza érkezve, még mindig gyászban találok jó Budapest városát; fekete zászlai busan lengenek az őszi szürke ég alatt, látható jelvényei a nagy fájdalomnak, mely senki szívéből ki nem apad. Hej! hej... Bizony csak nem nagyon szép ez a világ. Legjobban érezte ezt az, kit oly soká gyászolunk, és elköltözése újabb, rettenetes bizonyítéka volt érzése igazságának.

A régi világfájdalmat, mely poétikus volt, fölváltotta a világundor, mely prózai. Ez kíséri haldokló századunkat utolsó percéhez.

És a szemlélő bölcs érdeklődéssel kérdezheti, mi lesz a vége a nagy csömörnek, mely az emberek kedélyét elfogta, amióta Schopenhauer a lélek kényelmetlenségeit tudományos rendszerbe fogta? Mi lesz a vége? Hát el fog mulni. Ez talán kissé ostoba válasz; de azért mégis a legtalálób.

Egyáltalán kár az ostobaságot oly nagyon lenézni, mint mi szoktuk. Az ostobaság nagyon fontos intézménye a világnak. A legszilárdabb intézménye. Sőt az egyetlen, mely

tartós. Minden elmúlik széles e világon; csak az ostobaság örökkévaló.

Nézzék csak az anarchisták ellen világszerte megindult mozgalmat! Miként folyik a nagy erélyvel megindult intézkedés? Összefogdossák a terrorizmus embereit és nagy sebbel-lobbal kiviszik őket az országokból. Hová? Hát — más országokba. A rendőrségek hatalmukba kerítik őket és fedezet alatt elszállítják őket az ország határára. Hát aztán? Aztán ott leteszik őket: Fel is ut; le is ut. Tessék választani. De ide, mi hozzánk, az ur többé be ne tegye a lábát!

A megszabadult rémember aztán veszi botját és tovább vándorol más vidékre, ahol szintén vehet élesre hegyezett ráspolyokat, akár csak Lausanne-ban.

A teljes című országok aztán összenéznek. Mi lesz a mi buzgalmunkból, kérdik némi megütközéssel? Mi kikergetjük a mi gyanusainkat más országokba; és ezek bekergetik az övéiket mi hozzánk. A Svájcba kitiltják Bosinot és Sousicot. Elszászba: ugyanaz napon Elszászba betiltanak öt embert a Svájcba.

Olaszországból ötven embert exportálnak Franciaországba; de Franciaország nem érzéktelen a szeretetreméltóság iránt és szintén ötven világboldogítóval ajándékozta meg Olaszországot. Amazok most Párisban járják a cancan: ezek pedig Nápoly korezmáiban játszanak morá-t, ami szintén kellemes mulatság.

Nem lehet ugyan állítani, hogy ez nagyon célhozvezető eljárás volna; de némi szociálisztikus természetű, sőt vagyonközösítő hatása mégis lehet.

Igy például, ha valakinek nincs pénze nyári utazásra, akkor elmegy a rendőrséghez és ott kijelenti, hogy ő svájci anarchista. A rendőrség azonnal befogja és költségmentesen elszállítja Chamounix-ba, a Montblanc alá, ahol nagyon jó a levegő. És így a kevésbé vagyonosak is eljuthatnak egy kis nyári üdüléshez.

Persze az újítás elvi barátai nincsennek megelégedve a rendőrségek eljárásával. Azt mondják, hogy az új bajok ellen új orvosságot kell találni; hogy az oly veszedelmes körülményekben, amilyenek a mi korunkban

POLITIKAI HIREK.

A közgazdasági bizottságból. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma Andrássy Tivadár gróf elnöklése alatt ülést tartott. Az ülésen a vám- és kereskedelmi szövetségről szóló törvény előadója Rosenberg Gyulát választották meg. Ezután tárgyalás alá került „A magyar korona országainak s ő felsége többi királyságainak és országainak kormányai közt a részvénytársaságok, biztosító társaságok, közkereseti és iparszövetkezetek kölcsönös biztosítása iránt létrejött egyezmény módosításáról” szóló törvényjavaslatot. Szűcs Attila előadó ismertette a javaslatot s azt elfogadásra ajánlotta. A bizottság Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Dániel Ernő báró miniszter felszólalásai után általánosságban és részleteiben is elfogadta a javaslatot.

Gróf Apponyi Albert beszámolója. Említettük már, hogy gróf Apponyi Albert, a nemzeti párt vezére jövő vasárnap Jászberényben beszámolót tart. A beszámoló képviselőt, ez alkalommal pártjának több tagja — köztük Horánszky Nándor is — lekíséri és ők is beszédeket mondanak.

Napirend-vita.

(Az országgyűlésből.)

Szavaznak. Már megint szavaznak. De még mindig csak az alelnökre, akinek az állása Berzeviczy lemondásával már másodszor üresedett meg. Azonkívül a bizottságokban is mindig van egy-két üresedés s ha már alelnököt választanak, egy füst alatt a bizottsági tagokat is megválasztják. Ezekre pedig külön kell szavazni. Ilyenformán két óra telik el csupa szavazással.

S a tábort a szavazás alatt alig lehet együtt tartani. Mindenki haza akar menni.

— Hiszen úgy sem lesz napirend-vita!

Hire jár csakugyan, hogy a kormány nem tesz napirend-javaslatot ma sem s majd csak az elnök indítványozza, hogy a kvótatárgyalások miatt ne legyen a jövő héten ülés. De a sereghajtók még sem engednek távozni senkit, mert hátha mégis lesz valami. Az ellenzék együtt van s azonfelül az elnöki székben is Láng Lajos ül... Szóval: a vigyázat nem árt.

S a választások után csakugyan szükség volt a táborra. Mert alig tette meg Láng Lajos az indítványát, a szélsőbalról ostromló

még lefelé és aki nem gurult vele vagy lejjön felre nem állott, azt egyszerűen eltáposztá. Ezt a pártot tehát sajnálni éppen olyan kevéssé lehet, mint megállítani. És vajmi kevés haszna volna, ha valaki rá akarná venni a szélsőbal vezéreit, hogy ők próbáljanak egy kis rendet csinálni. Lehetetlen. Az utolsó konferencia igazolta, hogy nekik már senki sem imponál és Kossuth Ferenczet is csak úgy veszik, mint a régi zászlót, amelyet béke idején összegöngyölnek, sarokba is tesznek, mert arra csak veszedelem idején van szükség. A választásoknál majd ki-göngyölik megint, akkor jó lesz nekik Kossuth Ferencz.

A szélsőbal gurul lefelé. És kevesek sajnálkozása kíséri a pusztulás útján; még azok is csak az ideát sajnálják, melyet ez a párt talán magával eltemet. Mert csak ez a mai függetlenségi párt érett meg a halálra és nem az idea, mely egykor világra hozta. Az az idea most is nagy, most is drága. És nem azoknak az apró Tüzes Gáboroknak a kincse, akik néhány esztendő óta folytonosan koczkára teszik. Ha most a kis emberek gyarlósága kompromittálta is, jöhet idő, amelyik ismét megteszi a régi szentségnek. Arra az időre kell gondolni. S ahogy a pusztuló templomból az Isten képét vitte biztonságba a pap, mi is a rajongót, az okosat, a bölcszet szeretnők látni, aki a szélsőbal szomorú összeomlásából menekülve, jobb időkre magával vinné a sértetlen ideát, a függetlenségi eszmét. És senkit sem látunk. Kábultan, érzéketlenül gurulnak együtt valamennyien: az erőszakos kicsinyek és az erőtlén vezérek. Egy gomolyag az egész párt és nem látni sem a vezért, nem az ideát.

De talán az az idea már nem is volt a mai pártban! Talán még a rabonban, az igazi Tüzes Gábor vitte magával, amikor félreállott! És talán éppen azért züllik olyan rohamosan ez a mai szélsőbal!

Álltak elő, erélyesebb eszközöket kell kitálatni a közbátorság helyreállítására; hogy az oly rémséget, minőt az anarchisták keltenek, nem lehet eloszlatni az egyszerű tolonczolással, mely elvégre is nem más, mint a régi „czopf.”

Czopf! Természetes, hogy czopf. De a czopfort sem helyes ám úgy lenézni, mint nálunk szokták. A czopf, különösen a hivatalnokok hite szerint, igen fontos államfőntartó elem ősidők óta. Legfényesebb bizonyítékát szolgáltatott ennek éppen az utóbbi napokban a czopf ősi hazájában, Kinában, hol a nép állázdott az „elfajult” kormány ellen, mert ez el akarta tiltani a szép hosszú czopf viselését. És a külföldi sajtóban vannak hangok, melyek bizonyos mértékben a lázadóknak adnak igazat. Mi volna a kínai — mondják — az ő fényes czibak-ja nélkül, melyet munka közben díszes tekerésben hord fejebujba köré illesztve, ünnepélyes alkalmakkor pedig hosszan enged alácsüggni egész papucsá sarkáig. A czibak a kínainál a férfiaság elismert külső jelvénye. Az asszony felfésülve hordja haját; a férfi köröskörül leborotválja és csak a koponyája bubján hagyja megnőni, hosszan, végtelenül, amint azt az Isten engedi.

De mit mondanának nálunk, ha a magyar embert eltiltanák a bajusz viselésétől. Akkor volna még csak ribillió a három hegység országában. Azon törvény ellen, mely ezt elrendelné, nem kellene az obstrukciót külön pártszempontokból elhatározni, mint a közös vámtérület ellen. Meg volna az magától is. És azt hiszem, hogy még azok is bajuszt növesztenének, akiknek eddig nem volt.

Különben nekünk magyaroknak még külön okunk is van arra, hogy a kínaiak főhaborodását megértsük; és pedig az, hogy a mi őseink — mint konzervatív emberek — nagyon sokáig viselték a czopfort, mint külső megjelenésük jellegzetes részét. Nem azt a szerény farkocsot értjük, mely Bessenyei tárcáján kunkorodott fölfelé kaczer fesszéssel; sem azt a czopfort, melylyel 47-es nagy embereinket szerették csufofgatni — hisz ezek a czopf-ukat belül viselték, a fejükben —; azt az ősrégi tatár czibakot értjük, mely elődeink szintén beretvált fején volt az ázsiai származás utolsó jele. Ez még a 16-ik században is található volt nálunk és Erdélyben; Horvátországban pedig még később is. Wallenstein táborában még sok volt a caibakos „croat.”

Ne bécsméljük tehát a czopfort, mely,

kérdések kezdtek zúzógni. Nagyon kíváncsiak voltak az urak es Polónyi Géza már Bécsét és a kvótát is belékeverte kérdéseibe. Mikor pedig Bánffy Dezső báró azt találta mondani, hogy a kvóta nem élv, hanem számítás kérdése és a kvótabizottság bizonyos emelése jogszülségát is elismerte, egész vihar tört ki.

— Ahá! — kiáltották a mérsékeltek.

— Gyalázat! Árulás! — toldották meg a féktelenek.

Pedig nyilvánvaló, hogy a miniszterelnök csak egy faktumot említett fel. A vihar nem is tartott sokáig s miután Bánffy Dezső báró sorra megfelelt Kossuth Ferencznek és Horánszky Nándornak is, a dolog mára el is volt intézve a miniszterelnöknek igen jelentékeny sikerével. Mert amikor Horánszky őt bátortansággal vádolta, a miniszterelnök igazán lelkes tapsok közt mondta:

— Valóban bátortalan vagyok, mikor a parlament tekintélye forog kockán! Nincs bátorságom, hogy ebben én is segédkezzem önöknek!

Csak az maradt meg ezután függő kérdésnek, hogy egész héten át tartson-e a szünet, vagy mégis legyen valamelyik napon legalább formális ülés.

Ekkor Hentaller lépett fel közvetítőnek (Trémázott ebben a neki szokatlan szerepben.)

— Indítványozom, hogy pénteken legyen ülés.

— Nem bánom — hagyta rá a miniszterelnök.

S így elég hosszú lesz a szünet, de a hét végén ülés is lesz. Csak tárgya nincs egyéb, mint a későbbi ülés napirendjének megállapítása.

A képviselőház ülése.

Az elnöki bejelentések után Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter nyújtotta be a kereskedelemügyi miniszterium 1897. évi működéséről szóló jelentését.

A ház azután a megüresedett alelnöki állásra Kardos Kálmánt,

a közoktatási bizottságra: Ciocán Jánost,

a pénzügyi bizottságra: Berzeviczy Albertet választotta meg.

ha nálunk az ósdiság czégére is, másutt a férfierények jelképe.

X

Az erényekkel pedig éppen nem jó ki-kötni. Azok még az oly sülyedt erkölcsű világban is, mint a miénk, megtalálják az ő erélyes védőjüket. Itt van mindjárt Mócsy Antal képviselő uram, kit a bűnös látványok megátkozott pártolói mindenféle levelezőlapokkal üldöznek, melyen a legszebb ex-hercegnők vannak még az adamszerűnél is évább jelmezben ábrázolva. Jelmezben! Hisz az még jó volna. A jelmez legalább mez. De azok a képek, melyeket ő hozzá küldenek, a ruhának még nyomát sem mutatják. Ez pedig több a megengedhetőnél.

Teljesen igaza van a tisztelt képviselő urnak.

Csak azt szeretnők tudni, hogy tulajdonképpen kit félt a kitűnő erényőr e szemérem-sértő képek káros behatásától? A posta-kihördöt-e, kiben az ilyen meztelen levelezőlapok kézbesítésénél vétkes gerjedelmek támadhatnak? Vagy pedig önmagát, kiben az ily képek vételenél fölébredhet a melancholikus tudat, hogy ő is ifju volt valamikor? A postást talán nem. Mert annak kezén sok száz

A jövő napirend.

Az elnök indítványozza, hogy a Ház ne tartson ülést, amíg tagjai a kiegyezési kérdésekben a bizottságokban lesznek elfoglalva. Felhatalmazást kér az elnök számára, hogy alkalmas időben a Házat összehívja. Ezen az ülésen a jövő napirendet állapítanak meg.

Madarász József nem tartja helyesnek, hogy a Ház üléseit határozatlan időre elnapolja. Kéri a bizottságot, nyilatkozzék határozottsággal, mikor gyűlhet össze ismét a magyar képviselőház.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) Nem vagyok abban a helyzetben, hogy egész bizonyossággal megmondhassam, — ehhez nincs is jogom — hogy a bizottságok működésükkel mikor lesznek készen. Méltóztatnak tudni, hogy igen fontos javaslatok vannak a bizottságok előtt. A közgazdasági bizottság igen fontos kérdésekkel fog foglalkozni már ma; a pénzügyi bizottság hétfőn tart ülést; a közlekedési bizottság pedig a jövő hét keddjén és ülészik a kvótabizottság is. Mindezekre való tekintettel a legjobb akaratom mellett sem vagyok abban a helyzetben, hogy pozitív napot proponálhassak. Különben, ha a tisztelt képviselő ur vagy a tisztelt Ház sulyt fektet arra, hogy a jövő hét valamely határozott napján jöjjünk össze és legyen meghatározva a legközelebbi ülés, ez ellen sincs kifogásom.

A kiegyezés ügye.

Kossuth Ferencz azt kérdi a miniszterelnöktől, micsoda biztosítéka van arra, hogy a kiegyezési javaslatokhoz az osztrákok változtatás nélkül hozzájárulnak?

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt Ház! Kossuth Ferencz tisztelt képviselő ur nem venné-e rossz néven, ha az osztrák Reichsrath abszolút garanciákat kérne arra nézve, hogy itt a Házban a javaslatok úgy, ahogy beterveztettek, elis fogadtatnak? Én azt gondolom, tisztelt Ház, hogy úgy, amint az osztrák Reichsrathnak megvan a joga a beterveztett javaslatok felett tárgyalni, úgy van meg a joga a magyar országgyűlésnek is a javaslatokat tárgyalni, azok felett határozni.

A kormány abban a nézetben van, hogy a beterveztett javaslatok az ország érdekeinek megfelelnek s törekedni fog minden erejével, hogy ezen javaslatok el is fogadtassanak. (Helyeslés jobbról.) Az osztrák kormánytól létrejött megállapodás szerint az osztrák kormány is magáévá tette (Felkiáltások a szélsőbalon: Junktim mellett!) ezen javaslatokat és minden erejével arra törekszik, hogy azok az osztrák országgyűlésen elfogadtassanak. Ezen megállapodás az egyezés folytán így

lévén, természetes dolog, hogy — most már az osztrák parlament meg is kezdvén a tárgyalásokat és az első olvasáson már keresztül is vitetvén a dolog — szükségesnek tartom, hogy mi is ezen kérdéssel részletesen és alaposan foglalkozzunk. Ezen reményemnek és óhajtamnak adtam kifejezést a szeptember 6-án tartott ülésben. Ezen reményem — ez idő szerint úgy látszik — megvalósul és így természetes, hogy a bizottságokban való érdemleges tárgyalásoknak most már meg kell indulniuk. Igen óhajtanám, ha a javaslatok a Házban is mielőbb tárgyalás alá kerülnek. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferencz úgy véli, hogy a miniszterelnök öt félreértette. Ő azt állítja, hogy a bizottságok csak komoly javaslatokkal foglalkozhatnak, már pedig a kiegyezési javaslatok nem komoly jellegűek. A magyar és osztrák kormány közt nincs megállapodás, mert a javaslatok elfogadását az osztrák kormány, amint az az osztrák indokolásból kitészik, bizonyos feltételekhez kötötte s azonfelül Kaizl pénzügyminiszter nyilvánosan is proklamálta a kvótaemelést.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Sem az egyik, sem a másik nem áll!

Polónyi Géza: A kormány nyilatkozzék, mikor véli elérkezettnek az időt arra, hogy az önálló rendelkezésről szóló javaslatokat a Ház elé terjessze. Van-e olyan optimisztikus politikus, még Bánffy bárót se véve ki, aki elhinné, hogy a kiegyezést az osztrák Reichsrath változatlannal elfogadja? Ha van, jelentkezzék, hadd fotografálják le a készítőjének számára. Hiszen a jelenlegi miniszter, Dipauli báró a múlt héten kijelentette, hogy a kiegyezéshez csak módosítások árán járul hozzá. Ez az ur e nyilatkozata után miniszter lett. Nem lehet feltételezni fölöle olyan politikai immoralitást, hogy azóta meggyőződését megváltoztatta. Nyilatkozatot kér a miniszterelnöktől arra nézve is, mi az álláspontja a kvótakérdésben. Ha megtagadja a felvilágosításokat, az ellenzék le fogja vonni a konzekvenciákat s e politikai rendszer felállítását minden eszközzel meg fogja akadályozni.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt képviselőház! Valóban, gondolkodóba kell esnem afelett, hogy vajjon azon fenyegetések után, amelyekkel Polónyi Géza képviselő ur beszédét végezte, én egyáltalában nyilatkozzam-e, vagy sem? (Élénk helyeslés jobbfelől.) De Polónyi Géza képviselő urtól eltekintve, hogy a félreértések elkerültessenek és azt gondolom, az ellenzéki sorokban ülő képviselő urakra való tekintettel is tehetem, hogy egy pár szót szóljak. (Halljuk! Halljuk!)

és ezer ily izgató kép fordulhat meg a mi bűnös világunkban. A postás tehát el van fásulva az ily benyomások iránt. A képviselő ur tehát csak önmagát féltheti a megtántorodástól. És ebben is igaza lehet.

Ne mondják ennek ellenében, hogy *castis omnia casta*. A legtisztább lelkű ember is csak ember és mint ilyen alá van vetve minden emberinek. *Nihil humani a se alienum putat*, amint azt Terentius híres vigjátékában az okos Chremes oly találóan mondja. De különben szent Jeromos is szent volt és nagy kövekkel ütögette mellét; még sem tudott szabadulni a római czirkuszokban látott tánczosnők képzetben visszatérő izgató képeitől. Páduali szent Antal pedig nem kevésbé szent volt és holtig küzdött a kísértő látományok ellen. Mit csináljon akkor egy magyar honatya, ki nem is bujhat el a postákihordó elől a sivatagok sziklaoduihá?

Nagyon helyesen teszi tehát Mócsy Antal képviselő ur, midőn fölhívja a minisztereket, hogy vigyázzanak az ő erényére.

A miniszterek persze nem vigyáznak. Mert azok soha sem teszik azt, ami kellene. Most is inkább a kvótára vigyáznak. Azt mondják, hogy az fontosabb, mint Mócsy Antal

uram erénye. Ahelyett, hogy itt veszélyes levelezőlapokat fogdosnának, inkább elmennek Bécsbe tárgyalni a benszülött osztrákokkal. Látszik, hogy mindig a könnyebb végét fogják. Mert ténydolog, hogy hamarabb tudnak jó utra téríteni három osztrák minisztert, mint egy magyar képviselőt, aki az erényért lelkesedő Mócsy kollégájának egy sikamlós levelezőlapot akar küldeni.

Dr. Kaizl cseh minisztert már egészen kapacitálták is. A jeles államférfiu egy szép beszédben kimutatta a héten, hogy Magyarországot nyuzni ugyan lehet; de nem lehet; meg nem is illő; és sokkal okosabb igazságosnak lenni még a magyarokkal szemben is. És amióta Kaizl miniszter ur ezt nyíltan kimondta, azóta minden jobban megy Ausztriában. Csak a németek lármáznak még nagy fölháborodással. Azt mondják, hogy Kaizl egy új nyelvkérdést teremtett, amennyiben hogy nem is osztrákról beszélt, hanem magyarul.

Lármájuk azonban hiábavaló. Nem segíthet rajtuk senki és semmi. Tűrnök kell a dolgok új rendjét.

Ha egyszer a csehek magyarul beszélnek, akkor a németek vannak csehül.

És ebben a meglepő tudatban zárom jelen soraimat.

Tisztelt Ház! Röviden csak egyes kijelentésekhez fogok ragaszkodni. Polónyi Géza képviselő ur a kvótáról beszél és bizonyos ellentéteket lát a két kormány álláspontja között. Hát, tisztelt Ház, Polónyi Géza képviselő urnak, vagy egyeseknek álláspontja az, hogy a kvóta egyáltalában ne emeltessék. A magyar kvótabizottságnak álláspontja az, hogy a kvóta emelésének bizonyos lehetősége, sőt jogosultsága fenforog. (Zajos ellenmondások és derűtség a bal- és szélsőbalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Méltóztatnak ezt lehetlenségnek tartani? (Zaj. Elnök csenget.) Méltóztatnak ezt újságnak tartani? Méltóztatnak ezt meglepetésnek tartani? Hisz talán voltak szívesek figyelemmel kíséreni a kvótabizottságok tárgyalásait és méltóztatnak emlékezni, hogy az május vagy júniusban tartott ülésében a kvótának 31.92 százalékra való felemelését lehetségesnek jelezte. Már most, tisztelt Ház, az osztrák kormány-nak is van álláspontja, amely szerint a kvóta még nagyobb összegben volna megállapítható. A kormány részéről való megállapításnak ideje el nem jött. A kvóta-bizottságnak tárgyalásai folyamatban vannak és épen a törvény szem előtt tartása folytán nem vagyunk azon helyzetben, hogy a kvótára nézve állást foglaljunk és annál kevésbbé voltunk abban a helyzetben, hogy az osztrák kormány-nak erre vonatkozólag valamely ígéretet, vagy kötelezettséget tettünk vagy vállaltunk volna. (Helyeslés a jobboldalon.) Különben is, tisztelt Ház, a kvóta megállapítása nem elvi kérdés, ez egy számítási kérdés.

Igy van ez magában a kvótakérdést rendező törvényben is megállapítva és számítások alapján kell, hogy az létrejőjön. Hogy mennyiben sértem én, sérti a kormány a parlament méltóságát és tekintélyét azzal, hogy nem mondom meg, hogy mikor jön el az idő, igazán nem értem. Azt hiszem, hogy az 1898. évi I. törvény-cikk 3-ik szakaszának harmadik bekezdése értelmében az egyoldalu és állandó rendezés iránt a javaslatokat... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Az önálló rendelkezés iránt!) Kérem, az 1898. évi I. törvény-cikk 3. szakaszának 3. pontjában megállapított értelemben az önálló állandó berendezkedés iránt. Ezt értettem és ezt mondom most is. (Nagy zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Egyoldalu?) Mindenesetre egyoldalu is. Akkor jön el ennek az ideje, midőn meggyőződöm arról, hogy Ausztriában — a két kormány közt létrejött megállapodás szerint — nincsen meg a lehetősége annak, hogy ezen javaslatok változtatás nélkül, érdemben elfogadtassanak. Ez idő szerint legkevésbbé mondhatjuk, hogy eljött ez az idő, mert az obstrukció ott megszűnt, az első olvasásban letárgyaltatott a törvényjavaslat s most a bizottságban fog tárgyalatni. Tehát ma legkevésbbé lehet valamit erről mondani. Ha azonban rövid idő alatt, figyelemmel kísérve az ottani tárgyalást, arról győződöm meg, hogy ott az akarat nem komoly, a törekvés nem nyújt biztonságot, igenis, kötelességemnek fogom tartani... (Nagy zaj a szélső baloldalon. Elnök csenget.)

Polónyi Géza: Mikor? (Ellentmondások a jobboldalon.)

Bánffy Dezső báró: Addig pedig arra kérem a tisztelt Házat, méltóztassék lehetővé tenni, hogy ezen javaslatok a bizottságokban minálunk minél hamarabb letárgyaltassanak és oda is hatni, hogy a Házban is nyugodtan letárgyaltassanak. (Helyeslés a jobboldalon.)

Horvászky Nándor: Igaz, hogy a kvótabizottság legutóbbi ülésében a kvótának egy minimális felemelésébe belement, a miniszterelnök azonban ennek dacára sem beszélhet a kvóta-bizottság intenczióiról, mert szavaiban biztató tendenzia rejlik. A kérdés az, elfogadja-e a Reichsrath a kiegyezést, anélkül, hogy a kvótát emelne. Ha erre nézve nem nyilatkozik, eljárás tényleg nem egyéb, mint bujkálás. A kormánynak van néhány tárgyalásra kész javaslata; ha ezek napirendre tételét nem proponálja, ez csak amellett bizonyít, hogy ezt tenni nem merészeli.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Tisztelt Ház! Kétségtelen, midőn valakit börtönalansággal

vádolnak, az bizonyos határig bántó lehet, hogy ne mondjam, sértő; de midőn az ember érzi, hogy az ország érdekében jár el, akkor nem engedi magát elragadtatni akármiféle provokáció által. (Élénk éljenzés és helyeslés a jobboldalon.) Én ugy tartom, tisztelt képviselőház, hogy az az út, amelyen a kormány megy, az ország érdekeinek megfelelő és utójára, tisztelt Ház, ugy, ahogy Horánszky Nándor képviselő ur felállítja a dolgot a bátortalanossággal, mit tehetek? Azt tehelem, hogy tekintettel arra, hogy a legközelebbi napokban bizottsági ülések és fontosak vannak, mégis javaslatba hozom, hogy azt a néhány törvényjavaslatot, amely a tisztelt Ház asztalán fekszik és tárgyalható, napirendre kitűzzék. No már most Horánszky Nándor képviselő ur kijelentette határozottan, mások talán határozottabban, hogy ők nem járulnak ahhoz, hogy napirend (Közbeiktás a szélsőbalon: Munkarend) megállapításuk és tárgyaljunk mindaddig, míg bizonyos kívánságoknak elég nem tétetik, amely kívánságoknak pedig ugy, ahogy a jelen viszonyok között lehet, elég lett téve. Tehát most, tisztelt Ház, javasolja, hogy tárgyaljuk a tárgyalásra kész ügyeket, ezzel szemben önök méltóztatnak állást foglalni és három és négy és hat napig esetleg a fölött tárgyalunk, hogy a legközelebbi hétfőn azon törvényjavaslatot tárgyaljuk-e vagy sem és szerdán, csütörtökön vagy pénteken előfőtt határozunk. Én ezen eljárással szemben a bátortalan-ság vádját szívesen veszem magamra csak azért, hogy a magyar parlament tekintélyét a nagyvilág, a közvélemény előtt megvédjem. (Zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) Az a különös eljárás, amelyet méltóztatnak követni, az lehet nekem kellemetlen, de a parlamentárizmusnak tekintélyt nem ad. Nekem nincs bátorságom, igenis nincs, a parlament tekintélyét leszállítani segíteni. (Tartós helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Zaj.) Én ez idő szerint, tisztelt Ház, szívesen eltekintek ettől, hogy bátornak tartson Horánszky képviselő ur, de méltóztatassék elhinni, hogy ez az eljárás megfelel a farkas és bárány meséjének, midőn, vádolja a farkas a bárányt, hogy felzavarja a vizet, pedig a bárány van alul. Ez a mese régi, de az ország érdekében van, hogy ez idő szerint önök ezt a mesét érvényre juttassák; én elviselem az ország tekintélye érdekében. (Nagy zaj és mozgás a bal- és szélső baloldalon.) Erre való tekintettel igenis bátortalan az eljárásom, de a parlament reputációjának érdekében van. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Horánszky Nándor szerint nem az alacsonyítja le a parlamentet, aki számára a megillető jogokat vindikálja, hanem az, aki, mint a miniszterelnök, semmibe se veszi a parlamentet s tőle a felvilágosításokat megtagadja.

Hentaller Lajos indítványozza, hogy a legközelebbi ülés pénteken tartassék.

Bánffy Dezső bárónak nincs kifogása az ellen, ha ez az ellenzéket megnyugtattja.

A Ház Hentaller Lajos indítványához járul hozzá.

Kötelező koronaszámítás.

(Az igazságügyi bizottságból.)

Már már összejött annyi képviselő az igazságügyi bizottságban, hogy tárgyalhattak. Ez rendkívül öröndetes dolog. Még akkor is öröndetes, ha az ellenzéki tagok azon a véleményen vannak, hogy ugyanis hiábavaló munka az egész. Mert hátha Ausztria megint kizökken a munkából?

Mintha akkor forint lenne a koronából? Mintha akkor nem lehetne befejezni a megkezdett valutareformot? „Pusztá időtöltés” — riposztózt a pénzügyminiszter nagyon helyesen — „minden attól függ, ki milyen komolysággal lát a munkához.” Az obstruáloknak talán csakugyan időtöltés meg mulatság.

A bizottság egyébként, érdekes vita után, melyről itt adunk tudósítást, elfogadta a javaslatot.

(A kötelező koronaszámítás.)

A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Károly elnöklése alatt tartott mai ülésében tárgya-

lás alá vette a koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról, az általános érmeforgalom rendezéséről s a koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról szóló törvényjavaslatot, melyet Veszter Imre előadó ajánlott elfogadásra. Az előadó utalt arra, hogy a törvényjavaslat egyszerűen csak gyakorlati alkalmazása a koronaérték behozatalát elrendelő 1892-ki törvénynek s egyfelől szigorúan respektálja a szerzett jogokat, másfelől semmi olyat nem tartalmaz, ami a bármely időben keletkezett kötelezettségek tartalmát alterálhatná.

Hodossy Imre e javaslatban a kiegyezési előterjesztések complexumának egyik részét látja s általánosságban csak annyit jelent ezuttal ki, hogy nézete szerint ezek az előterjesztések Magyarország érdekeinek és szükségleteinek nem felelnek meg, és mivel nem járul hozzá az előterjesztések complexumához, azoknak egyik kiegészítő részét, a jelen javaslatot sem fogadja el.

Neumann Ármán utal arra, hogy a javaslat az 1892-i törvény folyamánya s nem áll a kiegyezési javaslatokkal oly összefüggésben, hogy ettől a kapcsolattól teljesen eltekintve, ne lehetne tárgyalni.

Barta Ödön a javaslatot junctimban állónak tartja a többi kiegyezési előterjesztésekkel. Arra nézve semmi biztosíték nincsen, hogy ezeket az előterjesztéseket Ausztriában is elfogadják fogadni, miért is szóló ezt a bizottsági tárgyalást időelőtti-nek, pusztá időtöltés jellegével bírónak véli s a Hodossy által mondottakon kívül már ezért sem járul hozzá.

(A miniszter nyilatkozata.)

Lukács László miniszter abban a nézetben van, hogy noha ezt a javaslatot a többi kiegyezési javaslattal együtt terjesztették be, voltaképen nincs közöttük egyéb összefüggés. 1892-ben megalkottatott a törvény a koronaérték behozatalára. Annak végrehajtásaként ezt a javaslatot már előbb is be lehetett volna nyújtani, tekintet nélkül a kiegyezés ügyére. Most azonban, amikor a valutareform továbbfolytatására megtörténnek az előkészületek, még inkább időszzerű és sürgős e javaslat. Arra, amit Hodossy mondott, hogy se ez, se a többi kiegyezési javaslat nem felel meg az ország érdekeinek, nem reflektál ezuttal, mert Hodossy semmiféle okot nem hozott fel és így nincs is módjában a felfogása ellen való érvelés. Ami Barta Ödön felszólalását illeti, kétségtelen, hogy a kiegyezési javaslatok egy complexumot képeznek; hosszú és nehéz tárgyalások eredményei; amely tárgyalások során engedmények és ellen-engedmények tétettek, ami két független állam egyezkedésénél másként nem is történhetik. De épen a tárgyalás alatt levő javaslatnál semmiféle engedményről nincs szó s erre nézve junctim semmi irányban ki nem terjed. Nem fogadhatja el a miniszter azt a felfogást, hogy ez a bizottsági tárgyalás pusztá időtöltés. Mindenesetre attól függ ez, hogy ki milyen komolysággal vesz részt a tárgyalásban. A mondottakból önként következik, hogy bármiként alakuljon is a vámszerződés kérdése, a valutarendezés az ország érdekében mindenesetre tovább folytatandó. Ezek alapján kéri szóló a törvényjavaslat elfogadását.

A bizottság valamennyi tagjának szavazatával két szavazat ellen elfogadta általánosságban a törvényjavaslatot.

(A részletek.)

A részletes tárgyalás során Hodossy és Barta Ödön azt indítványozták, hogy a negyedik szakaszból azt az alineát, amely szerint az „osztrák-magyar bankra vonatkozó rendelkezéseket az osztrák-magyar bank szabálmánának meghosszabbításáról szóló 1898. évi . . . törvényzikk foglalja magában” hagyják ki.

Lukács László miniszter megjegyzi, hogy ennek a passzusnak bennhagyása semmi esetre sem foglalja magában praedjudiciumot. Annak a feltevésében van itt, hogy a bank szabálmánát meg fogják hosszabbítani, de ha ez nem történik meg, a képviselőházi tárgyalás során természetesen ki lesz hagyandó, és ezzel a passzussal a bank sorsa egyáltalán nincs eldöntve.

A bizottság minden változtatás nélkül fogadta el a szakaszt.

A törvényjavaslat többi szakaszait is az egyes felszólalásokra Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László és Erdély Sándor miniszterek és Popovics miniszteri tanácsos által adott felvilágosítások után minden érdemleges módosítás nélkül, egy pár szerkezeti változtatással elfogadták s ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

Az új osztrák titkos tanácsosok. Bécsből mondja tudósítónk telefonon: Kast, Kaizl, Baernreither és Jedrzejowicz új titkos tanácsosok ma délután tették le az esküt ő felsége előtt, Goluchowski gróf külügyminiszter és Abensperg-Traun főkamara közbenjöttével. Azután Dipauli kereskedelmi miniszter tette le az esküt, amely alkalommal Thun gróf miniszterelnök és Abensperg-Traun főkamara interveniált. Az eskütétel után Dipauli báró kihallgatáson volt ő felségénél. A király utóbb Kaizl pénzügyminisztert is kihallgatáson fogadta.

Bulgária és Szerbia. Az egymásra haragos két szomszéd államocská csak mindig hallat valamit magáról, agyarkodván folytonosan egymásra. Ugy a szerb, mint a bulgár kormány hivatalos, meg nem hivatalos telegrammokkal iparkodik a világgal elhitetni, hogy a másik kezdte, az volt a provokáló fél. A szerb kormány nem fogy ki az örökös protestálásból. Most protestál a bulgár katonai attaché kinevezése ellen, majd meg protestál, hogy a kumanovai község templomát a kilencz-tized bulgár lakosságú bulgárságnak adták át. Protestál, hogy a bulgárok az ország határán, Szerbország felől manővereznek, de azért ő maga is a bulgár határon tartja a fegyvergyakorlatait. A szerbek egyre csak azt hangoztatják, hogy ők a béket őhajtják és őket egy nagy hatalom (érted Ausztria-Magyarországot) megvédi a bulgár támadástól ugyanis, de azért újságjaikban nem mulasztják el a bulgárokat ingerelni és gúnyolni. Viszont a bulgárok a balkáni új szláv szövetségben bizakodván és hivatkozva a csár támogatására minden, alkalmat felhasználnak a szerbek bosszantására. Belgrádban a bulgár és montenegrói szökevények találnak biztos menhelyet, míg a szerb királysértők és politikai agitátorok Montenegroba és Szófiába vonulnak és itt folytatják, röpiratokat írva és terjesztve az Obrenovics-dinasztia ellen. A harci kedv megvolna tehát mind a két részről. De ami a háborúhoz háromszorosan is szükséges, az mindkét félén egyaránt gyéren van. A bulgár pénzügyi viszonyok nagyon silányul állanak, amit leginkább bizonyít a legutóbbi hitelművelet szomorú kudarcza. A szerbeknél ugyancsak föltötte szomorúak a financiai állapottok, amelyek ezental is napról-napra rosszabbodnak. A jótermés daczára a szerb frank (dinár) most, amikor nagymennyiségű árut szállítanak el, 42-43 krajczár. A katonaság fizetését sem kapja ki. Így tehát a folytonos fészkelődéstől nincs mit tartani, hacsak valamely külerő és hatalom elő nem segíti valamelyik torzsalkodó félt, veszedelmessé az örökös provokálás nem lesz. Hát csak folytassák.

A béketárgyalások. Párisból, ahol a békekötésre kiküldött bizottságok egy hete tárgyalnak, táviratozzák mai kelettel: A „Journal des Débats” szerint az Egyesült-Államok Manilának és egész Luzon szigetének átengedését kívánják. A békebizottság spanyol tagjai állítólag kijelentették, hogy e váratlan követelésekkel szemben új utasításokat kell bevárniok Madridból. A „Newyork Herald” értesülése szerint az amerikai megbízottak Mac Kinley elnöktől felhatalmazást kaptak arra, hogy szakítsák meg a béketárgyalásokat, ha Spanyolország készségesen el nem fogadná Amerika feltételeit.

A Dreyfus-pör revíziója.

Páris, október 8.

A francia kormány az egész Dreyfus-ügyet a semmitűszékre bizza, amely „felsőbb befolyás nélkül” fogja meghozni ítéletét. Dönteni fog nemcsak a Dreyfus-perben, hanem egyúttal azoknak az üldözése ügyében is, akiket a semmitűszék az előtte fekvő iratok alapján gyanusaknak talál.

Hogy ezeknek az iratoknak nagy része hamisítás, azt ma már senki sem vonja kétségbe. Az is bizonyos, hogy Henry nem maga követte el valamennyi hamisítást.

Ujabbán ismét sokat beszélnek a német császár hamisított leveleiről. Ezeket is a semmitűszék fogja megvizsgálni. Katonai körök ugyan az állítják, hogy ezek a levelek nem tartoznak a Dreyfus-perre, mert csak az ítélet meghozatala után kerültek a hadügyminiszteriumhoz.

A megszeppent katonák még mindig hangoztatják, hogy e levelek firtatása háborút hoz Franciaországra. Csak hogy ma már mindenki tudja, hogy mennyire ügyetlen beszéd ez, mert a német sajtó eléggé megczafolta az erre vonatkozó híreket. Nyilvánvaló, hogy a vezérkar ezt csak ürügyül akarja felhasználni arra, hogy a levelek megvizsgálását megakadályozza.

A kormány szükségesnek találta azt, hogy ezeket a leveleket a semmitűszékhez áttegye, mert azt hiszi, hogy ezek a határozathozatalra döntő befolyással lehetnek. A vezérkar azonban még mindig azon erőlködik, hogy e levelek hamisítóját megmentse. De mindhiába, mert Brisson úgy a német császár, mint Münster gróf nagykövet levelének kiadatásához ragaszkodik. Utóbbi is hamisítvány.

A német császár hamisított leveléről egyelőre a következőket lehetett megtudni:

Ez a levél nem eredeti kézírása a császárnak, hanem csak fényképezett másolat, de oly hü, hogy az első pillanatra eredetinek látszik.

A levélpapíron fent ez áll:

Ő FELSÉGE A NÉMET CSÁZSÁR ÉS POROSZ KIRÁLY KABINETIRODÁJÁBÓL.

Ezután következik a szöveg.

Páris, október 8.

A „hazafias liga” tegnap Dérouléde elnöklésével ülést tartott, amelyen Dérouléde kifejtette a liga programját és egy Brissonhoz intézett levelet olvasott föl. Más jelenlévők a köztársasági államformához való ragaszkodásuknak és a parlamentarizmus iránt való megvetésüknek adtak kifejezést.

Páris, október 8.

A „Petit Journal” hosszabb tudósítást közöl, amely szerint a kormány állítólag már azzal a gondolattal is foglalkozott, hogy Dreyfust titokban egy kereskedelmi hajóra viteti, amely őt Bayard várába vinné, hogy azután onnan a Mont-Valerienen lévő katonai fogházba szállítsák.

A gyarmatügyi miniszter még ma megczafolta mind e híreszteléseket.

TÁVIRATOK.

Francziák a pápánál.

Róma, október 8. A pápa ma a vatikáni bazilikában a francia zarándokokat fogadta és de Croy kamarással a következő alkouciót olvastatta fel a társaságnak:

„Rendkívüli alkalom hozott titeket hozzánk, tudniillik az a szándék, hogy megköszönjétek nekünk azt a legutóbbi tényünket, amelylyel a pápai szék korábbi nyilatkozatait a Keleten gyakorolt hagyományos védőjogotok tárgyában megerősítettük. Ezzel a szándékkal csatlakoztak a zarándoklathoz. Krisztus vi-

téz munkásai, az Ágoston-rendi atyák, akik annyi érdemet szereztek a szentföld körül, ahová évről-évre számos vezeklőt kísérnek, akik ott az egyház szükségleteiért és elszakadt testvéreinknek az egyház kebelébe való visszatéréseért imádkoznak. Több évvel ezelőtt ugyane célból kívántuk, hogy az ünnepies eucharista-kongresszus egy francia bibornok elnöklése alatt Jeruzsálemben tartassék, ahol a nagy szakramentum, a hívek egységének isteni záloga, alapított. Folytassátok zarándokutatókat a szentföldre.”

A beszéd további folyamán a társadalmi kérdéssről is szól a pápa és a következőket mondja:

„Ha a demokrácia keresztény szellemű lesz, békét, virágzást és boldogságot fog biztosítani hazátoknak a jövőre, de ha a forradalmi szocializmus karjaiba veti magát, ha balga követelésekért küzd, amelyek a polgári társadalom alaptörvényeinek lerombolására törnek, annak magára a munkásosztályra nézve okvetetlenül szolgál, nyomor és pusztulás lesz a következménye.”

A beszéd fölolvása után a pápa, akinek egészségi állapota kitünő, hangos szóval megáldotta a zarándokokat, azután pedig a zarándokok hosszú sorain keresztül gyaloghintón kivitette magát. A fogadás délelőtt tíz órától délig tartott. Hat bibornok, köztük Rampolla biboros államtitkár, kísérte a pápát, akit a zarándokok több ízben élénken üdvözöltek.

A párisi strikeok.

Páris, október 8. A strikeoló földmunkások ma reggel tartott gyűlésükön kötelezték magukat, hogy addig nem állnak újra munkába, míg teljes győzelmet nem aratnak. — Számos strikeoló ma délután egy órakor, amikor a munkások a déli szünet után visszatértek munkájukhoz, a Clichy-negyedben egy fémárujár elé vonult, ahol kétszáz munkás dolgozik. A munkások nagy része, jóllehet egy vértesszakasz oltalmazta őket, nem tért vissza a műhelyekbe. Tíz lakatosműhelyben délben szintén beszüntették a munkát.

Páris, október 8. A kőmivesmunkák vállalkozói felhívást intéztek a kőmives-szolgákhoz, amelyben azt mondják, hogy a dolgozó munkások megvédése érdekében a közbatalomhoz fordultak és ennek, úgy látszik, sikere van. Felhívják tehát a munkásokat, hogy hétfőn álljanak újra munkába. A mázólok és kőmivesek ma délután több gyűlést tartottak, amelyeken elhatározták, hogy folytatják a strikeot. A strikeoló mázólok Brisson miniszterelnökhöz feliratot intéztek, amelyben tiltakoznak a rendőrség brutalitása ellen és felhívják a miniszterelnököt, hogy akadályozza meg a brutalitások ismétlődését, mert különben őt fogja terhelni a felelősség a netlán bekövetkező eseményekért. A strike következtében a szomszédos megyékből katonaságot rendeltek Párisba.

Európai haderő Kináé.

Frankfurt, október 8. A „Frankfurter Zeitung” külön tudósítója tegnapi kelettel táviratozza lapjának Pekingből:

Peking kormányzója ma a vasuti pályaudvaron fogadta a kínai fővárosba érkező európai csapatokat. Érkezett: egy csapat lovas kozák, egy orosz és egy angol üteg, továbbá egy nagyobb német csapat. Valamennyi bevonult Pekingbe. Az utcákon kínai katonaság tartotta fenn a rendet. A nézők számát, akik az érdekes látványosságra az egész utvonalon összesereglettek, huszezer főre teszik. A tömeg teljes rendben és csendben nézte végig a felvonulást. Az egyes csapatok a maguk követségéhez mentek. A német követ a német csapatokhoz beszédet intézett.

Kedvezmény a sajtónak.

Madrid, október 8. A hivatalos lap közli a Franciaország és Spanyolország között létrejött egyezményt, amely a sajtó táviratainak díjszabását felénnyel leszállítja.

HIREK.

Klamarik János halála.

Negyven évig szolgált Klamarik János, államtitkári címmel nyugalmazott miniszteri tanácsos a magyar kultúrát, harmadéve visszavonulni pihenni és ma örök pihenőre tért.

Két év óta Besztercebányán lakott, onnan érkezett ma délelőtt a kultuszminiszteriumba a távirati jelentés, hogy Klamarik meghalt.

1832-ben született Losonczon (amely a Pallas-lexikon és így a legtöbb holnapi ujság szerint is Gömörben, nézetünk szerint azonban Nógrád vármegyében fekszik). Egyetemi tanulmányait a pesti és pécsi egyetemen végezte és 1852-ben már helyettes tanár lett Félégházán. Innen a bécsi és bajai, utóbb a székelyudvarhelyi s végül 1861-ben a besztercebányai főgimnáziumhoz került.

A besztercebányai gimnázium akkortájt vezetéses pánszláv fészkek volt és a hazafias érzésű fiatal professzor teljes erővel látott e veszedelem kiirtásához. Nagy segítséget talált e törekvésé Grünwald Belában, a boldog emlékezetű zólyomi alispánban és Ipolyi Arnoldban, aki akkor besztercebányai püspök volt. Néhány év alatt az iskola megtisztult a hazafiatlan elemektől s a kormány Klamarikot tette meg igazgatónak.

1876-ban a besztercebányai tankerület főigazgatója lett s ez állásában működött 1893-ig, amikor Trefort kinevezte osztálytanácsosnak a kultuszminiszteriumba. Az 1883-iki középiskolai törvényezikk megalkotása után a középiskolai kormányzat a miniszteriumból kilépett Szász Károly kezéből Klamarik Jánoshoz került, aki Lutter Nándor dr. fővárosi és Say Mór dr. budapest-kerületi főigazgatóval együtt gyökeresen rendezte a középiskolai oktatást.

A miniszteriumban kiváló tanügypolitikusnak és adminisztrátornak mutatta magát. A középiskolák új kerületi beosztása, a felekezeti középiskolánál a főfelügyeleti jog gyakorlásának körülírása és ugyanez iskolák tantervének és fegyelmi szabályzatának revíziója, az állami tantervek és a reájuk vonatkozó utasítások megállapítása, a görög nyelvre vonatkozó reform, az érettségi vizsgálati eljárás szabályozása, a felekezeti középiskolák érettségi vizsgálatára kiküldött kormányképviselők számára készült utasítás, a középiskolai rendtartás, az iskolai orvosi intézmény életbeléptetése, a nem magyarajku gimnáziumok számára új tankönyvek készíttetése, a felekezeti tanárok javadalmazásának emelése és a nem állami tanárok nyugdíjazása, a testi nevelés ügye, egyszóval minden mozzanata középiskoláink újabb történetének össze van fonódva Klamarik nevével.

Hivatalos működése közben az iskolai irodalom terén is munkálkodott. Írt egy lélek- és gondolkodási tant (Lindtner után) és kétkötetes könyvet adott ki a magyar középiskolák történetéről és szervezéséről. 1894-ben lett negyven éve, hogy a közpályán működött. Az állami és egyházi középiskolák valamennyien részt vettek jubileumán, sőt a szerb és román felekezeti tanárok is üdvözlő feliratot intéztek hozzá. Ünneplésére a Vigadó nagytermében ezer középiskolai ifju monstre-hangversenyt rendezett. Két évvel később nyugalomba vonult és azóta Besztercebányán lakott. Halálát hosszas betegség előzte meg.

Szabatos és szigorú ember volt; emiatt bizonyos körökben nem örvendett népszerűségnek, de a nemzeti kultúra igaz hívei úgy fognak rá visszaemlékezni, mint egy magyar Pestalozzira.

Lapunk mai száma 26 oldal.

— A király a kadetiskolában. Ő felsége — mint Bécsből jelentik — ma délben megtekintette a breitenseei gyalogsági kadetiskola új épületét. Krieghammer hadügyminiszter, Üsküll-Gillenband hadtestparancsnok és számos más katonai előkelőség fogadta. Ő felsége először a hadügyminisztert szólította meg, azután a hadtestparancsnokkal, majd a többi tisztet nagy részével váltott néhány szót. Először az étkező-, tanuló- és hálótermet nézte meg, azután beírta nevét az intézet em-

létkönyvébe, végül megtekintette a növendékek kaszínóját, a tánc- és a tornatermet. A tisztipavillon és a tisztli étterem megtekintése után a király, miután megdicsérte az épület szépségét és czélszerű berendezését, elbucszott a jelenlévő tisztéktől és visszatért a Burgba.

— **A braunschweigi régens-herceg gyásza.** Albrecht braunschweigi régens-herceg neje ma délután két óraker a kamenzi kastélyban meghalt. Vasárnap óta a hercegasszony gyöngékedett. Tegnap állapota annyira rosszra fordult, hogy Boroszlóhból Buchwald tanárt hívták a beteghez. Minden fáradozás hasztalan volt, a betegség tünetei, amelyek a szív gyöngeségéből eredtek, tegnap délután egyre erősebben nyilvánultak. A hercegasszony éjszaka elvesztette eszméletét és ma délután két óraker kiszívott.

— **Miklós czár Dániában.** Kopenhágából táviratozzák, hogy Miklós czár ma a „Sarkcsillag“ yachton a Klampenborg mellett levő Bellevue kastélyba érkezett. Ott Keresztély király, az özvegy czárné, a görög király és királyné és a többi fejedelmi vendég fogadta.

— **A román királyné Hubay Jenőnek.** Erzsébet román királyné egyszer vendégül látta Sinaiában Hubay Jenőt s most értékes, kedves ajándékkal lepte meg a művészt. Egy naptárt küldött neki tele művészi képekkel, amelyeket a királyné maga festett. Az egyik lapra költeményt is írt s az ajándékot meleghangú levél kíséretében küldötte el a művészhöz.

— **Mily boldog lennék** — mondja a levél a többiek között — ha az ön újabb műveit láthatnám és hallhatnám. El voltam ragadtatva a pompás gondolat által, hogy a „Cremonai hegedűst“ operának dolgozta fel. Bizonyára gyönyörű! Bárcsak láthattam volna Budapesten létezőt. Remélem a kívánságom teljesülni fog. Nem adom fel a reményt, önt, kedves feleségével együtt, mielőbb láthatni.

— **Osaba város kérése a királyhoz.** Csaba város közönsége azzal a kéréssel járul a király színe elé, hogy engedje meg, miszerint a „Jamina“ nevű városrészt a megboldogult királyné emlékére, „Erzsébet“ városnak nevezhessék el.

— **Egy nagyváradi jogtanár karriere-je.** Az Ausztria és Magyarország között folyó kvóta-háborúban, sűrűn találkozunk a Beer Adolf udvari tanácsos nevével, ki az osztrák kvótahiztoság előadója. Az öreg Hofrath, ki 1857-ben, a Bach-korszakban, a nagyváradi jogakadémián az osztrák történelem tanára volt, most lelkes híve a kvóta emelésének. A derék prossniczi morvára még sokan emlékeznek Nagyváradon és egykori tanítványai jó emlékekkel vannak eltelve iránta; sőt a nagyváradi öregasszonyok is sóhajtozva emlegetik a fesch Beer Dolfit, ki néha-néha nekibokrosodva és ezelőtt negyven esztendővel széles jó kedvében a „Fekete sas“ nagytermében, vigan járta a csárdást; de még a „magyar világ“ be sem következett, a professzor urat visszahívták a hazájába és kinevezték a bécsi kereskedelmi akadémia tanárává. Ettől kezdve azután a dreischrittet táncolta és osztrák nótákat fújt, de azért a magyarok iránt való rokonszenv bizonyos foka megmaradt a szívében és sokszor visszaemlékezett a Nagyváradon eltöltött vidám napokra.

— **A földmívelési miniszter népkönyvtára.** Darányi Ignác földmívelési miniszter Ajak, szabolcsmegyei községnek kétszázötven forintot adományozott népkönyvtárra. A község lakói a mult télen, még nagy földosztók voltak, azóta azonban rendez utra tértek.

— **Nem „mehet“** Aki utazott már éjszaka idején vasúton — és ki nem utazott volna? — as tapasztalta, hogy mennyire zavarák az utasok nyugalmát a vonat elindítására vonatkozó hangos intézkedések. Egy-egy harsány „mehet!“ kiáltás szász embert riaszt föl félálamból, mert tökéletes alvásról egyéb okokból sem lehet szó. Az osztrák vasútiügyi miniszter segíteni akar ezen a kellemetlen helyzeten és elrendelte, hogy az álmotgergető „mehet!“ kiáltást november elsejétől fogva jelekkel helyettesítsék. Bat a kétségkívül okos intézkedést a magyar kereskedelmi miniszter is megtette.

Ezután hát kiabálni sem fognak éjszaka. A csöngetést tudvalevőleg már régebben megszüntették. Az utazó közönség pedig éjszaka utazván Vácra Pozsonyba, roppantul örül és boldog lesz, hogy nem a „Mehet!“-tel kell föl a kalauzok, hanem azzal a kiáltással, hogy: „Komárom, öt perc!“

— **Girardi esküvője.** Hétfőn délelőtt lesz Budapesten Girardinak, az ismert bécsi színésznek esküvője Latinovics Leontinnal, Bösendorfer hácsi zongoragyáros mostohaleányával. Délelőtt tíz óraker lesz a polgári házasságkötés s egy félórával később egyik protestáns templomban fog egyházi áldást kérni második „örök frigyére“ Girardi Sándor, a bécsiek kedvelt kómikusa.

— **Gyilkosság Mac Kinley családjában.** Cantonból jelenti egy távirat, hogy Sacton Györgyöt, Mac Kinley elnök nejeének testvérét, tegnap este az utcán agyonlőtték. Egy aszszonyt, akit a tett elkövetésével gyanúsítanak, letartóztatták.

— **Égő vasúti kocsi.** A budapest-bécsi vonalon tegnapelőtt délután a bécsi Nordbahnhofból elindult gyorsvonat egyik kocsiján a tengely ki-gyulladt. A kocsi telve volt utasokkal, akik rémülve vették észre, hogy a tengely ég. Azonnal meghuzták a vészjelzőt, mire a vonat megállt. A tüzet hamarosan eloltották és a vonatot további baleset nélkül folytathatta útját.

— **A mi királynénk.** Böngér János, az ismert ifjúsági író könyvet írt Erzsébet királynéról, a nép és az ifjúság számára. Leginkább a királyné életéből vett kedves epizódok vannak a füzetben felsorolva, egyszerű, jó magyar népies nyelven. A könyv címe „A mi királynénk“ s 20 krajczár az ára. Minden eladott példány árából két krajczárt a királyné szobrára adnak.

— **Szarvas helyett embert lőtt.** Néhány nappal ezelőtt Festetich Pál gróf Fehérmegyében, a böhönyei erdőben szarvasra cserkészelt és egy hatalmas agancsost meg is sebesített. A gróf meghagyta az erdősznek, hogy az elmenekült állatot nyomozzák és ha lehet, ejtsék terítékre. Egy Jakab Ádám nevű erdőőr rá is akadt a szarvasra és rálőtt. A következő pillanatban társa, Tóth József, egy velőtrázó kiáltással halva rogyott a földre. Az erdővéd maga jelentkezett a bíróságnál.

— **Kézfogók.** Löwy Jakab divatárú-kereskedő Nagy-Szécsényben eljegyezte Rosenzweig Salamon zsolnai kereskedő leányát Rezsint. — Ifj. Deutsch Adolf Gyöngyösről eljegyezte Emmy kisasszonyt, Weisz Adolf leányát Budapestről. — Pollák Vilmos Nagyváradról eljegyezte Schiller Rezsint, Schiller Lipót kereskedő nővérét.

— **Rejtélyes öngyilkosság.** Tegnap este hét óraker egy elegánsan öltözött, fiatal ember Pozsonyban bérkocsit fogadott amely őt Oroszvárra vigye. Körülbelül a fele uton a bérkocsis egyszerre tompa durranást hallott, megállította lovait s a fiatal embert benn a kocsiban vértócsában találta. A kocsis erre vágatva igyekezett Oroszvárra, ahol Veller dr. körorvos azonban már csak a halált konstatálhatta. Az öngyilkosnál egy levelet találtak, melyből kiderült, hogy Kniepeisz Ferencnek hívják s hogy anyja, Berg báró kapuvári kastélyában lakik. Az öngyilkosság okát a megindított vizsgálat van hivatva kideríteni.

— **Az orosházi „Végítélet“ Budapesten.** Söpkéz orosházi festő egy óriás vászondarabra, ahhoz való olajfestékekkel, megpingálta a „Végítélet“ borzalmaival, tüzesőt, sustorgó villámot, földnek fel-fordulását, világ pusztulását. Mint tudósítónk írja, Aczél Endre, a Plaston igazgatója szerződést kötött Söpkézzel és a képét nemsokára Budapestre hozzák s itt mutogatják.

— **Örült a vonaton.** Tegnap éjjel a nagyváradi állomáson egy kicsi ös ember kapaszkodott fel, futva, lihegve, az étkező kocsi lépcsőjére. Bent asztalhoz ült és izgatottan lapozgatott egy német könyvben; aztán föl-le járt a kupeében. Már közel járt a vonat Saáphoz, midőn a kis öreg ember kiült a folyosón a fékező fülkéje elé s hangosan énekelt. A szokatlan zajra kitódultak az álmából fölriadt utasok s csöndre intették az öreg urat, aki erre birtelen vadul toporzékolni kezdett. Hargosan kiabált:

— **Mehjete az ördögbe! Mit akartok velem?** Az osztrák császárral van dolgotok!

Aztán rokedten kaczagott a sok rémült, sápadtra vált arc láttán és csókra nyujtogatta remegő kezét.

Az utasok ijedten hívták a vonatvezetőt, aki nehezen tudta csak betuszkolni a szerencsétlen öreg urat egy második osztályu fülkébe, ahol csöndesen elszunyadt. Találtak az írásai közt több látogató jegyet ezzel a fölírással: Isak Ferch Getraide Agent Baden.

A holdogtalant a budapesti központi pályaudvaron átadták az ügyeletes rendőrtisztviselőnek.

— **Dumas az írói pályáról.** Egy tizenhét éves fiatal ember, telve világot meghódító ábrándjaival, az ifjabb Alexandre Dumashoz fordult és tőle kért tanácsot, hogy mitévő legyen, ha író akar lenni. Mostanában került napszínre Dumas válasza. Szeretettel, nyájasan felelt a már akkor nagyírú író az ismeretlen fiatal embernek és szívhezszólo őszinteséggel, éles megfigyeléssel jellemezte előtte az írói hivatást.

Azt hiszi ön — írja Dumas, hogy író lehet. Tud írni és olvasni, nem csinál ortográfiai hibákat és jó lábón áll a francia syntaxissal is. Ön nagyon boldog, eszméket érez magában, amelyeket eddig senkisé megfogalmazott és kell-e több, mint papíros és tinta, hogy ezeket leírja? Nagyon szép. Páris irodalma ellátja az egész világot, az egyéniségek ezrei főzik ezt a nagy mindennapi levest és ezeknek mindegyike ugyanazokkal az illuziókkal jött Párisba, mint ön. Az utolsó harmincz évben a nagy irodalmi forradalom óta, lány emelkedett magasra? És hányat ragadott el a czél elől a nyomor, a kórház, a bátortalanság, a kicsapongás, az örület és az öngyilkosság? Hogy pedig az előbbiekhöz tartozhasson, ahhoz egy dolog kell feltétlenül; a lángész. Figyelmeztetem önt, nem mindenkinek tulajdona ez és nem is teszi gazdaggá az embert. Bérangernek haláláig évi 1800 frankból kellett megélnie; Lamartine hazájától kért alamizsnát és ezt megtagadták tőle; Musset ha nem könyvtáros egyúttal, éhen halt volna meg; Balzac megnősült, hogy kifizethesse az adósságait; Alexandre Dumas egész nap, Madame Sand egész éjjel dolgozik. Kárpótolja őket a dicsőség, — mondja ön. Nézze meg akármelyik újságot és meglátja, hogy hányak velük. — De talán újságíró akar lenni? Akkor ne kérjen tőlem tanácsot. Ehhez ön nem értek. — Mit tegyen tehát? Maradjon még egy-két évig otthon. Tanulmányozza a természetet, hogy megszeresse, hogy a természet vigasztalója legyen egykor, ha megismeri az emberi természetet, hogy védője legyen, ha az embereket megutálja.

— **Száztízezer forintos sikkasztás.** Mint egy prágai távirat jelenti, a jungbunzlai takarékpénztárt óriási veszteség érte, amelyet évtizedeken át sem fog kiheverni. Wild nevű pénztárosa ugyanis száztízezer forintot elsikkasztott s a pénzzel Amerikába szökött.

— **Halálozás.** Pozsonyban tegnap éjjel meghalt Laurénthy János, vármegyei főlevéltáros, ki ezt a tisztét negyvenhat évig közmegelégedésre viselte. Az elhunyt a szabadságharcot, mint tiszt küzdötte át s több ütközetben ki is tüntette magát.

— **Megszökött huszáronkéntes.** A nagyváradi 7-ik számú huszárezred egyik önkéntese, Peregrin Volf, megbukott a tisztvi vizsgán és emiatt a második esztendőre is benmarasztották, hozzá még a bakákhoz osztották be. Erre a lesujtó hirre a fiatal katona elszomorodott és beteget jelentve, a katonakórházba került, honnan tegnap éjjel megszökött. A katonai parancsnokság most körözti az aisé-ausztriai illetőségű katonaszökevényt.

— **Gyilkos parasztagazda.** Tegnap este borzadalmas gyilkosság történt Ráczevén. Gyöngyössy József jómódú gazda egy birtokeladás után pörbe keveredett Rác Ferencz gazdával. A bíróság ítélte Rác Ferencznek kedvezett. Gyöngyössy József nem nyugodott meg az ítéletben és tegnap elment Rácéhoz, kérni őt, mondjon le a kártérítési összegről és a perköltséget pedig fizessék együtt. Rác az ajánlatot nem fogadta el és kijelentette, hogy ő a bíróság ítéletétől nem tágit. Gyöngyössy mág egyszer

megkérdezte Ráczot, hogy: akar-e kiegyezni békeséges uton vagy nem? Amikor Rácz nemmel válaszolt, zsebéből előrántotta revolverét és szíven lötte Ráczot. A csendőrség elfogta a merénylőt és ma bevitték a pestvidéki törvényszék fogházába.

— **Ötvenéves papi jubileum.** Tokaji János marosbogási evangélikus református pap a napokban ünnepelte pappá avatásának félszázados évfordulóját. Szász Domonkos püspök meleg hangu levélben üdvözölte, a kisküüllőmegyei egyház pappjai pedig aranyba foglalt bibliával lepték meg.

— **Életunt honvéd.** Tegnap este a lánchíd alatt egy honvédgyalogsági sapkát, meg egy nyakravallót találtak. A sapka mellett cédula volt a következő szavakkal: „Meguntam az életemet, a Dunába ugrom. Trogg Ferdinand.” Valószínű, hogy az illető az este valóban a Dunába ugrott.

— **Léprekerült szédelőgök.** Ma délután Fafanrád cipészsegéd és Jancsák József asztalos feljelentést tettek a rendőrségnél, hogy valami ügynöki iroda alkalmazottjai azzal a biztatással, hogy pénzbeszedői állást szereznek nekik egy jó hírnevű cégénél, kétszáz-kétszáz forintot csaltak el tőlük. Aztán elvezették őket egy boltba, ahol azonban se áru nem volt, se beszédni való követelés nem volt, hanem egész nap dolog nélkül ültek az üres boltban. Mikor aztán a fizetés ideje eljött, nem kaptak fizetést sem. A rendőrség a feljelentés alapján megindította a vizsgálatot, melynek az volt az eredménye, hogy ma este egy öttagból álló szédelőg bandát letartóztattak. Scholcz Ede a banda főtagja. A Rákos-utca nyolczadik szám alatt van az „irodája”. Nagyhangú táblák hirdetik, hogy:

„Itt mindenféle házak, birtokok és üzletek eladásával, valamint mindenféle állások közvetítésével foglalkoznak szerény honorárium mellett.”

Az ügynöki irodának Kónya Zsigmond és Mihalik János is tagja. Ezek az emberek összejátszva ifj. Nagy Károly és Werner Frigyes festékkereskedőkkel, különböző állásokra embereket küldtek hozzájuk, akik biztosítékul jókorá kaucziót tettek le. Így az üzletben egy pénztárnok, könyvelő, vagy öt pénzbeszedő volt alkalmazva, mindegyik nagy kauczió mellett.

A pénzt a festékkereskedők az ügynökökkel megosztották. A rászedett emberek pedig dolog nélkül ültek az üzletben és várták az elsejét, hogy vajjon kikapják-e a fizetésüket. A festékkereskedők halogatták a fizetést tegnapig, amikor végre kijelentették, hogy nem tudnak fizetni. Erre az alkalmazottak közül kettő följelentette a csaló kompániát, a rendőrség pedig, miután ifj. Nagy Károly beismerő vallomást tett, letartóztatta az egész társaságot. Érdekes megemlítenünk, hogy özvegy Nagy Ferencznének, a csak nemrégiben letartóztatott „sport-özvegynek” is ezek az emberek „szállították” a kauczióval rendelkező házmestereket.

— **Előkelő látogatói** voltak a napokban a „Hódoló diszfelvonulás” körképnek. Többek között künn jártak Boris és Vladimir orosz nagyhercegekkel Koburg herceg, Lukács László pénzügyminiszter, Apponyi Albert gróf és neje, gróf Hunyady Lászlóné, gróf Eszterházy Mihályné, Höyos gróf, Orsini-Rosenberg gróf, Kötly tanár, a külföldi látogatók közül felemlitendőnek tartjuk Ferraris hercegnőt, Soliriades Gvörgyöt, a görög király kincstárnokát, Augusto Giacósát stb.

— **A csuzos és közsvényes betegek** ne mulasszák el a hírneves Johnsen-kenőcsöt használni, mert ez még oly betegeknek is, kik évek óta szenvednek, pár nap alatt tökéletes gyógyulást idéz elő. Kizárólag Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárában kapható, üvegenként 1 forintért, Budapest, V., Széchenyi-tér és Nagyköröna-utca sarkán.

— **Szenzácionális.** „Crème de Fanchon” rögtönfinomító és szépitő arccrém. Zeirtalan! Ártalmatlan! 1 tégely 2 korona. Kapható mindenhol. Főraktár: „Ursits” gyógyszerár, Budapest, Rákóczy-tér.

— **Olcsó ruha beszerzése.** Hogy a legkényelmesebb és legolcsóbb módon fedezhessük ruházati szükségletünket, a legcélszerűbb az öskereskedelemben divott szokást, a cserét alkalmaznunk. Ezt a módszert most Grossmann S. jóliamért szolid cég a Bécsi és Deák Ferenc-utca sarkán vezette be. A viseltes ruhát az említett cég átveszi, lelkiismeretesen megbecsüli és a lehető legcsekélyebb ráfizetés mellett divatos és jó és mindig idényserű ruhát kapunk. Ebben az áruházban a szerény igényűek is fedezhetik szükségletüket az elképzelhető legolcsóbb áron.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, október 9. — Római katolikus: A. Dénes. — Protestáns: Dénes. — Görög-orosz: (szeptember 27.) Kallist. — Zsidó: Tischri 23. — Nap két 5 óra 55 perczerk reggel, nyugszik: 5 óra 06 perczerk délután. — Hold két: 12 óra 0 perczerk éjjel, nyugszik 2 óra 17 perczerk délután.

A **miniszterek nem fogadnak.**
Nemzeti múzeum: természetrajzi tóra, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődij mellett tekinthetők meg.
Technologiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

A „Hódoló diszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 6¹/₂ óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Kártya-codex.

Szomaházy István, a szelleműs író, ez alatt a cím alatt egy díszes kis könyvet szerkesztett hasznos okulásul a kártyajátékosoknak s élvezetes olvasmányul a nem játszó, laikus elemeknek. A könyvbe Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Rákosi Jenő, Herczeg Ferencz, Bródy Sándor, Ambrus Zoltán és Rákosi Viktor írtak a különböző kártyajátékokról, a szerkesztő maga meg mindegyik harmincz különböző játék szabályait írta meg, megtoldván ezt a gibiczeről szóló tréfás husz paragrafussal, a kártyababonák hiteles följegyzésével és a kártya-nyelvjárás külön szótárával.

Az egész könyv kimerítő monografia is, meg szépirodalmi almanach is, mely így kettős publikura számít s különösen mint szakmunka páratlan lesz ebben a tekintetben kissé szegény irodalmunkban. Az emberi ismereteknek az az ága ugyanis, amelyet Szomaházy ebben a könyvben a szépiro helyszelgő és gracilis módjával, de emellett a buvár alaposágával tárgyal, az emberi ismereteknek ez az ága legelterjedtebb trivium és quadrivium, melyben mindnyájan, korra és nemre való különbség nélkül legalább is az elemi disciplinálkkal tisztában vagyunk.

Ennek a könyvnek hát valóban nagy lesz a közönsége. Hát még ha a penna legkiválóbb forgatói állnak be kommentátoroknak és tanítómesztereknek?!... A kártya-codex az Atheneum kiadásában jelent meg s 1 forint 20 krajczáért kapható mindaddig, amíg el nem fogy. Alább adjuk belőle Mikszáth Kálmánnak „Skiz, XXI. és I.” című régibb tarokk-rajzát.

Skiz, XXI. és I.

Írta: Mikszáth Kálmán.

Ezerszer leírtam már a Házat, de egyetlen egyszer sem a klubot. Igaz, hogy ez a házi szentély, melynek titkait szellőztetni illetlen.

No, de nem is kívánok a kulisszák mögé pillantani, nem kukucskállok be a Deák-szoba kulisszákban, nem vetek bepillantást abba a mozsárba, amelyben tömörre kögittetük a párt tagjainak véleménye.

Nem festem le az egyes minisztereket házi körökben s az egyes képviselőket otthon. Nem fecsegek el konferenciális titkokat, még pedig abból az egyszerű okból, mert semmi titkot sem tudok.

A klubban hiába képzelne az ember valamely forrongó életet csapkodó hullámokkal, amiket fáradtságba kerül a medrőkben tartani.

Egészen csendes világ van ott.

Egyetlen egyszer voltam kíváncsi, miként vélekednek a klubban, amikor a Komjáthy-affaire történt az intendás ítélőszéke előtt. Fel is mentem tudakozódni.

— Milyen a hangulat itten?

— Semilyen. Tisza nem volt ma bent. — Ez volt a felelet.

Azóta ebben az irányban nem is kérdészködöm senkitől. Sőt az observálást is abban hagytam, hanem teljes erővel a tarokk tanulmányozására vettem magamat. Láttam, hogy minden tudomány közül ennek veszi az ember a politikai pályán a legtöbb hasznát.

Sajnos, hogy nincs hozzá valami különös talentumom, mert minden elvesztett parthiel nekem tulajdonítanak a partnereim, itt hibáztam el, ott hibáztam el, egyszer azért szidnak össze, hogy minek jöttem ki királylyal, máskor azért szidnak össze, hogy miért nem jöttem ki királylyal, majd azért

förmednek rám, hogy minek tarokkal. Végre is beláttam, hogy magamnak kell bejárni.

Akkor meg azért mordultak ellenem, hogy minek ugrálok be minden ostobaságra és rontom a játékukat.

No hát nem járok be ezentul csak tíz tarokkra négy primeurrel.

— Nem vagy te zempléni ember? — Kérdék gunyosan.

— Hát olyan szegény zempléni embernek lenni? — tudakolám naivul.

— A tarokkban bizony nem nagy dicsőség. Mert a zempléni ember csak biztosra utazik.

Egy öreg képviselő félre kilt egy szögletbe s mint a hogy a „balekot” szokás, elkezdett oktatni:

— Igen, a zempléniéktől jó óvakodni a tarokkban, de még jobban órizkadj, édes fiam, a sárosiaktól, kiváltképen arra ügyelj, hogy egy sárosinál több se legyen a kompániában; mert ha kettő van, kritikus kihívásoknál mindig tótá fordítják egymás közt a beszédet.

Jókai Mór is ott terem valahonnan. Neki is vannak jó tanácsai.

— Nem póétának való játék az. Különösen le ne ülj az abaujiakkal, mert soha ezeknél ravaszabbakat nem találisz. Közül ültem kettőnek a minap. Épen egy kettést mondtam, játszom nagy passzióval, hát egyszer csak a vége felé elkezd olvasni az ütéseket az egyik hangosan, mire félhangosan azt sugja neki a másik: „Ne olvasd hangosan, mert még észreveszi és el találja dobni a XXI-est”. Nosza, én se voltam rest, oda csapom önként a skiz torkába a huszonegyest... a két kozák összemolygott... épen azzal lettem harminczhárom.

— Ez még mind semmi — kezdé mesélni a klub legkitünőbb játékos — a te eseted csak apró malheur a szegény Mórincz Pál hajdani esetéhez képest.

— Mi történt vele?

— Oh, az örökemlékezetű marad a tarokk történetében. Mióta ez a klub áll, azóta se volt párja.

— Halljuk már!

— Mórincz Pál a dunántuliakkal ült le játszani s az mindig valami szerencsétlenséget hoz az emberre, mint a pénteki nap. Kiosztják neki a kártyát, első volt, megolvassa, hát látja, hogy csak tizenegy, még egyszer elolvassa, biz az csak tizenegy; rosszul van elosztva. No, gondolta magában, csinállok most veletek egy jó tréfát s noha csak hat közepes tarokkja van skiz, pagát nélkül, elkiáltja magát nagykomolyan:

— Solo, tous les trois, pagat ultimo! (Ennél többet már egy miniszter se mondhat tizenegy kártyából.)

Az, akinél a skiz volt, fölszisszsen s mohón kiáltja vissza:

— Kontra a tous les trois-nak!

Az, akinél a pagát volt vagy kilencz tarokkal, stentori hangon ordít fel:

— Kontra az ultimónak, kontra a játéknak, kontra mindennek!

Ez a szörnyű hadizenet úgy hangzik mindig a klub nagytermében, mint valami siri szózat. Meghallják mindenfelől és gyülekezni kezdenek az összes asztalok gibiczei az idegrázó küzdelem színteréhez.

Mórincz Pál kedélyesen mosolygott: No, csak örüljetek jó emberek, egy darabig, majd mindjárt kislül az én tréfám és visszamennydörgi a „rekontrát”.

A mint azonban játszani kezdenek és amint már épen fel akarja deríteni Mórincz Pál a titkot, hogy rosszul van a kártya elosztva (amely esetben a játék nem érvényes), addig-addig tapogatja a nagy kövér ujjával a kártyákat, hogy egyszerre csak kimorzsolja — a tizenkettediket. Ott volt elbujva valahol a vörös dáma mögött.

De már késő volt.

Hiába szabadkozott, azaz nem is szabadkozott, hanem egyszerűen kifizette a szörnyű bukást. Azért nem jó a dunántuliakkal játszani és azért nem való a tarokkal tréfolni.

A halál statisztikája.

A belügyminiszter rendes évi jelentésében, mely az ország egészségügyéről szól, s melyet mai számunkban már méltattunk, hátul, a kötet végén van egy szomorú kimutatás. Igazán megérdemli a fekete nyomdáfestéket ez a kimutatás; még violaszintű tintával sem lehetne írni róla. A pompés főnébres hivatalos czimerszíne való hozzá: fekete, fehér. A halál statisztikája ez, Magyarország 453,715 halottjáról szóló, az emberevő, éhes földnek egy évi lakomájáról való, a 453,715 tetemről. Külön ember hal meg egy évben Magyarországon s ebből a majdnem fél millióból 254,147, vagyis egy negyed milliónál több, hét éven aluli gyermekek!

Az ember felsóhajt s azt kérdi, miért vannak ilyen sokan? Miért hal meg minden évben minden harminczharmadik ember? Nincs lassabb tempója a halálnak? A halál statisztikája legelőbb ezekre a kérdésekre adja meg a feleletet a következőképen:

orvos által megállapított halálokok: 229,334
nem orvos által megállapított halálokok: 224,381

Vagyis Magyarországon évenként kétszázhuszonnégyezer ember úgy hal meg, hogy még a halál okának megállapítására sem kerül orvos, hanem csak afféle borbélyból lett halottkém. Milyen szomorú lehet ilyenkor a betegség lefolyása! ... De vissza a statisztikához.

Hogy mihez hal meg annyi ember Magyarországon, azt is pontos százalékokban kiszámítja a statisztika. Természetesen hitelesnek csak azok a számok mondhatók, amelyek az orvos által megállapított 229,334 halálesetről szólnak. Ezek szerint a numerusok szerint a következő, „rangsorozatát” kapjuk a betegségeknek, a hatalmas gyilkos géniuszoknak a következő ranglétra kováczolható össze.

Mindenféle tuberculózisban meghalt 15 százalék	
Veleszületett gyöngeségben	9.06
Tüdőgyulladásban	8.44
Aggkori végkimerülésben	8.09
Görscökben, rágásokban	6.64
Bélműtétben	6.24
Difteritisben	2.88
Hörggyulladásban	2.36
Vörhenyben	2.—

A többi halálokok két százalékon alul maradnak. A nem orvos által megállapított esetek statisztikájából csak egyet veszünk ehhez: a borbélyhalottkém szerint 11.57 százalék halt meg végelgyengülésben. A borbély tehát negyedik helyről második helyre lépteti elő a végelgyengülést, megközelítve a közegészség ügyének azt az eszményi állapotát, midőn a végelgyengülés első helyen áll a rangfokozatban, mint egy kopasz, vén hófrát. Ez a halál statisztikája Magyarországon. Igen gonosz egy statisztika. A vén hófrátot mindenképen viszaszorítja őt meg nem illető helyre s protegálja a romboló ifjakat: a tuberculosist, a veleszületett gyöngeséget, a tüdőgyulladását. Olvastára összehozzunk e borús őszidőben és sok, sok orvost, sok, sok patikát kívánunk Magyarországnak.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Operaház. Bellincioni „Mignon”-jának igézőte alatt állott ma este a zsufolásig telt nézőtér. Legutóbb az Arnoldson Mignonját láttuk. A svéd családánál finomabban senkisémm csiszolja ki énekét, nála minden figura és minden kontur művésziül tökéletes. Ami azonban alakításának drámai magaslátát illeti, távolról sem éri el Bellincioni Mignonját, amint hogy ennek az olasz asszonynak a mélységét és erejét ma nem közelíti meg az operai színpadon senkisémm. A Mignonok rendszerint a románcczal lépnek be a tulajdonképeni cselekménybe. Bellincioni már a románcczal előtt végtelenül megindító. Amint vonatkozik eljárási tojástáncot, minden arcizma csupa fájdalomról és keserőségről beszél. A megalázott női lélek jajveszékő elégiája ez. Ki tolmácsolta nekünk ezt a kis előjátékot oly megrázó módon, mint Bellincioni? És hogy átszellemítette a románcczal és mennyi behúzóval edességgel vett búcsút a foscákéktól! A második felvonásban a tükör előtti jelenetet és a styriennel elragá-

dóbb pikantiával, eunyi ötlettel és bájjal nem adja elő sem Judic, sem Réjane. Itt hirtelen átalakult szüretté: a nagy szürettéknél nagyobb. Mignonját is a modern színjátszás egyik fenomenjének tekintjük, úgy, hogy az, aki Bellincionit látja, oly mélyreható művészi fogalmakat és egyéni hangulatokat szerez, amelyeket a nézőtérrel elöltött három óra korántsem merit ki. Arányi (Meister) tenorja igen szépen csengett. Beck hangulatos Lothario, Kaczér Margit szemrevaló Friderik, és Blätterbauer Gizella Philinejét is el lehetett fogadni.

m. g.

*** Azok a juryk!** Ily című mai közleményünkre vonatkozólag Feszty Árpád úr a következő sorokat intézte lapunk főszerkesztőjéhez:

Kedves Barátom!

Lapodnak mai számában egy közlemény az Andrássy-szobor juryját furcsa színben tünteti fel. Engedd meg, hogy én, mint a jurynak egyik tagja, valódi értékére szállítsam le az abban foglaltakat. A tény az — hogy: A jury végleges szavazás előtt próbaszavazást csinált. A próbaszavazásnál Zala György szobormintájára esett a túljómó többség. Ugy emlékezem, hogy csak egy szavazat esett 6 ellenében Eberleinre — (akinek beküldött tervezete, mellesleg legyen mondva, annyira germán volt — és annyira nem volt semmi köze Andrássy Gyulához — hogy azt felállítani merő képtelenség lett volna) a döntő szavazásnál pedig az egész jury egyhangulag Zala Györgynek ítélte a díjat.

Ami a tatai kirándulást illeti — az igaz, hogy meg volt — de pro primo — nem Eszterházyhoz rándult ki a jury — hanem én vittem ki a két németet (tudniillik Zumbust és Millert) egy kis halászlére; — pro secundo — nem a szavazás előtt, hanem a szavazás után, amikor is egyenesen utaztak vissza hazájukba, olyan illuminált állapotban, hogy már azután semmiféle szoborra sem tudtak volna szavazni. Ez a tiszta igazság. — Kérlek, légy szives ezt becses lapodban közzétenni.

Feszty Árpád.

*** Hegyi Aranka bucsuja.** Hegyi Aranka asszony utolsó fellépése a Népszínházban 11-ikén, kedden lesz, midőn is Offenbach operettjében, a „Hoffmann meséi”-ben a három fő női szerepet fogja játszani. Ezt a szerepet ő krealetta és évek óta nem játszotta. Hegyi Aranka szérdán, 12-én délelőtt jelenik meg először a Magyar Színházban, hogy Planquette operette-jének a „Garasos kisasszony”-nak első színpadi próbáján részt vegyen. A színház művészi személyzete ünnepi módon készül fogadni a primadonnát, akinek első fellépésére már most is tömeges előjegyzések történtek.

*** Feszty Árpád kiállítása.** A városligeti műcsarnokban a képzőművészeti társulat téli kiállítása előtt még egy másik érdekes külön kiállítás lesz látható. E hónap 20-ától a jövő hónap közepéig ugyanis Feszty Árpád fogja bemutatni két millenáris festményét, a „Báuhidai csata”-t és a „Zsolt vezér eljegyzése”-t, amelyeket Komárom, illetve Biharmegye rendelt meg a művésznél. A nagy festményeken kívül a művész a két képhez készített vázlatából és tanulmányából is kiállít egy gyűjteményt.

*** Jósó Echegarayról.** A hírneves spanyol drámaíró, akinek termékenysége a csodával határos, tehetségét most más irányban akarja érvényesíteni. Eddig több mint háromszáz drámát írt. „Szent- vagy örült?” című művét épen kedden mutatják be a Vígsházban. Óriási termékenysége az oka, hogy a színműírói pálya újabban több fővált, mint babért (és arányt) termelt számára. Most hátat fordít a drámaírásnak; és — mint mondja — hasznosabb dolgokkal fogja tölteni idejét. Az a csapás, melyet szerencsétlen házaja legutóbb szenvedett, az ő szívet is mélyen érintette; a nemzeti csapás, véleménye szerint, már csak a tudomány és ipar segítségével lehet kiheverni. Ezt fejtegeti a „Galeotto” szerzője legközelebb megjelent könyvében, melyben a század nagy találmányait, mint a távirót, fényképezést, a vasutat, a villamos világítást, telefont és mindenek fölött a fonográfot dicsőíti. Ez utóbbi találmány mindazok

között, melyeket Echegaray az emberiség közös szolgálatában óhajt látni, szerinte a legfontosabb, mert egykor a könyvnyomtatást fogja pótolni. Utódaink — ugymond — egyáltalán nem fognak többé olvasni, hanem csak — hallgatni. Mint látjuk, Echegaray bizonyos merészséggel jósol és következtet — mert költő és drámaíró.

*** Hauptmann Gerhardt új darabja.** A „Takácsok” és „Hannele” szerzője új darabot fejezett be, melynek „A fuvaros” lesz a címe. A modern tárgy színműnek öt felvonása van és egy szibériai városkában játszik. A darab novemberben kerül először színre a berlini Deutsches Theaterben.

*** K. Kopácsi Juliska.** K. Kopácsi Juliska asszony a jövő hét folyamán még háromszor lép föl Varney operettjében a „Komédiások”-ban hét-főn, szérdán és pénteken. Azután Drezdába utazik vendégzerepelni. A népszínház igazgatójával úgy állapodott meg, hogy amennyiben külföldi szerződése arra időt fognak engedni, a szezon folyamán még vendégzerepelni fog Budapesten.

*** Városligeti szinkör.** A városligeti szinkörben holnap, vasárnap két előadás lesz. Délután negyedél órákor félhelyárakkal a „Hamupipőke” című varázserő kerül színre a szerepekben fel-nöttekkel és gyermekekkel. Este hét órákor szintén félhelyárakkal a „Narcisz” című drámát adják elő a főszerepekben Feld Zsigmond igazgatóval.

*** Hírek a Vígsházból.** Echegaray drámája, az „Örült vagy szent?”, amelynek bemutatóját kedden tartják meg, a jövő héten négyszer, kedden, szérdán, csütörtökön és szombaton van műsorra tűzve. — Beregi Oszkár, a Vígsház tagja, aki most szolgálta le önkéntesi évét, visszatért a Vígsház kötelékébe, és az „Örült vagy szent?”-ben fog először fellépni Eduardo herceg szerepében. A Vígsház legközelebbi bohózat-ujdonsága Arthur Pinero angol drámaíróknak „The Magistrate” című bohózata lesz, amelyből tegnap tartották meg az olvasópróbát. — „A végrelajtó”-t, Sylvane és Artus nagyszerű bohózatát, amelyet folyton telt házak mellett adnak, az „Örült vagy szent?” mellett is műsoron tartják.

*** Hírek a Magyar Színházról.** A téli szezonnak egyik érdekessége lesz a „Tosca” előadása. Sardou drámáját megvette a Magyar Színház és Hegyi Arankával a czímszerepben hozza színre. — A „Garasos kisasszony” premiérjén lesz első fellépése nemcsak Hegyi Aránaknak, hanem a Magyar Színház másik primadonnájának, Komáromy Mariskának is. A művésznő már tanulja szerepét Ábbaziában, ahol átül és e hét folyamán már ő is részt vesz a próbákban. A Magyar Színház szerződtette Miklóssy Gyula fiatal vidéki színészt a komikus szerepkörre. A színháznak ez az új tagja holnap lép föl először.

*** A Kisfaludy-színház megnyitása.** Az ó-budai színház október 15-én nyílik meg ismét hosszabb szünet után. Kövesi Albert ismert bohózatíró, volt jónövű vidéki színházgázgató jól szervezett társulata vonul most be az elhagyott muzsahajlékba.

*** Filharmoniai hangversenyek.** Az ez idei nyolcz filharmoniai hangversenyt Erkel Sándor és Richter János vezénylik. Közreműködnek: Mildenburg Anna, Rothauser Teréz, Schmedes Erik, Witek Antal, Bauér Harald, Dohnányi Ernő és Riser Ede. A műsoron a következő számok szerepelnek:

I. Magyar zeneszerzőktől: a) ujdonságok: Bloch: „Magyar nyitány”; Buttykay: „Scherzo”; Dohnányi: Zongoraverseny; Major J. Gyula: „Suite romantique”; b) régibb művek: Goldmark: II. szimfónia; Liszt: Zongoraverseny; Mihalovich: II. szimfónia.

II. Idegen szerzőktől: a) ujdonságok: Bruckner: „Romantikus szimfónia”; Chabrier: „Japán”; Dvorák: „Változatok”; Smetana: „Sárka”; Strauss Ritárd: „Don Juan”; Svendsen: „Zorahaida”; Tschajkowszky: III. Suite; b) régibb művek: Beethoven: „Coriolan” nyitány; I. és VI. (Pastoral) szimfónia; Berlioz: „Benvenuto Cellini”; Brahms: III. szimfónia; Händel: „Concerto” (D-moll); Mozart-szimfónia (esz-dúr); Mendelssohn: „Nyáréji álom”; hegedűverseny; Schubert: „Vándor” fantázia; Shumann: „Genofeva” nyitány; Spohr: „Jeannette” nyitány; Volkman: I. szimfónia; Weber: „Rübezahl”; Wagner: „Goal-elbeszélés” a „Lohengrin”-ből; végső jelenet az „Istenek alkonyát”-ból.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

Mikszáth Németországban. A legnagyobb lipcsei kiadók egyikétől, Georg Heinrich Meyertől ma mutatóban egy ivformátumban kiállított izléses prospektust kaptunk, mely Mikszáth Kálmán összes munkáinak megrendelésére szólítja fel a negyvenmilliónyi német olvasó közönséget. Georg Heinrich Meyernak Spöner Andor és dr. gróf Zamoycki József fordítja németre Mikszáthot (akit a prospektus a magyar Dickens-nek nevez) s a kiadó ezt a nagy munkát első ciklusában hatfényes kötetben bocsátja a német könyvpiacra, Mikszáthra és a magyar irodalomra nézve rendkívül elismerő vállalkozását a következőképp okolván meg:

„Mikszáth Kálmán ma talán a világirodalom legnagyobb humoristája. Valamint otthon a legkedveltebb és legnépszerűbb prózáiról, úgy nálunk is bizonyosan gyorsan fog szerezni számos tisztelőt. Csak a kiadásunkban tavaly megjelent kötetét említhetjük, melyről Carl von Thaler ezeket írta a „Neue Freie Presse“-ben: — Eddig még semmit sem olvastam Mikszáthtól, de mindjárt az első lapok olvasása után tudtam, hogy nagy íróval van dolgom, aki mintegy fátylával világít belé a mélyseges emberi szívbe. E látszólag néha futólag odavetett elbeszélések némelyike, hol minden szó is gondosan meg van válogatva, hosszúságára nézve csak tárczányi, de valóságban köteteket ér. Mikszáth gourmandok számára ír s bizonyosan halás közönségre számíthat Németországban is.“

A kiadó ezután közli, hogy először a *Lu bló i k i s é r t e t* fog megjelenni, azután a *G a v a l l é r ö k* és az évi december 1-éig meglesz mind a hat kötet, vagyis az első ciklus. A magyar irodalom történetében ez az első eset, hogy egy magyar író a külföldön ily teljes gyűjteményes kiadásban ismertetnek.

Móricz Pál összes műveinek hetedik és utolsó kötete jelent meg. Részint politikai, részint magáneseeményekről szól a kis kötet, melynek tartalmáról bővebben csak azért nem írunk, mert a szerző műve czimlapjára azt nyomatta oda, hogy „kézirát“, amit respektálni tartozunk.

Sok mindenről. Ábrányiné-Katona Klementin tollából érdekes könyv van sajtó alatt. Címe: „Sok mindenről“ és közel negyven különféle fejezetet fog tartalmazni a társadalom, irodalom és művészet köréből. A díszes kiállítású mű czimlapját Lotz Károly nagyevű festőművészünk allegorikus rajzai fogják díszíteni.

FŐVÁROS.

(A tanács mulat.) A székes főváros tanácsára néha-napján ráfogják, hogy komoly, hogy bölcs. Legalább a tengernyi sok folyamodvány, leirat, felirat, átirat, előterjesztés, javaslat mind-mind bölcsnek hívja, holott a tekintetes székes fővárosi tanács valójában nem annyira komoly és bölcs, mint inkább gyermekes és bohó. Ezt végtére nem is kellene kifogásolni, hisz olyan szép dolog az ártatlan rakoncziállankodás. Ma is a következő kedves mulatságot követte el: A közgyűlés annak idején azt határozta, hogy mielőtt a káposztásmegyeri vízművek végleges kiépítésébe belekezdenek, külföldi szakértőkkel mondat véleményt: vertikális vagy horizontális rendszerben csináltassák a kutakat. A szaktudósok Budapestre hozatala, honorálása negyvenötvenezer forintba kerül s a pénznek egy részét már el is küldözték talán előleg fejében. A tekintetes tanács pedig ma egyszerűen kimondja: nem várunk senkit, csináltatjuk a vízműveket úgy, ahogy mi akarjuk. A többi a közgyűlés dolga s ha a szakértők a mostani munkára is azt mondják, hogy rossz, gondoskodják valami új tervről. Negyvenötvenezer forint tiszteletdíj és két-háromszázezer forint munkadíj vesz csak el hiába. Mi ez, mikor a tekintetes, a komoly, a bölcs tanács mulat.

(Az erzsébetvárosi templom építése.) Az új erzsébetvárosi templom építése megakadt. Hetek óta nem dolgozik az épületen senki, pedig csak a belső berendezés hiányzik már, a többi nagy-

résben készen van. Hogy a munka mért szünetel, nem tudják s a kerület római-katolikus lakossága hétről-hétre fokozódó visszatetszéssel konstatalja, hogy a templomnál egyetlen munkásköz sem foglalkozdik. Hír szerint a jövő hét közepén rá hozzátátnak a dologhoz, a felbennmaradt belső munkákhoz, de ebben nem igen bízhatni, mert néhánykor már kilátásba volt helyezve az építkezés folytatása és sohasem volt egyéb pusztá igéretnél. Szerdán a főváros köztörvényhatósági bizottsága közgyűlést tart s itt a munka-felbennmaradása interpelláció tárgya lesz.

Furcsaságok.

A törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlésén a nemes városatyák egy érdekes dolgot fognak tárgyalni, amellyel nem lesz kár néhány szót ejteni.

A régi időkben a községi iskolákban a hitoktatást a segédlelkészek látták el. Az iskolák szaporodtával azonban a hitoktatási órák száma annyira emelkedett, hogy a káplánok már nem győzték a munkát, úgy, hogy az akkori főesperes javaslatára elrendelte a közgyűlés, hogy 1884-től kezdődőleg külön hitoktatók alkalmaztassanak, a kiknek fizetésére egyúttal évi huszónhármezzer forint segélyt szavaztak meg az egyházi hatóság számára.

Éz e segély azonban csak egy-két éven át volt elég, mert a főváros rohamos fejlődése következtében óriás mértékben szaporodtak az iskolák s egyidejűleg az osztályok s így a hittani órák száma is. — Évről-évre több hitoktató alkalmazása lett szükségessé. A hitoktatási segélyt 1889-ben 31.000 forintra, majd 35 ezerre kellett emelni, az elmúlt évben pedig már 42.000 forint volt a szükséglet.

Az elmúlt évben az osztályok száma ismét szaporodván, a tanügyi osztály újból előterjesztést tett a hitoktatási segélynek négyezer forintra való fölemelése iránt. A tanács megsokallva a dolgot, kijelentette, hogy nem hajlandó a segélyt emelni s fölhevta a tanügyi osztályt, hogy a hitoktatás ügyének végleges rendezése iránt tegyen konkrét javaslatot.

A tanügyi osztály, az adott utasításnak megfelelőleg, javaslatot dolgozott ki, részletesen kifejtve abban, hogy a hitoktatásról való gondoskodás a főváros törvényeszerű kötelessége, miért is az e czélra szükséges költségeket nem a segély képen kellene engedélyezni, hanem a rendes kiadások sorában fölvenni, még pedig oly mérvben, mely a fennálló szükségletnek teljes mértékben megfelel. Javasolta továbbá a tanügyi osztály, hogy a segély ezentul ne az egyházmegyei hatóság kezéhez utalványoztassék, hanem a hitoktatókat maga a főváros a központi pénztárból fizesse.

Indokolta pedig ebbeli javaslatát az ügyosztály egyrészt azzal, hogy a népiskolai törvény értelmében a hitoktatásról magok az egyházfelekezetek tartoznak gondoskodni. Budapestten tehát maga a városi hatóság, mely mint kegyur az egyházfelekezetet képviseli, másrészt azzal, hogy a kánonjog értelmében a hitoktatásról a plébánosok és segédlelkészek tartoznak gondoskodni, kiknek ellátásáról viszont a kegyur, Budapestten tehát maga a főváros közönsége tartozik gondoskodni. Nem hagyta figyelmen kívül az ügyosztály azt sem, hogy amennyiben a törvényeszerű kötelezettség minden kétséget kizárólag megállapítható nem is volna, előáll az erkölcsi kötelezettség, melynek alapján mulhatatlanul a hatóságnak kell a terhet viselnie, annyival is inkább, mert a római katolikus egyháznak mint községi felekezetnek vagyona nincs s így ha akarná, sem tudná miből fedezni a közel ötvenezer forintra rugó kiadást.

A tanügyi osztály javaslata első sorban a pénzügyi bizottságban fordult meg. A bizottság, melynek csak a finanziariais kérdések megvitatása volna hivatása, persze belement a jogi kérdés tanulmányozásába és nagybölcsen kijelentve, hogy bizony kár volt a tanügyi osztálynak ezt a kérdést megbontani s még nagyobb kár volna a kötelezettséget kimondani akkor, mikor erre senki sem azorit.

Meghallgatták azután a tisztí ügyéséget is, mely nagyrészt elismerte a tanügyi osztály álláspontjának helyességét, kijelentette azonban, hogy maga sem tartja a törvényeszerű kötelezettséget minden kétségen kívül megállapítottnak s így legzelelsőbbnek véli, ha a dolgot nem bolygatják.

Hasonlóképp nyilatkozott a jogügyi bizottság meg a tanács is, minél fogva most azt a javaslatot fogják a tanácsnak tenni, hogy maradjon minden a régi ben.

Hát biz ez elég furcsa!

Az ország első törvényhatóságának nem volna szabad ilyen kényelmes és a mellett helytelen elintézési módot választania. Végre-valahára már tisztázni kellene a dolgot s el kellene dönteni, vajjon tényleg köteles-e a város a terhet viselni, avagy csak jótékonyágot gyakorol, amikor erre a czélra az egyháznak segélyt ad.

Ha kötelesség ez a telherviselés, úgy nem tartjuk a főváros méltóságával összeegyeztelhetőnek egy elintézetni a dolgot, mintha csupán kegyet gyakorolna, ha pedig nem kötelesség: akkor meg tegyenek kísérletet, mi uton-módon lehetne azt legalább részben arra háritani, akinek tényleg kötelessége, vagy ha ezt nem akarják, igyekezzenek legalább a segély fejében több befolyást biztosítani a hitoktatás vezetésében.

Persze a nemes városatyák meg a nemes tanács is másképp gondolkoznak; úgy vélik, hogy a többi között elfér ez a furcsaság is!

VIDÉK.

(Pestmegye közgyűlése.) Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága október tizedikén tartja rendes évnegyedes közgyűlést. A főbb tárgyak: az alispán évnegyedes jelentése, Trencsén vármegye átirata a mezőgazdasági törvény némely intézkedéseinek megváltoztatása iránt, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyé átirata az 1848-49-iki szabadságharcban küzdött honvédek dícső tetteinek törvényben való elismerése tárgyában, Liptó vármegye átirata a Kossuth Lajos emlékének megtámasztásával szemben való állásfoglalás ügyében stb. Felegyháza város mérnökválasztása.

(Az aradi sikkasztás tanúságai.) Solymossy Lajos báró az aradmegyei közgyűléshez indítványt adott be, hogy a köztörvényhatóság Krivány sikkasztásán okulva, a gyámpénztári és az ellenőri tisztséget szüntesse meg, a gyámpénztár kezelését vegye át a főpénztár, a letéteket helyezzék takarékpénztárba. Ehhez képest a szabályrendeletet is át kell alakítani. Az indítványt hétfőn tárgyalják. A sikkasztás miatt felfüggesztett tisztviselők, az alispán kivételével, azzal a kérelemmel fordultak a megyéhez, hogy ellátási illetményeiket emelje fel, mert nem tudnak megélni.

(Népgyűlés Szegeden.) Az önálló vánterület és nemzeti bank érdekében Szegeden tartandó népgyűlés előkészítő bizottsága a „Hét választó“ fogadóban ma elértekezletre gyűlt össze, melyen végérvényesen elhatározták, hogy a népgyűlést október 23-án délelőtt tíz órakor tartják meg a Klauzál-terem. A népgyűlésre megjelenésüket megígérték: Kossuth Ferencz, Illyés Bálint, Szinay Gyula, Rátkay László, Lakatos Miklós, Brázay Kálmán, Hentaller Lajos, Papp Elek s a város képviselője, Polczner Jenő.

(Sándor János díszpolgársága.) Erzsébetváros legutóbbi rendes közgyűlésén Sándor Jánost, Kisküküllő vármegye főispánját, egyhangu lelkesezéssel a város díszpolgárává választották meg. Sándor János főispánjának ideje alatt ugyanis megtett minden lehető a város felvirágztatásának érdekében. A díszpolgári oklevelet — a közgyűlés határozata értelmében — Trajanovits János polgármester vezetése alatt nagyszámú küldöttség nyújtja át az érdemes főispánnak.

(Az árak pénze.) Évekkel ezelőtt történt, hogy Sárkány Mór, karszagi közigyám, nagyobb összeget sikkasztott el a rabított pénzből. A felelősi eljárás során Nagy Károly árvasszéki elnököt hivatalvesztésre, a hivatalban levő tisztviselőket pedig a kár egyetemleges megtérítésére írták el. Hosszu huzavona után a tisztviselők most meg-

állapodásra léptek a városi tanácscsal, hogy milyen arányban járuljanak hozzá az elsikkasztott pénz visszafizetéséhez. A hiányzó összeget a város pótdó utján fogja beszerezni. A képviselőtestület ilyen értelmű határozatát bejelentették a belügyminiszternek is.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Hivatalvesztésre ítelt bíró.** A királyi kuria, mint legfőbb fegyelmi bíróság ma délelőtti hivatalvesztéssel sújtotta Szopó János tokaji járásbírói albirót. Az volt ellene a vád, hogy tavaly nyáron, amikor a szabadságideje lejárt, felsőbb hatóságának egyszerűen azt írta, hogy beteg, a hatósági orvos vizsgálatának pedig nem akarta magát alávetni. A többi tizenkét fegyelmi deliktum csaknem valamennyi egy kaptafára megy. Az albiró ugyanis, valahányszor büntető feljelentést tett nála a csendőrség, az ügyeket, ahelyett, hogy az ügyességhez tette volna át, önjogulag az irattárba helyezte. A kassai ítélőtábla a fegyelmi már többször büntetett albirót hivatalvesztésre ítélte. A kuria fegyelmi tanácsa Czorda Bódog elnöklésével és Németh Lajos előadása mellett ma délelőtti foglalkozott ez ügygyel s miután meghallgatta Hammersberg Jenő főügyész vádbeszédét s a személyesen megjelent albiró védekezését, megokolásánál fogva helybenhagyta a kassai ítélőtáblának hivatalvesztésre szóló ítéletét. Az állását veszített albiró, aki immár huszonkét év óta állott az igazságügy szolgálatában, kétségbeesetten távozott a kuria palotájából.

— **Egy házaspár üzlete.** Temesvárról jelenti levelezőnk: Több hónap óta folytatott vizsgálat után, mely az ország tizenkilenc városára és helységére kiterjedt, a temesvári törvényszék ma végre vád alá helyezte Hegyi Károlyt, a sikkasztás miatt elfogott adóhivatali tisztet. A vádhatározat szerint Hegyit 113 rendbeli okirathamisítás és 23 rendbeli csalás büne terheli, de a vád kiterjed Hegyi fiatal feleségére, született Heidrich Szidóniára is, akire 101 esetben bizonyult rá a bűnrészesség. Hegyi, akiről kiirtuk annak idején, hogy fényűző életmódot élt s mindenféle sportszennvedélynek hódolt — a lopásnak külön specialitását üzte, hogy passzióhoz a pénzt megszerezze. Az elavult törvényszéki letétek lajstromából kikereste azokat a tételeket, melyekre vidéken lakó feleknek lehetne igényük, azután hamisított bírói utalványozó végzéseket csempészett be a hivatalba, melyek alapján a pénzeket kiutalványozták s az illető címére postán elküldötték. Ilyenkor lépett aztán akcióba Hegyiné. Pár nappal előbb rendszerint elutazott az illető helyre, ahol szintén hamisított másolati végzés alapján kikapta a pénzt. Mindig asszonyok nevére szóltak a küldemények. Hegyiné így megfordult többek közt Aradon, Verseczen, Lugoson, Szegeden, H.-M.-Vásárhelyen, Karánsebesen, Zomborban, Szabadkán, Orsován, Bogszánban, Nagyváradon. A csalással szerzett összegék nyolczezer forintba ruának. Hegyiné ez idő szerint még szabadlábon van.

— **A kötélánczos szerelme.** Lódi János komédiás-társulatával csavargott Angyal Károly kötélánczos. Szerelmes volt a legény az igazgató leányába, a szép Lódi Vilmába és ez tartotta hosszú ideig a társulatnál. A leány azonban tudni sem akart a kötélánczos érzelmeiről és ezt többször tudtára is adta. Utoljára Török-Szent-Miklóson szólalkoztak emiatt össze. A szerelmes komédiás ekkor revolvert rántott elő és agyonlőtte a leányt, aki nem akarta meghallgatni. Ma őt ezért 12 évi fegyházra ítélte a szolnoki büntető törvényszék.

— **Felmentett földbirtokos.** Tavaly történt, hogy egy hajtóvadászaton Sármezey Endre aradi földbirtokos véletlenül meglőtt egy Nagy János nevű hajtot, kinek a testéből 73 szem sörétet vettek ki, de sebeibe, a súlyos sérülés dacára sem halt bele. A gyulai törvényszék, nagy érdeklődés mellett, ma tárgyalta ezt az ügyet s a vádlottat felmentette, mert a tárgyalás során bebizonyult, hogy a hajtó, a tilalom dacára, elhagyta a helyét és ezért történt a szerencsétlenség.

SPORT.

— **Ignác.** A földmivelési miniszterium díjának mai győztesét, Ignácot, Darányi Ignác földmivelési miniszter, aki jelen volt a futásánál, a díj feltételei értelmében tenyésztési célokra megvásárolta tízezer koronáért. A győztes ló az utolsó Doncaster-ivadék, mely pályáinkon szerepel. A legsebbe diadalmát a Szt. István-díjban aratta, amelyben istállófarsát, a híres Tokiót hagyta maga mögött. A Doncaster-vér a kisbéri ménésben közvetlenül még Primás II-vel van méltóan képviselve. A földmivelési kormány a hű Ignácban feltétlenül jó anyagot szerzett az állami tenyésztésnek.

— **Frank Hesp.** A Kincsem trainer fia, Frank Hesp, a pardubitz meetingen Auersperg herceg lovait fogja lovagolni úgy a sik-, mint a gátversenyekben.

— **Athleták viadala.** A Magyar Athletikai Club holnap délután két órakor rendezi őszi viadalát az országúti versenypályán. A mérkőzésre nagy számmal érkeztek be a nevezések. Bécsből a „Wiener Athletik sport Club“ és az „Athletic Club Viktoria“, Prágából az „Athletik Club Sparta“ képviseltetik magukat. A vidékről Pécs, Hódmezővásárhely és Szabadka neveztek. Ezekhez járulnak a fővárosi egyesületek s a rendező klub nevezései. Az érdekes viadalokra belépő díj nincs. Bejárat az Orczy-utról.

— **Kerékpárversenyek.** Holnap hat helyen lesznek kerékpárversenyek. A Magyar testgyakorlók köre a millennárius versenypályán, a Magyar Athletikai Klub az Orczy-kerti új versenypályán, a Budapesti torna-klub Gögöllőre rendez versenyt, a vidéken pedig Győrött, Verseczen és Temesvárt lesznek kerékpármérkőzések.

Őszi lóversenyek.

(Nyolczadik nap.)

A kis Ignác győzelme a német Geranium fölött a földmivelési miniszterium díjában volt a mai nap szenzációja. Statesman-nak, a favoritnak csuf veresége mindenkit meglepett, de még inkább Ignác győzelme. Az Üchtritz lóról tendenciózusan azt a hírt terjesztették, hogy sánta. Ez természetesen még azokat is visszariasztotta a fogadástól, akik némileg bíztak benne.

A verseny maga gyönyörű látványt nyújtott. Mikor a fehér zászlót lebecsátották Szolgabíró ugrott el a vezetéssel, mögötte Bátor és Geranium galoppoztak. Hátrább Or-dur, utolsónak pedig Ignác. A tribünökkel szemben a német ló a második helyre húzódott Szolgabíró mögé s ezt a pozícióját a távoszlopig meg is tartotta, ahol könnyű győztesnek látszott. Mindenki a Geranium nevét kiáltotta. A szép díjat már Németországban képzeltük, egyszerre csak a hátrébből a kis sunyi Ignác mint egy nyul szökik az élre és a közönség éljenzése közepette könnyen elsőnek halad el a cél előtt. Statesman, mely egy pillanatig sem volt versenyben, utolsó volt. A mai verseny Statesman-ra nézve nem lehetett reális, mert Szolgabíró, melylyel a multkor oly könnyen elbánt, is előtte érkezett a célhoz. Statesman-on sok pénz veszett el; de Ignác győzelme a legszenvedélyesebb fogadókat is megnyugtatta annyiban, hogy legalább a német ló, mely úgy külsejénél fogva, mint versenyközben az utolsó percig veszedelmes ellenfélnek látszott, nem vitte el a harmincezer koronát.

Érdekes volt még a Kladrubi-díj, melyben kétévésünk legjobbjai, Ronny, Anuska, Cid, Hortobágy, Csillám mérték össze erejüket s ezek közül Anuska bizonyult a legjobbnak. Cid ez eredmény szerint csak három fonttal lehet rosszabb Anuskánál. Bámulatosan jól futott Hortobágy, mely futás szerint csak két fonttal volna rosszabb Cidnél, ellenben a favorit Ronny csuf veresége beigazolta, hogy a Criteriumban véletlenül jutott az elsőséghez.

Az őszi kanczadíjban, amint előrelátható volt, Hebe szaporította diadalait a nagyon megja-

vult Fée-vel és Primulával szemben aratott könnyű győzelmével.

A részletes eredmény a következő:

I. Kőbányal-díj. Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter.

1. Gr. Károlyi I. Plikus 61 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
2. Gr. Orsich P. Judica 63 kilogramm, lovagolta Wilton.
3. Dreher A. Häng'di'an 54 kilogramm, lovagolta Bulford S.

Futottak még: Gr. Hunyady I. Fille 63 kilogramm, lovagolta Poole. Gr. Festetics T. Balaton 51-5 kilogramm, lovagolta Sharpe. Jankovics-Bésán Gy. Mari Agnes 53-5 kilogramm, lovagolta Adams.

Bírói ítélet: Félhosszal biztosan nyerve, kéthosszal harmadik.

Idő 1 perc 35 másodperc.

Totalisateur: 5 : 38. — 1 forintos helyen 5 : 45. — 30 krajczáros helyen 5 : 37. — Helyrefogadások: I. 25 : 92. II. 25 : 66.

A többi ló quotája győzelem esetén: 5 : 18 Fille, 5 : 19 Häng' di' an, 5 : 24 Judica, 5 : 26 Mari Agnes, 5 : 31 Balaton.

Könyvfogadások: 3 1/2 Häng' di' an, 4 Fille, Judica és Mari Agnes, 5 Plikus, 8 Balaton.

Versenyérték: 2970 korona, 680 korona a másodíknak.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 2000 méter.

1. Gróf Degenfeld I. J a s m i n 61 kilogramm, lovagolta Barker H.
2. Wahrmann R. Tripoteuse 61 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Gróf Orsich P. Futár 58-5 kilogramm, lovagolta Wilton.

Bírói ítélet: Egy hosszal könnyen nyerve, félhosszal harmadik.

Idő 2 perc 18 másodperc.

Totalisateur: 5 : 11. — 1 forintos helyen 5 : 12. 30 krajczáros helyen 5 : 12.

A többi ló quotája győzelem esetén: 5 : 11 Futár, 5 : 17 Tripoteuse.

Könyvfogadások: 1 1/4 Futár és Jasmin, 4 Tripoteuse.

Versenyérték: 1970 korona, 80 korona a másodíknak.

III. Földmivelési miniszterium díja. Díj 30000 korona. Táv. 2400 méter.

1. Bátor Üchtritz Zs. Ignác 55 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. May V. Geranium 60 kilogramm, lovagolta Smith.
3. Geist G. Szolgabíró 58 kilogramm, lovagolta Barker H.

Futottak még: Wahrmann R. Statesman 60 kilogramm, lovagolta Adams. Dr. Russo E. Bátor 56-1 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Br. Springer G. Or-dur 55 kilogramm, lovagolta Peake.

Bírói ítélet: Négy hosszal könnyen nyerve, 6 hosszal harmadik.

Idő 2 perc 45 másodperc.

Totalisateur: 5 : 25. — 1 forintos helyen 5 : 20. 30 krajczáros helyen 5 : 19. — Helyrefogadások: I. 25 : 49. II. 25 : 53.

A többi ló quotája győzelem esetén: 5 : 11 Statesman, 5 : 25 Geranium, 5 : 37 Bátor, 5 : 42 Or-dur, 5 : 96 Szolgabíró.

Könyvfogadások: 1-5 Statesman, 4 Geranium és Ignác, 7 Or-dur, 10 Bátor és Szolgabíró.

Versenyérték: 30.000 korona, 7000 korona a másodíknak, 3000 korona a harmadíknak, 1300 korona a egyleti pénztárnak.

A győztes a m. kir. földmivelésügyi miniszterium által követteltetett.

IV. Őszi kancza-díj. Díj 5000 korona. Távolság 2400 méter.

1. Schossberger L. Hebe 60 kilogramm, lovagolta Wilton.
2. Gr. Pajaczevich A. Fée 58 kilogramm, lovagolta Cleminson.
3. Mr. Siltón Primula 58 kilogramm, lovagolta Sharpe.

Bírói ítélet: Egy hosszal könnyen nyerve, tíz hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 7. — 1 forintos helyen 5 : 7. 30 krajczáros helyen 5 : 8.

A többi ló quotája győzelem esetén: 5 : 17 Primula, 5 : 23 Fée.

Könyvfogadások: 2 reá Hebe, 3 Primula, 5 Fée.

Versenyérték: 5000 korona, 800 korona a másodíknak.

V. Kladrubi-díj. Díj 4000 korona. Távolság 1200 méter.

1. Gr. Festetics T. Hortobágy 53 kilogramm, lovagolta Marsh.
1. Jankovics-Bésán Gy. Anuska 53 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Gr. Andrassy T. Cid 56 kilogramm, lovagolta Gilchrist.

Futottak még: Mr. Dorryt Ronny 56 kilogramm, lovagolta Sharpe. Gr. Wenckheim D. Csillám 54-5 kilogramm, lovagolta Barker H. Gr. Festetics P.

Tanagra 50.6 kilogramm, lovagolta Cleminson. Br. Springer G. Angely 56 kilogramm, lovagolta Peake.

Bírói ítélet: Holtverseny, háromhosszal harmadik, holtverseny a negyedik helyre.

Idő: 1 perc 17 másodperc.

Totalisateur: 5:40 Hortobágy, 5:9 Anuska. — 1 forintos helyen 5:30 Hortobágy, 5:9 Anuska. — 30 krajczáros helyen 5:23 Hortobágy, 5:9 Anuska. — Helyrefogadások: I. 25:60 Hortobágy, 25:41 Anuska, III. 25:51.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5:13 Ronny, 5:27 Csillám, 5:30 Cid, 5:72 Angeli, 5:144 Tanagra.

Könyvfogadások: 2 Ronny, 3 Anuska, 4 Cid, 5 Csillám, 10 Angely, 16 Hortobágy, 20 Tanagra.

Versenyérték: 2200 és 200 korona a győztesek mindegyikének.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Mr. Newmarket L ex I 51.5 kilogramm, lovagolta Peake.

2. Szászbereki ménes Tarna 58.5 kilogramm, lovagolta Hesp.

3. Draher A. Weyer 53.5 kilogramm, lovagolta Bulford S.

Futottak még: Szemere M. Loindelle 52 kilogramm, lovagolta Cleminson. Gr. Pejacevich A. Dolly 56.5 kilogramm, lovagolta Poole. Gr. Andrassy T. Becses 51.5 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Mr. Dorryt Plaisirchen 52.5 kilogramm, lovagolta Sharpe. Egyedi A. Rangos 50 kilogramm, lovagolta Wilton. Rohonczy G. Arkangyalát 48.5 kilogramm, lovagolta Sydenham.

Bírói ítélet: Másfél hosszal könnyen nyerve, két hosszal harmadik, fejhosszal negyedik.

Idő: 1 perc 17 másodperc.

Totalisateur: 5:18. — 1 forintos helyen 5:16. — 80 krajczáros helyen 5:15. — Helyrefogadások: I. 25:36. II. 25:39. III. 25:53.

A többi ló quótája győzelem esetén: 5:23 Loindelle, 5:28 Plaisirchen, 5:38 Rangos, 5:40 Weyer, 5:63 Tarna, 5:84 Arkangyalát, 5:93 Becses, 5:161 Dolly.

Könyvfogadások: 2 Lexl, 3 Loindelle, 5 Weyer, 8 Plaisirchen, 10 Becses és Rangos, 12 Tarna, 14 Arkangyalát, 16 Dolly.

Versenyérték: 2860 korona, 720 korona a másodiknak, 180 korona az egyleti pénztárnak.

(Kilenczédik nap.)

A holnapi nap chief event-je a totalisateur-handicap, melyben minden forma szerint Komámasszonynak van legtöbb esélye. A Königswater-ló a jubileum-díjban csak fejhosszal volt Hébe mögött, a St. Leger-ben pedig nagyon közel volt Árulóhoz. Igaz, hogy Áruló később a lovaregyleti díjban Rose of Kildaret sem bírta megverni; de nem szabad elfeledni, hogy a lovaregyleti díjban Áruló nagy súlyával nem bírta ki az erős iramot és a nagy távolságot. Komámasszony mindig kintartó volt és a holnapi kétezerhátszáz méteres versenyben normális súlyával könnyen bevezethet. Egy ló van, mely súlyban annyira ki van ereszve, hogy a kancza veszedelmes ellenfelül kell tekintenünk és ez: Erbprinz. A Stronzián-mén rendkívül kintartó, pehely súlyával könnyen meglepetést okozhat.

A futamokra tipjeink ezek:

- I. Nebáncs
- II. Wilful—Katinka
- III. Komámasszony—Erbprinz
- IV. Prosa—Katinka
- V. Simbach—Remény
- VI. Malmison—Györgyike

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szerzői jogról szóló 1884. évi XVI. törvényzikk 31. §-a értelmében Budapesten alakított állandó szakértő bizottság elnökévé Szily Kálmán miniszteri tanácsost, a magyar tudományos akadémia főtitkárát, alelnökévé pedig Végh János kuriai bírót nevezte ki, a bizottság hat éves megbízatásának lejártáig terjedő időre. Kelemen Ödön és Pável Lázár okleveles tanítókat a krizsai állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Horváth Sándort a sümegi állami realiskolához rendes iskolaszolgává kinevezte. A budapesti itélőtábla elnöke Bálint Armin Andor jogszigorlót a budapesti itélőtábla kerületére díjas joggyakornokká, Zilkovszky Béla és Aczél Miksa végzett joghallgatókat a budapesti itélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Az oklándi (Székely-Udvartely) járásbírósnál aljegyzői állásra, a nagy-kaposi (Ungvár) adóhivatalnál gyakornoki állásra, a sepi-szent-györgyi és kézdívasárhelyi adóhivataloknál gyakornoki állásokra, az újvidéki adóhivatalnál adóosztályi állásra, a pécskai (Arad) járásbírósnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra, a hozovici (Karánsebes) járásbírósnál telekkönyvvezetői állásra, a körmendi (Szombathely) járásbírósnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra, a nyitrai törvényszéknél bírói állásra, a nagybereznai (Beregassz) járásbírósnál aljegyzői állásra lehet a folyamodványokat benyújtani.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

G. Lajcsó, *Erzsébetváros*. Nem szükséges, hogy tanácsot adjunk a kérdéses dologban. A modern orvosi tudomány kiürkészte már, hogy a cukorbetegnek a fogakra gyakorolt rossz hatásáról szóló hagyomány jámor mese. Még eddig nem volt rá eset, hogy valakinek a fogai csukortól megromlottak volna. Azt mondják, hogy olyan egyének, különösen gyermekek, akik sok cukrot élveznek, rendszerint rossz foguak. Ez tévedés. Akik ezt állítják, azok eleserlék az okozatot az okkal, mert a dolog éppen megfordítva áll. Nem azért romlottak el az illető fogai, mert sok cukrot élvezett, hanem ellenkezőleg: fogainak esetleg veleszületett gyöngesége miatt fogyaszt sok cukrot, amely táplál, anélkül, hogy túlságosan igénybe venné a fogakat. Ha a cukornak valóban olyan rossz hatása volna a fogakra, akkor a négereknek nem lennének olyan szép, erős és tartós fogai, mert hiszen azok rengeteg sok cukortartalmú anyagot fogyasztanak. Ami azonban a csukorról áll, az nem áll az édességekről általában. Bonbonok, limonádék és mindazok a nyalánkságok, amelyekben a vény-savak vannak, megtámadják a fogak zománczát és ezen a módon valóban ártalmasak is. De nem a cukrok mind.

E. és S. Csongrád. Az Equitable labolonyítja tüzleteit. Sem nem bukkott meg, sem nem lett fizetéképtelen Ausztriában feladta az üzletet.

D. Antónia, *Szászváros*. Czikke igen szépen van megírva, terjedelmessége mellett is érdekes és egy finom női lélek részvétének nagyon nemes megnyilvánulása. Mindazonáltal sajnálatunkra nem közölhetjük, mert ma már nem irhatunk a csatátvesztett spanyolok keserűségeiről. Viszonyásul szép cikkeért közöljük önnek egy madridi lap keserves élczét a helyzetről. Két spanyol beszélget egymással:

— Gondolod — kérdezte az egyik, — hogy marad valami a világon, ami a haditengerésztünkre emlékeztesse az utókor?

— Mindenesetre! — felelte amaz, — Az óceán.

Körmendi előfizetők. Olyan rendeletről nincsen tudomásunk. Valószínűleg német és magyar nyelven lesz a fuvarlevél kiállítás.

Csendőrs, *Ercsi*. A vasárnapi szünet megszégéséhez a pénzügyorségnek, nem tudjuk mi köze lehet. A dolog az iparhatóság ügykörébe tartozik. A kereskedő helytelenül cselekedett, mert egyszerű kérelemre nem kellett kinyitnia üzletét.

St., *Budapest*. Az állambáztartás fölöslegei a pénztári készletekben foglaltatnak.

M. S. *Budapest*. Beer udvari tanácsos, az osztrák kvótabizottság eladója nem zsidó. Meyerbeer Jakab azonban zsidó volt és Budapesten több rokona él.

Kelemen, *Budapest*. Az utóbbi évtizedek legnevezetesebb bikaviadalát mult szombaton vívta Reverta toreador a bordeauxi arénában. Reverta kilencz bikát végzett ki a legnagyobb ügyességgel és lelki nyugalommal. Mellékesen megjegyezzük, hogy a publikum örjögött a lelkedéstől s a francia lapok himnuszokat zengenek a cirkuszi mézáróshoz.

Diana, *Lugos*. Hogy szabad-e szivbajosoknak megházasodni, a felől igen eltérők az orvosok véleményei. Egy lemergi orvos, kitűnő belgyógyász, nemrégiben felolvasást tartott erről a tárgyról Bécsben. Fejtegetéseinek eredménye a következő: A szivbajos leányoknak egyáltalában nem szabad férjhez menni. Ami a férfiakat illeti, náluk a társadalmi állást, a kort és a betegség mértékét tekintetbe kell venni és ha a baj nem nagy, meg lehet nekik engedni a nősülést. Hogy miért nem szabad a nőnek s a férfinak miért igen? Annak az az egyszerű oka, hogy a nőnél a szivbaj is, mint a tuberkulózis, veszedelmesebbé válik a házasság után. Hogy a szivbajt valóban lehet-e örökölteni, vagy nem, azt mindezeideig nem tudták határozottan megállapítani.

Kr. D. *Dráva-Szabolcs*. A Józsv-sorsjegyek 1898. óta vannak forgalomban. Huzása ezental február 15-én és november 15-én lesz évente.

K. Gy. Sorsjegyei közül a 3147. sor. 33. az. szerb 10 frankos sorsjegye 12 és fél forintot nyert a törlesztési huzásban.

K. J. Bök. — Cs. J. Maros-Ilye. — K. M. Kaba. — E. J. Maros-Ujvár. — K. Nagy-Léta. — D. Ganosté. — 13521. sz. Ta-Bura. — K. Csékye. — K. E. Poprád. — Z. C. né Budapest. — W. Zs. K. Sét-Miklós. — Sz. E. A-Beroczi. — Sch. M. Nagy-Bárd. — F. S. Bét. — S. M. B-Feketelegy. Sorsjegyeik nincsenek kisorsolva.

NYILT-TÉR.

ji legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő olcsó árért készen kapható uri ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesteri szabást czégünk előkelő hírneve biztosítja, a munka kivitelét pedig az üzlet képe elárulja. MÉRLETETANI MEGRENDÉSEKRE KÜLÖN SZÖVETRAKTÁRUNK VAN, KIZÁRÓLAG TISZTA GYAPJUS VALÓBAN GYÖNYÖRŰ MINTÁJU KELMEKBŐL.

Karácsonyi és Társsa

férfi-szabók

IV. ker., Muzeum-körut 39.

Téli kura

Szt.-Lukácsfürdőben
Budapest.

Rheumatikus bajok, köcsvény, neuralgiák, ischias stb. ellen. Nagy kénas innap-rúdó, külön fürdők, masszázs, génygyógyászat. Lakás és teljes ellátás (középr. ár 25 frt hetenkint). Lift. Meghülés kizárva. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

K MIKSZÁTH KÁLMÁN
Katángy-Naptár-a
1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Mindetízket elfogad:
az Országos Hirlap kiadóhivatala
VII. ker., József-körut 65. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 8.

	okt. 8. cents	okt. 7. cents.
Buza szeptemberre	—	—
„ májusra	69 ¹ / ₈	69
„ decemberre	69 ⁵ / ₈	68 ⁷ / ₈
Tengeri decemberre	34 ⁷ / ₈	35

Chicago, október 8.

	okt. 8. cents	okt. 7. cents
Buza decemberre	62 ⁶ / ₈	63
Tengeri decemberre	29 ³ / ₈	29 ¹ / ₈

A tőzsde hete.

Hogy oly mozgalmas politikai időben, mint a jelenlegi, a tőzsde kizárólag a politikai események behatása alatt áll, azon senki sem fog csodálkozni. Tényleg azt tapasztaltuk a héten, hogy még oly fontos körülmény is, mint a pénz megdrágulása, csak futólagos hatással volt az üzletre és abban a perczben, hogy Bécsben némi kilátás nyílt az osztrák-magyar egyezség parlamentáris elintézésére, a forgalom még-élénkült és az árak emelkedni kezdtek.

Igaz, hogy a forgalom nem fejlődött ki oly mértékben, mint rendes körülmények között szokott valamely nagy jelentőségű esemény hírére; sem az árak nem emelkedtek annyival, hogy változásukból a helyzet javulására lehetne következtetni: de azon szerény mértéknek okát, melyben a tapasztalt változás megtörtént, ismét csak abban találhatjuk meg, hogy a politika jobbra fordultába vetett hízalom nem erősödhetett meg a lelkekben.

Két napi bátrabb reménykedés után ismét csak a józanabb fontolgatásra tértek át az üzlet emberei és mindent összevetve, azt találták, hogy semmi sem bizonyos abból, amit a bécsi parlament rendesebb munkálkodása ígérni látszott.

Egyáltalán nem bizonyos, hogy a béke az osztrák parlament pártjai között elég tartós lesz arra, hogy az előttük fekvő fontos javaslatokat végig letárgyalják.

És ha ez mégis megtörténék, nem bizonyos, hogy az egyezségi javaslatokat változatlanul elfogadják. Már pedig ha változtatnak rajtuk, újabb komplikációk merülhetnek föl az osztrák és a magyar kormány között, mint-hogy e kettő megegyezésének föltétele épen az előterjesztések változatlan keresztülvitele volt.

És ha föltesszük, hogy a parlamentek változatlanul szavazzák meg a kormányok előterjesztéseit, még az is kétséges, hogy kellő időben történik-e ez meg és hogy az elintézés hosszas késése — amelyre pedig osztrák részről már előkészítő hírek is érkeztek — nem fog-e a magyar parlamentben oly nehézségeket okozni, melyek az egész vívmányt ismét kérdésessé teszik?

Mind eme fontolgatások, mind eme találgatások ismét elővigyázatra intették a spekulációt és így a tapasztalt fölbuzdulás röviden véget ért. Föltűnt az is, hogy sem a bankok, sem a nagyobb üzérek az osztrák parlamentnek rendesebb munkára való áttérését számba nem vették és megmaradtak a mogorva tartózkodásban, melybe már régebb idő előtt helyezkedtek. Az egész munkát az ugynevezett napi spekuláció végezte; ez eszközölt némi fedezéseket és a véleményvásárlások, melyek különösen egyes helyi értékekben történtek, nagyjából szintén csak a kisebb emberek akciójára volt visszavezethető. Ez pedig sohasem volt elég arra, hogy valamely megindult mozgalomban megtartsa az erélyt.

Ily hangulatban megyünk át a jövő hétre, melyben még a pénz drágulása is újabb nyomasztó hatást gyakorolhat az üzletre. Mert ha a pénz drágulását könnyebben viselték is el az oly perczen, mikor a politika jobbra fordultla vérmesebb reményekkel kecsegtetett; nem fogják azt oly egykedvűen tekinteni akkor, midőn ama reményeket a bekövetkező tények igazabb mértékre fogják alászállítani. Már pedig Berlinben komolyan foglalkoznak a bank-kamatláb fölemelésével és hétfőre már be is hívták a tanácsosokat, kik előlött döntené fognak. Ha pedig Berlinben a kamatlábot fölemelik, az osztrák-magyar bank sem fog igen soká késnetni a hasonló rendelkezéssel, bármennyire is óvakodott tőle eddig és bármennyire is megtett eddig mindent arra nézve, hogy a pénz olcsóságát nálunk föntartsa.

Hasonló körülmények között tehát csak kevés kilátás lehet arra, hogy rövid időn belül megváltozzanak a nyomasztó viszonyok, melyek között a tőzsde utóbbi időben tengődött. Az árak még nagyobb hanyatlására nézve ugyan nincsenek fenyegető jelek; de tetemes emelkedésüket sem jósolhatja senki sem a jelen tényekből, sem a jövőben ígérkezőkből.

Csak a politikai viszonyok gyökeres változása javíthatná meg alaposan a tőzsde helyzetét. Erre pedig jelenleg még nincs biztos kilátás.

Mezőgazdaság.

A gyümölcs értékesítése. A budapesti őszi gyümölcskiállítás az országos gyász miatt jövő évre halasztatván, az ezzel kapcsolatban tervezett gyümölcsvásár is elmaradt. Tekintettel mégis arra, hogy az ország keleti és északi részeiben — dacára az évközben beérkezett kedvezőtlen jelentéseknek — nagy gyümölcstermés van és ennek értékesítése meglehetősen nehezen megy, a földmívelésiügyi miniszter intézkedett, hogy a miniszteriumban székelő gyümölcscsészeti miniszteri biztosság a termelők által hozzá bejelentett eladási készletet nyilvántartsa és úgy a külföldi, valamint a hazai vásárló, illetve fogyasztó közönséggel az eladási forrásokat közölje. Saját érdekükben járnak el tehát úgy a termelők, ha eladásra alkalmas és egyenlő minőségű gyümölcscsészeti fajták szerint a miniszteri biztosságnál bejelentik, valamint a fogyasztók és kereskedők is, ha szükségleteiket a biztosság által adott forrásokból szerzik be. Különösen a fővárosi fogyasztó közönségnek nyílik ezen intézkedés által alkalmasan igen jutányos áron finomabb téli gyümölcsre szert tenni. Ez a közvetítés teljesen ingyenes és csak a közönség érdekeinek előmozdítása végett történik.

A makói állatziárat. A képviselőház mai ülése alatt Széll György makói polgármester vezetése alatt küldöttség tisztelettel Darányi Ignác földmívelésiügyi miniszternél a miniszteri szobában. A polgármester előadta, hogy Makó város 47 ezer holdból álló határában a föllállományon jelentkezett takonykór miatt elrendelt általános zárlat a város iparát, kereskedelmét és földmívelését teljesen megakadályozta és ezért arra kéri a minisztert, hogy ezt a zárlatot oldja fel, annál is inkább, mert a részleges zárlat is elég óvó-intézkedésnek bizonyult. Darányi miniszter a küldöttséget a legnagyobb előzékenységgel fogadta és megígérte, hogy az általános zárlat feloldása iránt a szükséges intézkedéseket meg fogja tenni.

A nyitramegyei szövetkezetek. A Nyitramegyei gazdasági egyesület igazgatóválasztmánya elhatározta, hogy a megalakítandó országos hitel-szövetkezeti központ javára egy darab alapítványi üzletrészt jegyez. Tárgyalta továbbá a vármegyei központi hitel-szövetkezetre vonatkozó alapszabálytervezetet is. Egy üzletrész 100 korona s ez öt év alatt fizetendő be. A vármegyei központ megalakítatik, ha 30.000 korona alapítványi üzletrész jegyezve van. A jegyzések nyomban megindultak s jegyeztek eddig: a Nyitramegyei gazdasági egyesület 20.000 koronát, Emődy József 1000 koronát, Szandtner Ernő 1000 koronát, Freund Gyula 1000 koronát, Langfelder Ede 500 koronát, Mérey Lajos 500 koronát, Kubinyi Endre 500 koronát, Karsay Lajos 200 koronát, Vargha János 100 koronát.

Ipar- és kereskedelem.

Bányatársaságok fuflója. A Magyar általános köszénbánya-részvény-társaságnak a salgó-tarjáni köszénbánya-részvény-társulatba való beolvadásának hónapok óta rebesgetett híre pozitív alakot kezd öltetni. Mint ugyanis biztos forrásból értesülünk, a szóban forgó két köszénbánya-részvény-társaság intéző férfiai a Pesti magyar kereskedelmi bank helyiségében ismételve találkoztak egymással és értekeztek a nevezett bankkal, valamint a Wiener Bank-Verein két nap óta Budapesten időző igazgatósági tagjaival. A társaságok a beható értekezleteken az ügylet megkötésére alapot kerestek és ámbár meg nem egyeztek és a tárgyalások egyelőre abban hagytak, tekintettel arra, hogy a kezdetben eltérő nézetek között közlekedés történt, abban állapodtak meg, hogy az abba hagyott értekezletek folyamát a jövő hét valamely napján Budapesten újból fel fogják venni.

Az iparegyesület munkaprogramja. Az Országos Iparegyesület véglegesen megállapította téli munkaprogramját, melynek főbb pontjai a következők:

A már megkezdett akciók folytatásaképpen napirendre kerülnek a szakelődök javaslatai, az új szabadalmak folytatolagos ismeretése, a magyar ipar pártolásának biztosítása a hazai építkezéseknél s általában a hazai ipar védelmének következetes érvényesítése; az ismeretterjesztő szakfelolvasások ciklusszerű folytatása, az ülmunka-szabályozása s a munkaközvetítés országos szervezése; a magyar műipar izlésfejlesztése. Részben új s részben kiegészítő intézkedések, esetleg állandó tevékenység szükséges a következő kérdésekben: a kisiparosok versenyének biztosítása az állami vállalkozásokban s egyéb közmunkákban; az ezredéves kiállítás főjelentésében foglalt javaslatok tárgyalása és lehetőleg fokozatos érvényesítése s elsősorban az egyes iparágak szerinti szakelődök kijelölése; az új iparágak meghonosítása, illetve a nálunk hiányzó iparágak statisztikájának megállapítása érdekében megkezdett akció rendszeres továbbfejlesztése; az autotom vámtarifa tárgyában kidolgozott emlékiratban foglalt javaslatok értékesítése. Sorra kerül legközelebb a szakosztályok újjászervezése és a szükséghez képest új szakosztályok létesítése. Az iparpártolási mozgalom ellenőrzésére az egyesület lapjában állandó rovatot nyit, melyben a hazai ipar ok nélkül való mellőzésére vonatkozó panaszoknak helyt ad. Az új iparágak meghonosítására vonatkozó munkálkodásról szóló jelentés a kereskedelmi miniszternek fölterjesztetvén, a miniszter leiratilag tudatja az egyesülettel, hogy e jelentést meglegegedéssel vette tudomásul és intézkedett az iránt, hogy az abban foglalt adatok konkrét tárgyalások alkalmával figyelembe vétessenek. A kilátásba helyezett végjelentést s az egyesület esetleges javaslatait pedig érdeklődéssel várja a miniszter. Ez akcióból különben a külföldi sajtó számára is készült megfelelő tájékoztató s ennek nyomán a külföldről számos rokonszenves tudakozódás érkezett be. Bejelentette az igazgató, hogy mindazok a czégek, a melyek a biztosság jelentésében mint egyes ipar-cikkék készítésének meghonosítására alkalmasak

voltak megemlítve, a hozzájuk küldött felhívásra terjedelmes memorandumokban feleltek, amelyek igen sok becses anyagot szolgáltatnak a további munkálkodásra, melyre nézve időpontul folyó évi november elejét tűzi ki az elnökség.

Kőbányai sörtesplacc, okt. 8. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialtal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 50⁵/₅—51⁵/₅ krig. Közép (páronként 251—320 krig terjedő sulyban) 51¹/₂—52 kr. Könnyű (páronként 250 krigig terjedő sulyban); 52—53 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli sulyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 50—50¹/₂ krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 47—50.—krajczárig. Sertéslétszám: 1898. okt. 6. napján volt készlet 46377 darab, okt. 7-én felhajtott 768 db, október 7-én elszállított 1001 darab, október 8-ára maradt készletben 46139 darab. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti konzum-sörtésvásár, okt. 8. A ferenczvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sörtésvásárra 1898. okt. 7-én érkezett 551 drb. Készlet 319 darab, összes felhajtás 870 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 648 drb, elszállított maradt 222 drb. Napi árak: 120—180 kilós 53—55 kr, 220—280 kilós 53—55 krajczár, 320—380 kilós 55—55 kr, öreg nehéz 47—50 krajczár, malacz 44.—krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Bőcsi vesztegári marhavásár, Október 8. A mai vásárra felhajtottak 146 darab vágómarhát, e között 113 darab hizómarhát. Az üzleti forgalom csekély volt. Jegyzések: Magyar hizódkör 27—35 forint, prima 38 forint, német hizódkör 29—37 forint, prima 40 forint, alárendelt minőségűek 21—26 forint, bika 23—24 forint.

Közlekedés.

Budapesti villamos városi vasút. A budapesti villamos városi vasút részvénytársaság Baross-utcai vonalán a második vágányok megépítésére a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter az elvi engedélyt már megadta s egyben utasította a részvénytársaságot, hogy a helyhatósági építési engedélyt is megszerezve, ennek keltétől számított három hónap alatt az építési munkálatokat befejezse s a vágányt a forgalomnak átadja.

Sorsolás.

Ujságírók sorsjátéka. Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes, az kitűnik, ha rövid figyelemre méltatjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, amelyekkel a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjátékkezelősége a sorsjegyeket az országban szétküldte. Ezekből kitűnik, hogy folyó hónap negyedikén 4680, ötödikén 2640, hatodikán 4320, tehát három nap alatt 11.640 ajánlott levelet adtak fel a budapesti főpostahivatalnál, mely leveleket még aznap továbbították. Ezek az ajánlott levelek ujságíró sorsjegyeket tartalmaztak, amelyeket megrendelés folytán küldött a kezelés az egyes helységekbe. Hogy mily óriási érdeklődést tanúsít a közönség az ujságírók sorsjátéka iránt, az ebből is fényesen kivülálik.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE

Budapest, október 8.

Ez jelképezi leghivebben a gabonaüzlet mai szituációját. Bizonytalan, zavaros a helyzet, kiszámíthatatlanok az esélyek.

Hiszen ha csak természetes tényezőkkel kellene számolnunk, vagyis csak azt kellene mérlegelnünk, a legközelebbi hetekben vajjon mi juthat nálunk tulsulyra, a kínálat-e, vagy a kereslet; ha bizonyosak volnánk afelől, hogy az áralakulás mércéjét ezentul is kizárólag észszerű motívumok mozgatják majd, nem pedig holmi spekulácziós-erőszakoskodások: hamarosan egybevetethetők a kalkulációba vonandó tényezőket és megalkothatnók itéletünk.

Mondanunk sem kell, hogy e nézetünk, amely emigyen leszűrődnek az árképződésre befolyással lehető körülmények találgatásából, hogy e véleményünk alig lehetne más, mint bizalomteljes, nem lehetne más, mint — börzejargonban szólva — „sziklaszilárd.”

Minden valószínűség szerint tehát továbbra is szilárd marad a hangulat. Hogy ennek dacára nem tartjuk kizártnak az esetleg csak muló természetű üzleti kríziseket, hogy még sem nézhetünk feltétlen bizalommal a jövő elé, ezt ama nagyzérkedési mozzanatnak tudjuk be, amely Damokles kardjaként már huzamosabb idő óta fenyegetően függ a budapesti piac felett.

Értjük a szeptemberi határidő alatt nagy örömezfeszítéssel szállított és kénytelenül-kellettlenül átvett, illetve egy kézben központosított százezer métermázsa túlhaladó sz e r b b u z á t.

Ez amaz ujkori sphinx, amely megoldatlan rejtelmet képez a tőzsdére nézve, és amelyben meg is van minden talantum ahhoz, hogy a forgalmat minduntalan kizökkentse rendes kerékvágásából.

Mi lesz a sorsa ez árumaszának, amely hátgerinczét képezi a kimutatott helybeli raktár-állománynak és amely ugy nagy mennyiségénél, mint sajátágos kvalitásbeli strukturájánál fogva nem értékesíthető ugy szonika a készáruüzletben? Mi szolgálja van ezzel a materiával annak a hatalmas konzorciumnak, amely roppant áldozatok árán magához váltotta? E problémákon törí a fejét a börze.

Es nem minden ok nélkül.

Mert veszélyes fegyver ám e tizedmillió métermázsa idegen származék egy spekulácziós csoportnak a kezében, amelynek kis ujjában van a börzetechnika minden csalafintája, amely ismeri a tőzsdeparkett scilláit és charibdízseit és amely legutóbb is hébizonyította, hogy kitűnően ért a váratlan fordulatok, a szenzációk meglepetések rendezéséhez.

Nem tulozunk, amidőn azt állítjuk, hogy e stoc-kal heteken át kényök-kedvők szerint dirigálják a budapesti tőzsdét. Miután pedig kétség sem férhet ahhoz, hogy a ring, vagy minékis nevezettük, legalább is ismeri annyira pozíciójának fortélyát, mint jó magunk és mivel alig hihetjük, hogy e derék urak a rájuk nézve előnyös helyzetet alkalmadtán alaposan nem fogjuk kiaknázni, anélkül persze, hogy annyira kulánsak lennének, hogy jóleve talán felhívják a tőzsdetagok figyelmét arra, hogy mi fő a konzorziális bosszorka-konyhában: készen kell lennünk arra, hogy egy szép reggelen megint — bombát röpitenek a tőzsdeterembe.

Tegyük fel például, hogy a konzorcium készárujának megfelelő mennyiségű októberi szokványbuzát bocsátana áruba — mellesleg megjegyezve: ugy rémlik, mintha ma már hozzá is fogtak volna ez eladásokhoz — és aztán egyszerre bejelentene csekély százezer métermázsa buza szállítását, notabene az eléggé ismert és eléggé hírhedt fajtaból. Ugyan mi volna e „trio“ következménye?

Nemde a hausse teljes leveretése, a vevők észnélküli megfutása. A szállítók pedig ezalatt esetleg ismét visszafedeznék kötelességeiket, talán tetjébe még jó adag októberi buzát hozzá is vásárolnának és mire bekövetkezne az utolsó felmondási nap, megint mint hausse-konzorcium lépne nek az ámuló világ elé. Így valószínűs chamáleonként majd a contremine sötét, majd a hausse világos bőrbe bujhatnának.

Ez és hasonlózó manóver ismételtető aztán novemberben, márcziusban, ismételtető akármikor. A beraktározott buzába fektetett tüke emígyen busásan kamatozna.

Nem ismerjük a szóban levő urak szándékát, azt se tudjuk, van-e, nincs-e. megállapodott haditervük. Lehetséges, hogy így csinálják meg a dolgot, lehetséges, hogy másként. Valamikép okvetlenül operálni fognak.

Ez okoknál fogva véljük ma — szilárd alapirányzatunk fentartásával — bizonytalanoknak a jelenlegi helyzetet és igazat adunk azoknak, akik azt tartják, hogy „valami“ van a levegőben, amiről a tőzsdé Aneroid-je nem adhat felvilágosítást.

Természetes, hogy ezek a mesterkéltn tranzakciók, hogy ilyen spekulácziós akrobata-produkciók nemcsak, hogy befolyásolják az összes határidők áralakulásait, hanem alapján megtrádkódthatják a készáruüzletet is.

Es ez a legnagyobb baj!

Jó okunk volt tehát rá, hogy szeptember hó 4-ki számunkban, amikor még csak híre járt annak, hogy szokványkötések teljesítéseként szerb provenienziákat akarnak szállítani, hogy akkor rögtön kikeltünk ez üzleti frivolitás ellen, követelve a tőzsdétől, hogy állítsa vissza a mintegy öt év előtti állapotot, amikoriban ugyanis a szokások még perhorreskálták szállítási üzleteknél a külföldi gabona szereplését.

Epen kapóra vesszük a budapesti áru- és értéktőzsdé tanácsa tegnapi teljes ülésének „társorsorozatát“, amelynek egyik kimagasló pontját képezte

az „Országos Hírlap“ interpellációja a z idegen gabona szállítása tárgyában.

Es ép most értesülünk arról, hogy a börze vezetősége — mit tehetett egyebet — minden vitatkozás nélkül áttért a napirendre ez indítvány felett, amin természetesen egy csöppet sem csodálkozunk.

De azért ez az ügy a mi napirendünkön le nem kerül egyelőre!

Említett cikkelyünket a kitétellel fejeztük he:

„Egyszóval a nagyfontosságú közgazdasági kérdésben a tőzsdének hamarosan intézkednie kell. Ha ezt nem teszi saját jószántából, akkor a közvélemény, a sajtó, a törvényhozás kényszeríteni fogja rá.“

Lesz is rá gondunk, hogy így legyen!

A mai készáru-üzletben szilárd volt az irányzat élénk forgalom mellett. Elkelt 50.000 métermázsa buza, e között volt vagy 14.000 métermázsa idegen származék. Teljes tegnapi árakat értek el az összes tétélek. A buza felhozatal e héten 234.386 métermázsa tett. Buzából 4000 métermázsaát mondtak fel.

A többi cikkben ugyancsak jó volt a kereslet, az irányzat szilárdult, az árak változatlanok maradtak.

Hanem a határidőforgalomban dühöngött a baisse. Epen tegnap mondtuk, hogy annak rossz vége szokott lenni, ha a vidék mód nélkül érdeklődik a gabonatőzsdé eseményei iránt. Ilyenkor az engagemnt hihetetlen mérvet ölt és a legcsekélyebb indok elégséges arra, hogy a piac válságos helyzetbe jusson.

Ezt az indokot szolgáltatotta ma a délelött 11 óraker ismeretessé vált Thomann-féle hozadékbecslés az északamerikai termésre nézve.

Ismerjük Thomann urat, a híres crop-expertet, aki chicagói bureaujának ablakából nézi az Unio mezőgazdasági viszonyait és híres arról, hogy sohasem téved — csekélységgel, hanem mindig 50—100 millió bushellel, mint az idén tavasszal.

A természszakértő abban elégti ki ambició-ját, hogy mindig két nappal megelőzi a washingtoni hivatalos mezőgazdasági kimutatást, amely minden hónap tizedik napján jelenik meg.

Tehát n magánbecslés képezte ma a lanyhulás okát, mert reggel szilárd volt az irányzat, csak később, mikor kézről-kézre jártak a csarnokban a C. T. B. sürgönyei, kezdődött a negy végeladás.

E kimutatás pedig a következő szenzációs adatokat tartalmazza:

Behordtak az Unióban 318 millió ősi buzát és 285 millió bushel tavaszi buzát, összesen 666 millió bushel buzát, a mult évből fenmaradt 40 millió bushel, összesen tehát 706 millió bushel állott rendelkezésre. Ebből 380 millió bushelt számítva a fogyasztásnak marad 326 millió bushel az export részére és a jövőbeli „stoc“-nak.

Aki tehát eddig nem tudta — ámbár azt hisszük nem egyszer volt szó az amerikai termésről — az most már tudhatja, hogy az Unióban jó közép termés volt az idén.

Denique nálunk ez meglepetést keltett és zárul az októberi buza 8 forint 96 krajczárral (—20 kr), a márcziusi 9 forint 01 krral (—97 kr), a rose 7 frt 59 krral (—99 kr), a zab 5 frt 74 krral (—94), a tengeri 4 frt 66 krral (—93).

Egyéb baj nem történt!

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 700 mm. 81 k. 10.— frton, 200 mm. 80-5 k. 10.— frton, 350 mm. 80-5 k. 9.95 frton, 100 mm. kevert 80 k. 9.90 frton, 400 mm. 79-5 k. 9.95 frton, 100 mm. kevert 79-7 k. átlag 9.70 frton, 100 mm. kevert 79-3 k. átlag 9.70 frton, 300 mm. kevert 78-8 k. átlag 9.70 frton, 200 mm. sárga 78-5 k. 9.65 frton, 100 mm. 78 k. 9.70 frton.

Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 9.90 frton, 200 mm. sárga 80 k. átlag 9.60 frton, 100 mm. sárga 79 k. 9.60 frton, 100 mm. sárga 78-3 k. 9.60 frton, 200 mm. 78-5 k. 9.75 frton, 100 mm. 79 k. 9.85 frton, 300 mm. 78 k. 9.72 1/2 frton.

Fejérmegyei: 500 mm. 78-5 k. 9.87 1/2 frton, 200 mm. 77-5 k. 9.75 frton.

Tolnai: 100 mm. 78-5 k. átlag 9.67 1/2 frton. 300 mm. 77-5 k. 9.67 1/2 frton. 200 mm. 77 k. 9.75 frton, 200 mm. sárga 76-5 k. 9.50 frton.

Somogyi: 1000 mm. sárga 76-5 k. 9.65 frton.

Kalocsai: 2400 mm. 75-5 k. 9.52 1/2 frton.

Bácskai: 1500 mm. 75 k. 9.55 forinton, 3000 mm. 74 k. 9.40 forinton.

Hariai: 1000 mm. 77 k. 9.77 1/2 frton.

Makói: 2500 mm. 78 k. 9.70 frton, 1100 mm. kevert 78 k. 9.60 frton.

Becskereki: 2000 mm. 76-7 k. 9.35 frton.

Dunai: 1600 mm. 77 k. 9.37 1/2 frton, 1400 mm. 76 k. 9.27 1/2 frton, 1800 mm. 75-7 k. 9.40 forinton.

Románai: 5500 mm. 79 k. transito 8.— forinton.

Szerbiai: 1100 mm. 78 k. transito 8.— frton, 3000 mm. 76-5 k. transito 7.80 frton, 4000 mm. 76-5 k. 7.80 frton. Mind három hónapra.

Rozs. (uj) 200 mm. pestvidéki Budapest 7.45 forinton. készpénzben.

Zab. (uj) 100 mm. elsőrendű Bpest 6.02 1/2 frton, 200 mm. Bpest 6.— frton, 300 mm. Bpest 5.95 frton, 250 mm. Bpest 5.85 frton, 500 mm. kicsirázott Bpest 5.40 frton készpénzben.

Tengeri. (o). 200 mm. oláh Budapest 5.40 forinton készpénzben.

Árpa. (uj). 300 mm. takarmány Budapest par. 6.25 frton készpénzben.

Gabonaforgalom:

1898. október 7.

	érkezett	elszállított
	m é t e r m á z s a	
buzából . . .	25429	—
rozsból . . .	2719	3977
árpából . . .	21217	1518
zabból . . .	6192	4000
tengeriből . . .	—	1002

Hivatalos készárnyegyzések.

Áru	ó vagy új	aj	100 kigr. készpénz-ára		100 kigr. készpénz-áru		
			október 7-án	október 7-én	október 7-án	október 7-én	
Buza	uj	tiszavid.	74	75	9.20	9.35	
			78	9.40	9.50	77	9.55
			78	9.65	9.75	79	9.80
			80	9.90	9.95	81	—
		pestvidéki	74	75	9.15	9.30	
			76	9.35	9.45	77	9.50
			78	9.60	9.70	79	9.75
			80	9.85	9.90	81	—
		fehért.	74	75	9.20	9.35	
			76	9.40	9.50	77	9.55
			78	9.65	9.75	79	9.80
			80	9.90	9.95	81	—
roz		elsőrendű	70-72	7.70	7.80		
		másodr.	—	7.60	7.70		
árpa		takarm.	60-62	5.75	6.15		
		szeszifőz.	62-64	6.65	7.15		
		süfőzésre	64-66	7.50	8.50		
zab	uj	—	39-41	5.75	6.05		
tengeri ó		bánsági	—	5.30	5.35		
		mánsági	—	5.20	5.25		
árpa ó		káposzta	—	12.25	12.75		
		mánsági	—	—	—		

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsdé zárata				Létszámolt árforlyanok
		október 8-án	október 7-én	október 7-én	október 7-én	
buza	október	9.01	9.03	9.32	9.23	9.22
	november	—	—	—	—	—
	márczius	9.03	9.05	9.09	9.10	—
roz	október	7.50	7.60	7.50	7.60	7.50
	november	—	—	—	—	—
	márczius	7.80	7.89	7.68	7.68	—
tengeri	október	5.25	5.30	5.25	5.30	5.25
	november	—	—	—	—	—
	május	4.68	4.68	4.85	4.86	—
zab	október	5.60	5.70	5.90	5.70	5.60
	november	—	—	—	—	—
	márczius	5.75	5.77	6.78	5.80	—

Előfordult határidőkötések.

Dél előtt. Buza márczius 9.12—14—11—14
 —01—9.04, október 9.16—14—16—8.99—9.05—
 9.03. Rozs márczius 7.67—69—7.62, október
 7.50—7.60. Tengeri május 4.88—73—4.87, októ-
 ber 5.25—5.30. Zab márczius 5.79—5.76.

Délután. Buza márczius 9.05—8.98—9.01,
 október 9.04—8.94—8.95. Rozs márczius 7.62—
 7.58, október 7.45—7.50. Tengeri május 4.66—
 64—4.65, október 5.25—5.20. Zab márczius 5.77
 —5.73.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 156600 mm. Rozs 8800
 mm. Arpa 43800 mm. Zab 22100 mm. Tengeri
 23800 mm. Liszt 12200 mm.

Raktárház: Buza 55897 mm. Rozs 1722 mm.
 Arpa 606 mm. Zab 100 mm. Tengeri 501 mm.
 Liszt 105 mm.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, október 8.

A mai tőzsde szilárd irányzattal vette kez-
 detét de, csak nemzetközi értékekben, amelyek
 mind magasabb kezdő kurzusokat mutattak. Nem
 egy egyes helyi értékek és különösen közuti
 vasut, amelynek kurzusa erősen hanyatlott arra a
 hírre, hogy újabb 16,000 darab részvényt bocsá-
 tának ki 330 forintos kurzuson. A tőzsde rögtön
 kiszámította, hogy az elővételi jog nem sokat ér
 és eladta azt. A közuti ennek folytán ma 9—10
 forinttal olcsóbbodott. Ellenben bányáértékek emel-
 kedtek. A salgótarjáni és a magyar általános közti
 fuzió kezd konkréttebb alakot ölteni és mindkét vál-
 lalat részvényét vásárolták. A salgótarjáni emelke-
 dése jelentékenyebb volt. Nemzetközi értékek nem
 tarthaták meg kezdő árfolyamaikat és az üzlet
 folyamán gyengültek és csak délután javultak
 ismét.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 381.10
 379.70, Osztrákhitelrészvény 353.40—352.75, Osztr.-
 magyar államvasut 350.75—340.70, Közuti vaspályá
 372.50—363.50, — Villamos vasut 230—229.50
 Rimamurányi 254.—253.25, Déli vasut 72.75—72.50
 Salgótarjáni 637—634 forinton kötetett.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
 Salgótarjáni 632.50—635, Közuti vasut 366.50—
 364, Villamos vasut 229.50—228.50, Magy. hitel-
 részvény 379.25—380, Magyar jelzálogbank 242.75
 —243, Rimamurányi 253.50—253.75, Osztrák hitel-
 részvény 352.60—352.90, Déli vasut 72.75, Osztrák
 magyar államvasut 349.25—349.75, Bankverein
 101.90—102, Belv. takp. 103, Drashe 330, Általá-
 nos kőszénbánya 81.50—84.50, Czukoripar 149—
 149.50 forinton.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben
 holnapra 1—1.50 forint, 8 napra 4—5.— forint,
 október utóljára: 7—8 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	okt. 8.	okt. 7.
Magyar aranyjárdék	119.75	119.75
Magyar koronajárdék	98.10	98.10
Magyar hitelrészvény	379.50	381.50
Magyar ipar és keresk. bank	97.—	97.—
Magyar jelzálogbank	242.50	242.50
Magyar leszámítoló bank	254.75	255.—
Rimamurányi vasmű	253.50	253.75
Osztrák hitelrészvény	352.70	353.80
Déli vasut	72.50	73.25
Osztr.-magyar államvasut	349.50	351.50
Közuti vaspalya	364.—	373.—
Villamos vasut	228.50	231.—

Az utőtőzsde javult.

Délután 4 órakor zárulnak:

	okt. 8.	okt. 7.
Osztrák hitelrészvény	353.10	353.50
Magyar hitelrészvény	380.50	380.50
Osztr.-magyar államvasut	349.80	350.80
Leszámítoló bank	254.75	255.75
Rimamurányi vasmű	253.50	253.75
Közuti vaspalya	364.—	373.—
Villamos vasut	228.30	231.—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, október 8. A vásári forgalom: **Hos-
 ná** a forgalom élénk, árak csökkentek. **Baromfi-
 ná** élénk, árak emelkedtek. **Halban** lanya, árak szil-
 lárdak. **Toj- és tejtermékek**nél lanya, árak szil-
 lárdak. **Tojás**nál lanya, árak szilárdak. **Zöldszeg-
 nél** élénk. **Gyömbörcs**nél lanya, árak szilárdak. **Fü-
 szareknél** csendes, időjárás változó. — A köz-

pontvásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek
 hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Mar-
 habus hátulja I. 52—53 frt. II. 48—52 frt.
 Birkahus hátulja I. 38—40 frt. II. 36—38
 frt. Borjúus hátulja I. 61—68 frt. II. 63—64 frt.
 Sertéshus Isöréndü 50—51 frt. vidéki 40—50 frt.
 (Mindem 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr
 (kilonként). Sertészszir hordóval 58.0—59.5 frt (109
 kilonként). — **Baromfi** (élő). Tyuk 1 pár 1.10—1.35
 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hizott külön-
 kint 52—56 kr. — **Különtételek.** Tojás I láda (1440
 db) 38.5—40.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—1.00
 frt. Petrázselyem 100 kötés 1.00—1.50 frt. Lencse m.
 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 8—13 frt.
 Paprika I. 100 kiló 30—60 frt. II. 20—28 frt. Vaj
 I. rendű különkint 0.75—0.80 frt. Tészta-vaj különkint 0.95
 1.10 frt. Burgonya, rózsa, 100 kiló 1.50—1.80 frt.
Halak. Harcsa (élő) 0.80—0.90 frt 1 kiló. Csuka (élő)
 0.70—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, október 8. Az irányzat válto-
 zatlan. Kontingens nyersszesz Budapesten 18.—
 —18.25. Finomított szesz nagyban 55.—55.25.
 Finomított szesz kicsinyben 55.50.—55.75. Élesztő
 szesz nagyban 56.—56.1/3, Élesztő szesz kicsiny-
 ben 56.25—56.50, Nyersszesz adózva nagyban
 54.—54.25. Nyersszesz adózva kicsinyben 54.25—
 54.75, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 14.50—15.—
 Denaturált szesz nagyban 21.50—22.— Denaturált
 szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árak 10,000
 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest,
 készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, október 8. **Kontingens nyersszesz**
 lanya irányzat mellett azonnali szállításra 18.90
 —19.60 forinton jegyeztetik. Zárlatjegyzés 18.80—
 19.20 frt.

Prága, október 8. **Adózott tripló-szesz**
 nagyban azonnali szállításra 55.— forinton kelt,
 Adózatlan szesz 18.50—18.75 forinton kelt el azon-
 nali szállításra.

Triest, október 8. Kiviteli szesz tartá-
 lyokban szállítva 13.—13.25 frt, román árú
 október-decemberi szállításra 90% hektoliteren-
 kint nagyban.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, október 8. A készáruüzletben kész
 buza 40—50 krral magasabban tartatott. A határ-
 időzletben szilárdabb volt az irányzat. Buza őszre
 9.30—9.34, buza tavaszra 9.02—9.04, zab tavaszra
 5.76—5.78, zab őszre 6.02, tengeri október-novem-
 berre 5.67—5.68, tengeri május-juniusra 4.96—
 4.97, rozs őszre 7.91—7.92, rozs tavaszra 7.73—
 7.75 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.04—9.05, buza őszre 9.31—
 9.35, rozs tavaszra 7.74—7.75, rozs őszre 7.93—
 7.94, tengeri szeptember-októberre 5.68—5.69,
 tengeri május-juniusra 4.97—4.98, zab tavaszra
 6.02—6.03, zab őszre 5.76—5.77 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, október 8. A német birodalmi bank
 kilátásban levő kamatlábemelése és alacsonyabb
 külföldi jegyzések az előtőzsdén nyomást gyako-
 roltak, de utóbb a hangulat javult és különösen
 bányáértékek voltak keresettek.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 353.25
 —352.75, Anglo-bank 155.—, Union-bank 292.50,
 Osztrák-magyar államvasut 351.—350.—, Déli
 vasut 71.62—72.50, Dunagőzhajózási 458.50—
 459.50, Alpesi bánya 178.30—177.50, Májusi já-
 radék 101.25, Osztrák koronajárdék 101.35, Török-
 sorsjegy 58.31, Német márka 58.90—58.91 fo-
 rinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 352.62,
 Anglo-bank 155.—, Bankverein 261.50, Union-bank
 292.50, Länderbank 222.50, Osztrák-magyar állam-
 vasut 349.50, Déli vasut 72.50, Elbevolgyi vasut
 263.—, Észak-nyugoti vasut 248.50, Török dohány-
 részvény 131.50, Alpesi bánya 178.60, Májusi jára-
 dék 101.30, Török sorsjegy 58.10, Német márka
 58.90 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték:
 4-2%-os papírjárdék 101.25, 4-2%-os ezüstjárdé-
 k 101.10, 4%-os osztrák aranyjárdék 120.50,
 Osztr. koronajárdék 101.50, 1860. sorsjegy 140.50,
 1864. sorsjegy 195.—, Osztrák hitelsorsjegy 199.40,
 Osztrák hitelintézeti részvény 352.87, Angol-osztrák
 bank 155.—, Union-bank részvény 292.50, Bécsi
 Bankverein 261.50, Osztrák Länderbank 223.—,
 Osztrák-magyar bank 902.—, Osztrák-magyar ál-
 lamvasut 349.75, Déli vasut részvény 72.38, Elbe-
 volgyi vasut 262.75, Dunagőzhajózási részvény
 454.—, Alpesi bányarészvény 179.25, Dohányrész-
 vény 131.25, 20 frankos 9.58, Császári kir. vett
 arany 5.71, Londoni váltóár 120.20, Német bank-
 váltó 58.87, Tramway 506.50. Az irányzat tartott.

Bécs, október 8. A déli tőzsde zárúta
 után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 353.—,
 Magyar hitelrészvény 381.—, Anglo-bank 155.—,
 Bankver. 261.50, Union-bank 292.—, Länderbank
 223.—, Osztr.-magyar államvasut 349.75, Déli vasut
 72.25, Elbevolgyi vasut 248.75, Északnyugoti vasut
 247.—, Török dohányrészvény 131.—, Rimamurányi
 254.—, Alpesi bánya 178.90, Májusi járadék 101.25,
 Magyar koronajárdék 98.10, Töröksorsjegy 58.10,
 Német márka azonnali szállit. 58.91.

Frankfurt, október 8. (Zárúta) 4-2%-os
 papírjárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék
 102.30, 4%-os magyar aranyjárdék 101.60, magyar
 koronajárdék 98.60, osztrák hitelintézeti részvény
 298.50, osztrák-magyar bank 766.—, osztrák-
 magyar államvasut 295.62, déli vasut 64.—, bécsi
 váltóár 169.60, londoni váltóár 203.99, Párisi vál-
 tóár 806.5, bécsi Bankverein 221.87, Union-bank
 részvény 249.—, villamos részvény 136.—, alpesi
 bányarészvény 151.—, 3%-os magyar arany-kölcsön
 88.30, 4-2%-os ezüstjárdék 85.50, Északnyugoti
 vasut 210.—, elbevolgyi vasut 227.—. Az irányzat
 szilárd.

VIZÁLLÁS.

— Október 8-án. —

Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel szentiméter	Aradás v. apadás v. csökkenés	Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel szentiméter	Aradás v. apadás v. csökkenés
Schärding	+ 0.60	0.60		Ilza	M.-Sziget	+ 0.18	
Passau	+ 0.00	0.00		Tisza-Ujlak	Tisza-Ujlak	+ 0.50	
Bécs	+ 1.50	1.50		V.-Námény	V.-Námény	+ 1.00	
Pozsony	+ 0.20	0.20		Csep	Csep	+ 1.95	
Komárom	+ 0.10	0.10		Tóka	Tóka	+ 0.25	
Hudszent	+ 0.50	0.50		Szolnok	Szolnok	+ 0.85	
Bircs	+ 0.20	0.20		Csongrád	Csongrád	+ 1.32	
Paks	+ 0.21	0.21		Szeged	Szeged	+ 0.89	
Ménfőcsanak	+ 0.11	0.11		Titel	Titel	+ 0.48	
Ujvidék	+ 0.74	0.74		Szamos	Dócs	+ 0.19	
Zimony	+ 0.74	0.74		Szalnár	Szalnár	+ 0.27	
Pannónia	+ 0.10	0.10		Laboreza	Munkács	+ 0.20	
Hajós	+ 0.11	0.11		Laborca	Homonna	+ 0.90	
Orsova	+ 0.23	0.23		Bog	Ungvár	+ 0.50	
Helmec	+ 0.23	0.23		Budva	Barfa	+ 0.50	
Zsóna	+ 0.09	0.09		Bodva	Zemplén	+ 0.93	
Szered	+ 0.29	0.29		Sajó	Zsolca	+ 1.32	
Felsőújváros	+ 0.19	0.19		Kereke	H.-Nemeth	+ 0.56	
Sárvár	+ 0.19	0.19		Berettyó	L.-Ujjalu	+ 0.12	
Győr	+ 1.50	1.50		Sch. Nór.	Csucs	+ 0.90	
Zákány	+ 0.10	0.10		Nagyvárad	Nagyvárad	+ 0.24	
Eszék	+ 1.12	1.12		F.-Kőrös	Belenyos	+ 0.14	
M.-Szerdah.	+ 0.30	0.30		Fek. Nór.	Borosjenő	+ 0.16	
Zágráb	+ 0.28	0.28		Ket.-Nór.	Békés	+ 0.08	
Szécsény	+ 0.24	0.24		L.-Nór.	Gyoma	+ 0.48	
Mitrovicza	+ 1.03	1.03		Máros	Gy.-Fehérv.	+ 0.34	
Károlyvár.	+ 0.42	0.42		Arad	Arad	+ 1.40	
Nóri	+ 0.24	0.24		Munk	Munk	+ 0.32	
Beszta	+ 0.09	0.09		Jancs	K.-Kistély	+ 0.82	
Baja	+ 0.60	0.60		Béga	Temesvár	+ 0.35	
Zwart	+ 0.60	0.60		N.-Becske-	N.-Becske-	+ 0.82	

Érték megnevezés: + = jegyzés; + = 0 felett; — = 0 alatt

— = áradás; > = apadás; ? = kétség.

A vízjegyzések: Kétszerként jelentékeny eső esett.

A Dráva Passaunál Paksig apad. Bajától Orsováig árad. Víz-
 állásai alacsonyok.

A Tisza csak alsó szakaszán árad, vízállásai igen alacsonyak.
 A Dráva és Száva a rajának, vízállások átlag 2 fok magas.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

UTMUTATÓ.

Szállodák.

Palkovics szállodája az Angol királynő-höz.

Elsőrangú szálloda a város közepén, kilátással a Dunára. Étterem
 és fürdő a házban, villamvilágítás és lift. — Mérsékelt árak.

„Vadászkürt” elsőrangú szálloda.

A város közepén, otthon és kényelmes berendezés. — Kártya-
 ház és étterem a szállodában. — Kifűtő kiszolgálás, olcsó árak. —
 Világítás és kiszolgálás az ámbában beépítéssel.

idősb Kammer Ernő,
 tulajdonos.

Gundel János

István főherceg szállodája.

A város közepén, a kincstárnál szemben. Kilátással a budai
 hegyekre és a királyi várpalotára. A gőzhajós és villamos vasúti
 állomás közelében. Szigorú tisztaság, pontos szolgálat,
 kitűnő magyar és francia konyha, hamisítatlan legjobb
 italok.

Olcsó árak. Fürdők a házban.

Vendéglők.

Barabás József vendéglője
 József-kört 85.

Hírhírt kecselt kitűnő magyar konyha, hamisítatlan jó
 borok, frissen csapolt sör. Mérsékelt ár pontos kiszolgálás.

Intézetek.

Fonciére, Pesti biztosító-intézet.
 Alapítva 4 millió koronára. Nyerszész- és díjtartalékaival, valamint
 évi elvonásokkal 25 millió koronára. Elváltatás, tőz., szállítási-
 díj- és kártérítési kifizetések. Kézbesítési irodái: V., Sas-utca 10.,
 saját házban.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön
 Részvénytársaság. Hozzájárult részvénye: 10,000,000 korona
 Részvényeinek és váltóinak: Andrassy-utca 5. Fők.: Korona
 Részvény-utca 12. Zálogkölcsön: Károlyi-kört 13. Királyi-utca
 67. József-kört 12. és Zalkovics-utca a főpostával szemben.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, vasárnap, 1898. október 9-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Délután fél 3 órakor leszállított helyarákkal.

Általános bérletszűnelben:

Bánk bán.

Szomorújáték 6 felvonásban. Irta Katona József.

Személyek:

II. Endre Gorkud, királyné Ottó Bánk bán Melinda felesége Mikhál bán Simon bán Zászlós ur Petur bán Mýska bán Sólom mester, ha Bende szűben Egy udvaronc Biborach Tiborcz paraszt Egy békötlen

Este fél 8 órakor rendes hely- árákkal;

A nagymama.

Vígjáték 8 felvonásban. — Irta: Csiky Gergely.

Személyek:

Szerelmi grófné Eráf Orkény Vilmos Kálmán Pirokka Timár Karoline Mártha Tódorka Szilárd Langó Seraphina Károla Sámuel Galambosné

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Éjszakai bérlet 88. Havi bérlet 2.

S h e.

Fantasztikus ballet két részben 11 képben. Kónányi Jenővel és Beer Józseffel. Zenejét Mader Raoul szerzelte.

Személyek:

Kalykatos Amortias Isia, istennő Főpap Men-Kau-Ra Aysaha I. Libella

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Délután fél 3 órakor bérleten kívül, mérsékelt helyarákkal:

A fehér egér.

Operette 8 felvonásban és 6 képben. Irta Chivot és Duru. Ford. Kürthy Emil és Erdélyi Zoltán. Zenejét szerzették Vasseur Leon és De Thuisy.

Személyek:

Cordesco báró Paul Verdier Florestan Gimpod, pinczér Joseph Paimpol Gobardin Chapusard apó Gustav, testő diák Rosella Paimpol Cordesco báróné Amanda

Este fél 8 órakor rendes hely- árákkal.

Blaža Luiza asszony mint vendég

Ingyenelők.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Vidor Pál. Zenejét szerzették Szentirmai Elemér és Serly Lajos.

Személyek:

Boross János Mari, neje Luiza, leányuk Weiner Vilmos Balogh István Bedi Ferencz Gangos Eszter Férje Dolnóé Jani Kis Sári Kovács Wurm Stark Varga Cinka Hazdár Egy ur Egy hölgy Fricsár Csandór Sooska Szolbák

VÁRSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 2. Havi bérlet 2.

A vasgyáros.

Szűnmű 4 felvonásban. Irta: Ohnet György. Ford. Fáy J. B.

Személyek:

Beaulieu Claire, leánya Octave, fia Blyngnyerzeg Priefont báró Sophie Derblay Philippe Susanno, húga Athenais, leánya

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután 3 órakor mérsékelt hely- árák mellett:

Couisset ur!

Bokhózat 3 felv. Irta: Enoch Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József

Személyek:

Couisset Hégedtás St. Castel tábornok Mátrai Gaston de Brionne Fehyvesi Rosine Lánycz Lucien Góth Louise Kalmár P. D'Esparville L. Rostagni Alfredné Nikió L. Annette Munkácsi Baptiste Kussal Benoit Décsi Elő játékos Nánássy Második játékos

Este fél 8 órakor rendes hely- árákkal: 776. szám.

A végrehajtó.

Bokhózat 8 felvonásban. Irta Sylvano és Artus. Fordította dr. Bédli Izor.

Személyek:

Chéradame Hégedtás Octavio Nikió L. Brocatel, ügyvéd Góth Autoinette Molnár L. Lagillette Szerény Pimparot Gyöngyi Kaplány Kazaliczky Cyprienne Doll E. Marianne Boross Zélio, szakácsné Pócsi P. Rendőrbiztos Magyari Bérsozga Rónaszéki Justine Munkácsy

MAGYAR SZÍNHÁZ,

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyarákkal:

Aranylakodalm.

1848—1898. Látványos alkalmi játék. nyolc képben, dalokkal és táncszűvel. Irta: Beöthy László és Rákosi Viktor. Zenejét összeállította: Fekete J.

Este fél 8 órakor rendes hely- árákkal:

A krokodilus.

Operette 8 felvonásban. Irta Walter Oskár. Fordította Faragó Jenő. Zenejét szerzelte Ferron Adolf.

Személyek:

Órv. Mollanó Kövesi A. Lili Ledócsy Sziklai Sálbe Sziklai Wille Eric Ghéll K. Schlauch Stentmiklóssy Schneller Pálásthy Triebelné Láng E. Bingsheim báró Hulási B. A szűngazdó Mátrai Besenyei A rendező Héhen A. Prümper Klex Boross E. Mari Simon M. Pinczér Kardos Levélhordó Kunosi K. Henteslegény Erdős B. Szobaleány Karvázy Diszítómester Bátor

VÁROSLIGETISZINKÖR

Igazgató Föld Zsigmond.

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyarák mellett: Gyermekek előadását:

Hampupóke.

Bokhózat varázsszerű dalokkal és táncszűvel 8 képben. Ford. Komor Gyula. Rendező Föld Mátyás.

Este fél 8 órakor mérsékelt hely- árákkal:

Föld Zsigmond igazgató fel- léptével:

Narciss.

(vagy a Pompadour bú- kása.)

Dráma 4 felvonásban. Irta: Brachvogel, fordította Mártony Frigyes.

Fehér ló szálloda étterme

VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz. Magyar, francia konyhá. jó valódi borok, gyors kiszolgálás, mérsékelt árak. Estonként Banda Marzi zenekara hangversenyez.

FARKAS JÁNOS, vendéglő-tulajdonos.

Az uri közönségnek legjobban ajánlom ruhabérleti rendszeremet Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

Zongora-telep és kölcsönző-intézetét ajánlja Csúport J. Budapest, IV., Koronaherczog-s. 9. Hatis-bazár átlalában. Részletfizetés és jutányos kölcsönj.

A Kőbányai Király-Sörfőző dr. Korányi és dr. Kötyl egyetemi tanár arak által gyógyszerelőkre ajánlott „Góliát-Malátasöre“ legbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarokban, gyengeségben stb. kiváló sikerrel használtatik. Legkellemesebb üdítő-ital. Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

Osak fiatal embereket érdekelhet tudni, hogy a párisi dr. Boiton Ijektio Oriental már néhány napi használat után elmulasztja még a legáltalabb és legelhanyagoltabb bajokat is. — Főlegesen tehát Bantál-otaj avagy Copava-balsammal kíséreljétek meg, mertek csak a gyomrot tisztját, de a bajt nem győzték meg. Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest V., Sasócsenyi-tár és Nagykörű-szcsa sarkán, hol üvegankint 1 forint kapható.

PARFUMERIE ROYALE. Mantonre középülési műterem és amerikai aranyfűrdő a legkifűnőbb francia és angol illatszerek megtervezés, Arzkanés, fopasztó, puder, hajfestő, mosó-viz. fog-, haj-, bajusz- és köröm-kefélő, fűsű, hajlú, szappan, arczkefélő, szobaljat és szűcses das választékban. Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. BUDAPESTEN, VII. ker., Erzsébet-körút 54. szám. Royal-szálloda átlalában.

Ujdonság! fényképészetben. Új találmányommal a villamos nagytű- soknál képes vagyok követző igen olcsó árakon minden kis kép után, sőt régi, arult képek után is nagytűsokkal készíteni és pedig: egy fénykép eredeti életnagyságban, mellkép, leg- finomságban kidolgozva, passe- portulittal együtt 24 frt. 1/2 élet- nagyságban 18 frt. 1/2 életnag- yságban 9 frt. Kiváló finom óla festmény életnagyságban 30 frt. 1/2 életnagyságban 18 frt. Aquar- tell és platinó-képek legfinomabb kivitelben 4 frtől kezdve 50 frt. A fényképek ára: 12 vitű-kártya 5 frt. 12 drb Cabinet-kép, egész alak 18 frt. 12 drb Makar-kép 15 frt. Képek, melyek nem felel- nek meg, feltűntetés nélkül új felvételre visszaszerelhetők. Idegenek kedűl Rysstemmel kiszűgölhetem. Tisztelettel

KALMAR udvari fényképész, Andrassy-ut 29. A legjobb zongorák Steinway és Sons BLÜTHNER GYULA név. udv. fényképezés egyenlő kép- viselése KOHN ALBERT-nál BUDAPEST, VIII., Elő-utca 6. Részletfizetés és jutányos kölcsönj.

A legszebb Magyar Könyv!

Az összes magyar műkritikusok egyhangu véleménye szerint a legszebb magyar könyv a

RÉVAI TESTVÉREK IRODALMI INTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG kiadásában megjelent

Kiss József költeményei illusztrált díszkiadása.

A legnagyobb négyedret alakú, pompás díszkötésű mű, szűcsapócsa fényképezésű (Heliogravur), tizenkét auto- tipikus szűcsa műmelléklettel és harminces szűcsapócsa foglalt magában.

A díszkötés a nagybányai művészkolónia tagjai festették: FERENCZY KÁROLY, GRÜNWALD BÉLA RÉTHY ISTVÁN, HOLLÓSY SIMON és THORMA JÁNOS.

A pompás díszű ára fényes vászon-díszkötésben — 24 forint.

A sajtó nyilatkozatai a műről:

„A könyv szépajátrol, egy gondolom, azó nélkül elismertjük, hogy ez a legszebb magyar könyv. A Franklin-Társulat 9 a művészi híres Meisenbach cég remekelt ezzel a munkával, melyben a szűcsa nyomásánál csak a képek gondosabb 9 az eredeti képekkel csak a reprodukcióknál szebb. Ezek a képek meg fognak lepni mindenkit, mint ahogy a Révai-ék külön kiállításán meg is lepték a meghívottakat, akik első nap idegenül fordultak el a gyönyörű különlegességektől, másnap azonban eljtek rájuk hízitálni.“ Magyar Hirlap.

„Ez a kiadás igazán mű- vésszi alkotás és a magyar ipar is bátran kiállhat vele.“ Budapesti Hirlap.

Kiss Józsefnek összes költeményeit adták ki Révai Testvérek egy olyan kötetben, aminőhöz hasonló fényeset talán még nem produkált a magyar könyvszet.“ Országos Hirlap.

„Dialala és büszkesége a magyar irodalomnak, hogy a kiadó becsűvágyat ily magas fokon láthatjuk Mintha kültői ábrándot valószínű meg ez a munka, egy irodalmán lelkesen szűcsa nemzet ábrándját, mely költőt a díszöség fényében őszűja látni. — Ezzel az érzéssel forgattuk a Révai Test- vérek kiadásában megjelent díszes könyvet, mely elegancia és művészi érték tekintetében páratlanul áll a magyar könyvszetben s mely a világ legelőkelőbb könyvszetében is megkülönböztelt tiszteletre tarthat számot.“ Magyarorszá.

„Jó volna ezt a művet a külföldre vitni. Onnan vissz- szerelné a híro s az ilyen visszhangnak könyvszetben hisz a köztűcsa, mint az eredeti arónak.“ Új Idők.

Mimhogy az „ORSZÁGOS HIRLAP“ kiadó- hivatala módot akar nyújtani, hogy előfizetői ezt a legszebb magyar könyvet könnyű szerrel meg- szereshessék, a kiadóhivatal oly megállapodást lé- tesített a mű kiadójával, mely lehetővé teszi la- punk t. olvasóinak, hogy a művet csekély havi részletfizetésre megrendelhesék. Egymásután fizetendő 2 frtos havi részlet- fizetésre rendelhetik meg a díszművet az „Országos Hirlap“ előfizetői, ha a munkát az alábbi rendelő- lapon megrendelik és a megrendelő lapot az „Országos Hirlap“ kiadóhivatalába beküldik.

Az „ORSZÁGOS HIRLAP“ kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 65.

Az „Országos Hirlap“ kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadóitól Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól

Kiss József költeményei illusztrált díszkiadása díszkötésben 24 frtért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 2 frtot mindaddig a munka kiadó- nak Budapesten fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbízás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítás nélkül) beszedhetők.

Hely és határ: Név és Alak:

Magyarországi lapokból kérem visszatérni és az „Országos Hirlap“ címűre küldendő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Cél szerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélbe is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenképp könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK AZ ORSZÁGOS HIRLAP

észére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következőkben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. özv. Balásovits Györgyné nagytőzsde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt Eisonbach Vilmos, fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. Szántó Mór, dohánytőzsde.
- IV. „ Garisch-bazár Déval Józsefné, dohánytőzsde.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám Nemetsék A. J. dohánytőzsde és újságáruda.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. Löwinger Gyula, fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. Weil Vilmos, dohánytőzsde.
- V. „ Váci-körút 6. szám Morano Janka, dohánytőzsde.
- V. „ Sipót-körút 22. szám Wollák Zsigmond, dohánytőzsde.
- VI. „ Jeréz-körút 54. szám Brenner névrek, dohánytőzsde.
- VI. „ Andrássy-ut 48 szám Kohoaczy Ilona, dohánytőzsde.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám Heisler Róza, dohánytőzsde.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám Freud J. dohánytőzsde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. Sopronyi V. dohánytőzsde.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségeesen megadatnak.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

LEVELEZÉS.

„Mindennapi találkozás” levele van a kiadóhivatalban. 6494—1

Aranyos szívem. Már 4 nap óta nem láttalak. Az meg azonban nem lenne olyan igen nagy baj, csak ne lennék oly messze. Enged meg, hogy legalább vasárnap meglátogathassalak. Czimem a régi. Roppant unalmas itt. — Mit csinálsz? Gondolj sokat szomorú Gdre. 6496—1

Álarcz. Már igazán nem tudom, hogy mit csináljak. Ha nem jön 2—3 nap alatt haza, lát megbanja. Jöjjön mielöb. Egyedül nem leszek. Sürgönyöt mielöb várja Semmering. 6490—1

Karmainak levele van. 2123—1

Vidéki kereskedő, kinek egy régi kitünő üzlete van, házasság czéljából szeretne megismerkedni egy jó házból való 22—24 éves leánnyal. Az illető már nem igen fiatal. Levélket kér „N. N. 100” jelige alatt a kiadóhivatalba. 6498—1

Jolánka. Ne haragudj, hogy oly régen írt leveledre még nem válaszoltam, de ennek oka nem más, mint igen nagy elfoglaltságom. — Különben hogy vagy? — E héten ha lehet, hát írok. Ne haragudj. — Csókollak M. 6492—1

HÁZASSÁG.

Igen jó és biztos állású 28 éves fiatal ember szeretne megismerkedni egy komoly, intelligens fiatal leánnyal, házasság czéljából. 3—4000 frt hozományt kíván. Csak komoly leveleket vesz figyelembe, melyeket „Komoly” jelige alatt kér a kiadóhivatalba. 6363—2

Fiatal földbirtokos házasság czéljából szeretne megismerkedni egy fiatal művelt leánnyal, ki a talusi háztartást jól érti és ki egy pár ezer frttal rendelkezik. Szíves leveleket csakis Komoly, intelligens, csinosabb leánnyól kér „Kitünő férj” jelige alatt. 6400—2

ALLÁST KERES.

Déltáni foglalkozást keres kereskedelmi akadémiát végzett, könyvelésben és levelezésben jártas fiatal hivatalnok. Czim a kiadóhivatalban. 6480—3

Joghallgató ajánlkozik ügyvédi irodába egész vagy fél napra. Czim a kiadóhivatalban. 6478—3

Tanítójelölt ajánlkozik házi tanítónak intelligens családnak, ki e téren nagy jártassággal bír és a héber oktatásban kiváló tehetsége van. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 6114—3

Jrodista, gyönyörű szép írással, szerény feltételek mellett irodához ajánlkozik. Elvállal esetleg házon kívüli írásbeli munkát is. Szíves megkeresések B. S. 20. alatt a kiadóhivatalba. 6350—3

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Zársalgónó, igen művelt, beszél magyar, német, francia és angol nyelvet, ki eddig is igen előkelő családoknál volt alkalmazva, keres uri családnál állást. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „T. S.” jelige alatt. 6470—3

Korrektornak ajánlkozik fővárosi vagy vidéki magyar napilaphoz, esetleg nagyobb nyomdába, egy ezen szakmában teljes jártassággal bíró intelligens fiatal ember. Czim a kiadóhivatalban. 6334—3

Fiatal hölgyek mellé társalgónőnek, vagy felolvasónőnek, esetleg elemiiskolába járó leánykák mellé nevelőnőnek, ajánlkozik jobb izraelita családnak intelligens szülőkötől származó fiatal kisaszonny. Remek kézümunkát készítéséhez ért és kezdőknek zongora órákat is képes adni. Czime a kiadóhivatalban. 6366—3

Joghallgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Czime a kiadóhivatalban. 6210—3

Kereskedelmi akadémiát végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 6290—3

100 koronát adok annak ki, nekem hivatalszolgai vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél, esetleg óvadékkal. Czim a kiadóhivatalban. 6224—3

ALLÁST KAPHAT.

100—200 forint havi mellékeresetre tehet szerti tőkebefektetés nélkül, otthoni munkáit, az ország bármely részén lakó, bármint foglalkozású férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű utmutatásai nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadóvállalata Újpest, István-utca 2. sz. 2033—4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 6455—4

Szépírásu gyakornoknő, kezdő fizetéssel felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 2121—4

Csinos fiatal r. k. takarítónő kerestetik magános urhoz, délelőtt 7—12-ig, délután 2—5-ig kellene ott lennie. Fizetés havonta 15 frt. Ajánlatokat „Tiszta és rendez” czim alatt a kiadóhivatal továbbít. 2117—4

Nagy confection-üzlet keres ügyes segédet, ki az eladásban és kirakatrendezésben jártas. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Szorgalmas” jelszó alatt. 6472—4

Ügyes ügynők állást nyerne. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Kitünő keresett” jelige alatt. 6314—4

Jspán ki már nagyobb gazdaságban működött, kerestetik. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Gazdaság” jelige alatt. 6450—4

Comptoirista, ki a könyvelésben és levelezésben jártas, egy helybebi nagy fűszerüzletbe november 1-ére felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők „Comptoirista” jelige alatt. 6442—4

OKTATÁS.

Egy VI. osztályú középiskolai tanuló ajánlkozik, alsóbb osztályú tanulók tanítására, szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 6500—5

Szabászat, varrás és minta-rajzolásban, egy a francia, mint az angol mód szerint gyors és tökéletes kiképzést nyerne intelligens hölgyek K. Margitay Maris első fővárosi szabásznai és varró tanintézetében Kerepesi-ut 14. szám. Ez intézetben kizárólag csak intelligens hölgyek vétetnek fel. Ugyanitt magántanulásra szabásznai tankönyv kapható. Ugy a francia, mint az angol módszer szerint. Ára a két könyvek 2 frt 50 kr. 1942—5

Neuwirth-intézet. Hatóságilag bejegyzett magán ruhavarró és szabásznai tanintézetet kiprobált könnyű tanulmány szeriut. Ezenkívül praktikus tanulmány fehér-, szines- és arany-hímzés tanulására. Tanítványok minden nap délután 5 óráig vétetnek fel, a tanítás 15-én kezdődik S-né Neuwirth Regina, Rottenbiller-utca 39. (Lövdöde-térnél.) 1931—5

Czimbalmozni, hegedőlni tanít intézeti zenetanár jutányosan. Ugyanott czimbalom, egész új, eladó 55 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 2119—5

Egysz joghallgató, ki mint nevelő több éven át működött, mint nevelő, korrepetitor, vagy hasonló állást keres a fővárosban, vagy a vidéken is. Beszél magyarul, németül, zongoraórákat is adhat. Szíves megkereséseket kérem „Magyarháló” czimén okt. 15-ig e lap kiadóhivatalába. 2118—5

Correpetitornak, vagy házitánítónak ajánlkozik a József-körút legnagyobb gimnásiumot végzettjoghallgató. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 6476—5

Correpetitornak ajánlkozik gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Újpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni d. u. 3—6 óra közt. Czim a kiadóhivatalban. 6454—7

A Ságymányoson, valamint Agyalföldön Szent László-úton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402—7

ELADÁS.

Egy téli gallér és egy elegáns fekete plüss-léscarter jakni, ugyszintén egy világos szelvény-ruha, alig használt, olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6418—8

Eladó gőzmalom, tizezer lakosu városban, vasutállomás, nagy liszteladással, 2 pár 42” kő, 21-es henger, 2 lisztosztályozó, koplató, konkolyozó, lisztfelvonók, 16 köreju Compound gép, egy kataszter hold föld, teljesen új uralk, gépészlakás, istálló, 4000 frt előleg mellett átvehető. Bővebbet Striz Gyulánál, Nagykátán. 2115—8

Gyümölcsöt, Mohács-Margitta, Szigeti-termet, mely télen át tartós, a következő árak mellett szállítok, utavéttel: 100 drb. szerezcsika-alma 2 frt, 100 drb. jeger-alma 2 frt, 100 drb. bér-alma 2 frt, 100 drb. óriás-alma 3 frt, 100 drb. császár-körte 2 frt ab Mohács. Rendeléményél kérem az utolsó vasuti, vagy hajó-állomást megnevezni. Perlesz Fülöp Mohács. 6927—8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóhivatalban. 2088—8

Butor jó, szolid hitelben előnyös részletfizetésre Natsán Ignácz kárbitos és asztalosbutor egyed. főraktárában VII. Erzsébet-körút 23. sz. Árjegyzékek vidékre ingyen és bérmentve. 6335—8

Bádogások fehérbádogot 18/20 nagyságot 60 kilós ládájáig, 70 kilós ládájáig 14 frtért kaphat 10 frt-éadózim a kiban. 2085—8

Egy bronzszinü báronyruha, egészen új, minden elfogadható áron eladó. Megtekinthető 9—12-ig. Czim a kiadóhivatalban. 6394—8

Egy szövettel áhnyozott diván igen olcsó áron helyszüke miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6396—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamait megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

Egyenruha, a kiadóhivatalban. 6288—9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember ez ideig tanévre egy tisztességes izt. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Baresay-utczához. Czim a kiadóhivatalban. 5914—10

Első emeleti utcai szoba, esinos butorzattal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5970—10

LAKÁS KERESTETIK.

Üzlethelyiség kerestetik, nem nagy. Lehetőleg a belvárosban, november 1-ére. Arral ellátott ajánlatok kéretnek „Elegáns” czimén a kiadóhivatalba. 6466—11

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pincze is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164—13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma rendezéséhez. Ajánlatokat a czim és az év megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár” jelige alatt. 6262—15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-50 emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb formu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle Pemeteft-czukortát. 1537—18

Sassimpiccoló „Fritzi” penzio (családiház). Kellemes tartózkodási hely enyhe sziget-klimában. Szoba teljes ellátás naponta 3—5 frt. Kitünő konyha. Prospektus bérmentve. 2077—18

Mi várhatunk?*)

Irta Márkus: József országgyűlési képviselő.

Minden társaság olyan viselkedést tanusít, amilyen az általános jellege. A világkedélyű dalol, a civódó veszekszik, az eszes vitáz, a rangos pöffeszkedik, a hiu czafrangjait mutogatja, a rejtelmességekre hajlamosított szellemidézéshez fog és a közügyek felkent bajnoka furfangokon törí az esztét. Az ember jól-rosszul berendezett gépezet, melynek működése kizárólag természeti szerkezetétől s az erősebb külső hatásoktól — függ s így, hogy egy meghatározott helyzetben miként fog cselekedni? azt a legtöbbször előre meg nem lehet mondani.

Egy lelkeszemből álló gyülekezetben a katolikusok „Libera” című énekének szépségeiről beszélgettek. Szó szót követett s akaratlanul is az utolsó ítélet borzalmas részleteire tértek át. Miként fog az a sok milliárd ember a Jozafát szűk völgyébe beférni? — miként fog a világ lángba borulni? — miként foly majd le a nagy ítékezés és mily szivettépő örjögések közt térnek át az elítéltek a Dante utjaira!

Volt az érdemes társaságban egy hit- és bölcsészettudor, kinek a létezés összes titkai a kis ujjában voltak. Ez a nagy tudós rendszeren hallgatag szokott lenni. Most is az volt. Unszolták, hogy mondjon véleményét: mi lesz azon a rettenetes napon?

— Hát először is minden biztosító társulat csödbe jut, volt a mindeneket megvilágító válasz.

Bánffy bárót is folyton nógatják némelek a kiegyezés miatt, de hát ő nem bölcsészettudor!

**

I. Az osztrák 14-ik és a magyar 68-ik szakasz.

Ha a szabadságharc után nyakunkra zúdított osztrák kormányzat mindazon tapasztalatokat és vívmányokat érvényesítette volna is, melyekre az emberiség évezredek folyamán szert tőhetett, azt a kormányzatot akkor sem tőrjünk el nyugodtan, mert az emberi természet megköveteli, hogy a saját állami és társadalmi jogrendjének megállapításánál és fentartásánál az ő karata és ténykedése ne mellőztessék. Ez a követelmény azért is könnyen képződik, mert az igazgatásban való részvétel igen sok embernek ad kenyeret. A kormányzat jószágának elsőrendű ismérve tehát nem az, hogy az elmélet általános elveinek megfelelően, hanem inkább az, hogy nyugalmat eszközöljön. Ha ezt a célját nem képes elérni, akkor a kifogásolt kormányzatot meg kell változtatni és csak a végső esetben szabad alkalmazásba venni, vagyis csak akkor, ha a főczél, a jogrend fentartása másként nem lehetséges. Egy ország mindig jól van kormányozva, ha csendes s mindig rosszul, ha lázong. A rendszer mellékes dolog. Elméleti szempontból alig lehetne kifogásolni azt az állapotot, ha Osztrák-Magyarország egy nyelvet beszélne és egy vallást követne, de ha ennek a körülménynek bekövetkezése csupán egy népszavazástól függene is, nem lehetne megvalósítani, mert irtózatos kisebbségben maradna. Hát azok, kik ezen eszményképek egyik részét megvalósítani akarták, milyen akadályokra bukkantak! Igen, mert nem a tudománnyal, hanem hittel és érzelmekkel állottak szemben.

Mikor az osztrák kormányzat már mindkét félnek igen sok kellemetlenséget okozott az egyiknél súlyos aggodalmakat is keltett fel, kölcsönösen feltámadt a kibékülés érte. Az a viszony, mely akkor az uralkodó és Magyarország közt kifejlődve volt, a birodalmi tartományokra nézve semleges természetű birt, vagyis azon tartományokra közvetlen hatást nem gyakorolt, sőt a magyar kiegyezés amott nem is volt népszerű eszme és a kiegyezésnél az osztrák tartományok jövő politikai helyzete mégis elsőrendű tényező gyanánt szerepelt. Első pillanatra ez a jelenség csodálatosnak látszik, de a kutató csaklamar

*) Márkus József orsz. képviselő nagyérdemű fejtegetéseire külön is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Szerk.

megtalálja okait s világos lesz előtte az is, hogy ezek az okok Magyarország politikai szervezetében tagadhatatlanul egy beteges állapotnak tüneteit képezik s nem lehet kizártnak tartani azt az esetet sem, hogy ez a betegség kedvezőtlen kimenetelű lesz.

A kiegyezés tulajdonképpen csak az uralkodó és a magyar nemzet közt jött létre, de közvetve be kellett abba vonni az osztrák tartományok népeit is, mert mi különleges jellegűket fenn akartuk tartani, de a teljes elkülönítésbe az uralkodó nem egyezhetett bele s így létrejött egy olyan alkotás, mely csupán egy kényszerhelyzet eredményének tekinthető. Erről az alkotásról ez a bélyeg le nem törülhető; 30 év óta vitatkozunk jellege és természete felett s nagyon csalódnék, ki azt hinné, hogy ennek a vitának hamarosan vége szakad. Nem; ez emészti fel időnket és erőnket s részben megakadályozza fejlődésünket.

Midőn két egyezkedő fél egymással szembe kerül, mindkettőnek az a főtörekvése, hogy öhajításából minél többet érvényesíthessen. Ha a kötelezettségek teljesítése egy tényhez és egy időhöz van fűződve, a kötött egyezés tartalma világos lehet, azt magyarázatni nem szükséges, de minél több ténykedést tartalmaz s minél nagyobb időközöt ölel fel, annál nehezebb annak szabatos fogalmazása s annál sürűbben észlelhetők benne hézagok. Szónok és író sok ember lehet s ezen szerepekben a középazertűségen felül is emelkedhetik, mert akkor beszél és ír, amikor akar, s azt mondhat, ami éppen neki tetszik, de egy meghatározott tárgynak minden oldalról való megvilágítása igen nehéz s rendkívüli tehetséget kíván. Főleg a törvényalkotás képez kiválóan súlyos feladatot. Hiszen ismerünk parlamenti fényességeket, kik káprázatos szépen tudnak ezikornyázni, de midőn egy kis dologról kellett volna nekik törvényjavaslatot készíteni, felsültek, mert észtehetségük nem állott azon a magas színvonalon, melyet a munka igényelt. Elképzelhető, hogy az 1867-iki kiegyezésnek törvénybe foglalása milyen óriási feladat volt! És ez a feladat nagyon gyarlón lett megoldva. Nem vádolhatunk érte senkit, mert a jogtudomány azóta sokat haladt, s abban az időben is jól tudtak beszélni államférfiaink, de törvényalkotó képességgel bíró jogász kevés volt közöttük. Ez az állítás szerénytelenségnek tűnhetik fel s könnyen felidezi a mosolyt, ámde ez még nem bizonyíték, s akik hivatásuknál fogva tüzetesebben foglalkoztak az 1867—68-ik évi országgyűlés alkotásaival, azokban megingathatlan meggyőződésé érelődött az a nézet, hogy a kérdéses törvény jogi szempontból igen rossz törvényhozói alkotások. Gyarló szerkezetűek, hézagosak, ellentmondók s minden tekintetben megtűrik a vitát. Ennek megbizonyítása céljából első sorban is rá lehet mutatni az 1868-ik évi 38-ik törvényezikre, mely valóságos fércmunka. Ha ezt valaki betűszerinti értelmében akarná végrehajtani, egy év alatt tönkre lenne téve Magyarország közoktatásügye. Ennek részletezése azonban nem képezheti e sorok célját.

Az 1867. évi XII. törvényezikk szabatos fogalmazása annál nehezebb volt s alkalmazása ma annál nehezebb, mert idő folytával a tárgynak igen sok körülménye lényegesen megváltozott, s az egyezmény olyan rendelkezéseket is tartalmaz, melyek a szerződő feleket újabb időközi megállapításokra utalják, s hogy az ügy még bonyolultabb legyen, az alábbiak szerint alkotmányjogi ellentmondásokkal is össze van keverve.

A kiegyezési törvénynek három főczélja volt:

- a) az osztrák tartományok részére az alkotmányosság biztosítása;
- b) a közösfüggék megjelölése és
- c) azok elintézési módozatainak megállapítása.

Az egyes rendelkezések indokolásának birálatára ezuttal semmi szükség sincs, csupán a törvényt kell alkalmaznunk a jelen helyzetre, s ha van — kimutatni annak hézagait.

Az osztrák örökostartományok tehát alkotmányt kaptak. Hogy milyen legyen az? —

ennek irányítása nem állhatott hatalmukban, s igazán nem tehetünk róia, hogy az ő alkotmányukba a hírossá vált 14-ik szakasz becsuszlott! De mégis van itt egy kis bökkenő. Felmerül az a nagy kérdés: hogy ha odaát a gépezet bármilyen oknál fogva — nem működik, köztünk minden érintkezésnek meg kell szakadni? Sokaknak nézete szerint igen, mert eltekintve a törvény helyes vagy helytelen szövegezésétől, az kétségtelen, hogy a törvényhozás célzata és feltétele az volt, hogy mindkét országban parlament intézze el a közös viszonyokat érintő ügyeket.

Jó, hát legyen így, de ezen felfogásnál mindjárt két körülmény ötlk szemünkbe.

Magyarországra nézve nem minden szempontból, de igen sok oknál fogva előnyös helyzet a teljes elkülöníttség. Tévedés nélkül lehet mindenki azon felfogásban, hogy ezen teljes elkülöníttségnek legfőbb akadályja az uralkodó azonossága és annak ellenzése. Az ő szempontjából az okoknak egész legioja harcöl ezen ellenzés mellett. A kiegyezés alkalmával tehát egyetlen magyar ember sem törekedhetett volna arra, hogy Ausztriával minél több kapcsolatot létesítsen, vagyis hogy Magyarországot minél több irányzatban és minél több alkalomra kösse le. A vitatott felfogás szerint azonban a fegyveres leverés eseteit kivéve, Magyarország még soha sem volt oly mérvben kiszolgáltatva egy idegen tényező kénye-kedvének, mint ahogy kiszolgáltatva lett 1867-ben és pedig az módzat folytán, melynek igénybe vételével az ország önállóságát akarták megvédeni.

Aki azt állítja, hogy az osztrák 14-ik szakasz alapján kormányzó miniszteriummal Magyarország szóba sem állhat s vele semmiféle eredményre nem léphet s így az 1867. évi XII-ik törvényezikkben részletezett közös intézkedéseket sem teheti meg, annak két eshetőségre kell gondolnia: vagy örökös lesz a 14-ik szakasz alapján való kormányzás, vagy pedig csak rövid tartam — s ezen eshetőségre gondolva, még azt is meg kell magyaráznia: úgy értelmezik-e a törvényt, hogy, ha Ausztriában egyetlen egyszer is alkalmazásba veszik a 14-ik szakaszt, többé szó sem lehet egyezkedésekről és közös ügyekről, vagy pedig úgy, hogy az alkotmány teljes helyreállításával ismét felvehetik az elszakadt fonalakat.

Harmadik eset, harmadik változat itt nem fordulhat elő. Hát vizsgáljuk meg, milyen helyzeteket teremtene a fentebb vázolt két-irányú felfogás egyike vagy másika.

Mielőtt a részletezésbe fognánk, egy megjegyzést kell előrebocsátanunk.

Az 1867. évi XII. törvényezikk részekre szedése után senki sem tagadhatja, hogy az akkori intézők a Pragmatica Sanctión alapuló közös viszonyokat érintő ügyeket arra az esetre is változathatatlannal fenntartották, ha a két állam a közös költségek hányadára, pénz- és kereskedelmi ügyekre nézve időnkint meg nem egyezhetne. Ez olyan alapintézkedés a kérdéses törvénynek, mely felett vita sem keletkezhetik, a mostani egyezkedések kereteibe tehát csakis a közös költségek hányada, a bank- és kereskedelmi ügyek vonatkoznak be. Szóval másodrangú dolgok.

A törvénynek oly irányú értelmezése, hogy ha Ausztriában a 14-dik szakasz egyetlen egyszer is igénybe vétetik, azután már a vám- és kereskedelmi ügyek felett többé nem lehet alkudozni, — merő képtelenség. Ezen értelmezést a két törvényhozás célzata, a törvény szelleme, annak minden sora és főleg 59-dik szakasza teljesen kizárja. Itt világosan meg van mondva, hogy a magyar országgyűlés készen van időnkint vám- és kereskedelmi szövetség kötésére. E kijelentés egy kicsit különös is, mert az 1867-iki évi parlament a jövő országgyűlések készségéről nem beszélhet.

Észerint csakis az az értelmezés vehető figyelembe, hogy az osztrák 14-dik szakasz felretételével az alkudozások újra felvethetnek s az egyezményt meg lehet kötni. De egyetlen rendelkezés sincs a törvényben, mely az átmeneteket szabatosan meghatározná. E rendkívül fontos mozzanatok

egyike csak néhány sorban van megérintve. Azzal lehetne ezt megokolni, hogy a törvény csak alapelveket rakott le s a lényegtelen alaki részleteket az emberi tapintatra és okosságra bízta. Nagyon helyes, csak hogy akkor senki se burkolódzzék az alakiság köpenyébe. Épen e körül forog a vita.

A törvény arra az átmenetre tesz némi megjegyzést, hogy miképen kell a fenálló szövetséget és ezzel egybefüggő egyéb egyezményeket felmondani, valamint arra is, hogy egyezkedés esetén miként történik az érintkezés és megjegyzés esetén a törvényerőre önmelés, de nem rendelkezik arról, mi történik:

a) ha van osztrák parlament, de az eléje tett javaslatokat sem el nem fogadja, sem vissza nem utasítja, hanem — bármi okból, az lényegtelen — bicskázással tölti a drága időt, vagyis az agyonbeszéléshez fogott? mi történik;

b) ha a lejáratú idő alatt — bármi okból, az lényegtelen — nincs együtt az osztrák parlament? mi történik:

c) ha a lejáratú idő utolsó perczeiben nincs ugyan egyezmény s már az ideiglenes meghosszabbításra vonatkozó javaslatot sem lehet törvényre emelni, de mindkét parlament óhajta a kiegyezést s emberi számítás szerint az nem sokára létre is jönne?

Nem is említünk több esélyt, pedig még számtalan sok változat van.

Mindezen lehetőségekkel szemben azt hozzák fel némelyek, hogy nem kell a dolgokat erőltetett okoskodásokkal bonyolítani, hanem azt az álláspontot kell elfoglalni, hogy ha az egyezmény bármi ok folytán létre nem jött, minden közösséget azonnal meg kell szüntetni.

Ez azonban nem felel meg sem a törvénynek, sem a célszerűségnek, sem a politikai észélyességnek.

A törvény nem parancsolja — mert nem is parancsolhatja — hogy, ha az egyezmény nem jött létre, a különválásnak azonnal be kell következni; a törvény csak azt mondja, hogy ha a két parlament nem fogadta el a kormányok által beterjesztett javaslatokat, akkor a nemzet azt csinál, amit akar; de ha a parlamentek közül egyik vagy másik nem nyilatkozott, azt a mostani helyzet teljes épségben tartásával be lehet várni anélkül, hogy a törvénynek akár célzata, akár betűszemint vett rendelkezése megsértetnék. Esztelenébb dolgot képzelni sem lehet, mint ha egy kormány, illetőleg egy parlamenti többség, a nagy költséggel és nagy rázkódásokkal járó külön vánterületre lépne át és külön jegyzőkönyvet állítana fel akkor, midőn a hivatott tényezők nagy többsége az egységet óhajta; — akkor, midőn teljesen alapos kilátás van a kiegyezés bekövetkezésére; — akkor, midőn a törvény ezt nem parancsolja; — akkor midőn a király nem óhajta; akkor, midőn az osztrák parlament egy gyermekes játékot folytat le; s végre akkor, midőn a magyar parlamentben az ellenzetűeknek vitaközlési eszköz gyanánt csak is a törvény hézagai és kétes kifejezései állanak rendelkezésre! Hiszen e rendkívül fontos ügy elintézésénél nem az időpontokhoz kötött fursang, hanem a népek érdeke és az elintézésre hivatott tényezők, — király, parlamentek — többségének akarata lehet csak irányadó.

Az 1867. évi XII. törvényzikk két osztályba sorozza a közös viszonyokat érintő ügyeket és pedig felsorol olyanokat, melyek a pragmática sanctión alapszanak, s melyek fölött a magyar nemzet többé egyoldalulag nem intézkedhetik s felsorol továbbá olyanokat, melyek a nemzet szabad rendelkezése alatt maradtak. Ez utóbbiak közé tartoznak: a kereskedelmi ügyek, a bankügy s a pénzügynek az a része, mely az első osztályzatba tartozó közös ügyek által hányad szerint igényelt összegben túl az ország egyéb erőforrásaira fordítatnak. Az 1867-iki magyar országgyűlés a XII. törvényzikk megalkotásánál főleg arra törekedett, hogy a törvény szövetségének joglemondási hibába ne essék, s

a 68-ik szakaszban nem fejezett ki mást, mint hogy a második osztályzatba tartozó ügyek fölött szabad rendelkezési joga felmarad. Hogy e joggal a jogutódok, a későbbi országgyűlések miként éljenek, arra nézve nem intézkedhetett, mert a jövő idők viszonyait előre nem láthatta. Némelyek ezen intézkedési akarat bizonyítása céljából az akkori parlamenti tárgyalások részleteire hivatkoznak, de ezek megfélemlenek arról, hogy a törvényhozás önmagát önmagával szemben nem kötheti le, vagyis egy parlament kötelezettséget vállalhat az uralkodóval és más jogalakokkal szemben, de saját magára vagy teljhatalmu jogutódára tiltó rendelkezéseket nem hozhat, és ha hozott is, a jogutód azt nem köteles megtartani, mert akkor nem törvényhozó volna, hanem a korlátozó országgyűlés szolgájaként, végrehajtójává alácsónyítaná magát. A világosan kifejezett kötelezettségek megtartása is csak akkor észszerű, ha azt minden érdekelt, vagy azok közül legalább egy követeli, de nincs értelme a megtartásnak akkor, ha azt egy érdekelt sem óhajta, esetleg azért, mert mindenik érdekeltnek árt és csak egy kívülálló harmadiknak használ.

Élénk emlékezetünkben van még az a mozzanat, midőn 1892-ben a felirati vitánál a tulbuzgó előadó örökéletű törvényekről kezdett beszélni. Milyen megütközést keltettek szavai! Noha nincsenek örökéletű törvények, annál kevésbbé vannak örökéletű törvényhézagok vagy törvényhozási tévesztések s lehetetlen megengedni azt, hogy ezen hézagokat és tévesztéseket egyes politikai csoportok az ország érdekének mellőzésével a saját céljaik megvalósítása végett felhasználják.

Az, ki az osztrák kiegyezési törvényt fogalmazta vagy irányította, bámulatos nagy kormányzati gyakorlattal rendelkezett. Ő ismérte a parlamenti életet, mint Dante a poklot. Ő tudta, hogy van parlamenti harcokban megedzett nemzet, mely évszázadok óta az alkotmány és közjog képeivel tér nyugalomra és kel fel, irányt szab a világ folyásának, de emellett nem képes szert tenni egy kis magánjogi törvénykönyvre. Ő tudta azt, hogy amint a szegény elmebetegnek vannak világos időközök (lucidum intervallum), úgy némely parlamentnek is lehetnek betegségi időközök, midőn nem képes működni. Ő tudta azt, hogy a parlament csak képzelti szentély, melynek idejét néha tulnyomó részben szereplési hiúságok veszik igénybe. És ez a nagy tapasztalattal bíró ember az osztrák törvényekbe a 14. szakaszt! Mily sokan elítélték érte akkor s mily lángésznek tűnik fel ma! De hát mit lehet tenni, ha egy parlament nem intézi el a folyó ügyeket? Ez a helyettesítésnek még a legszeledebb alakzata. Van még egy erősebb is. A bíró működését nem irányíthatja senki, de ha bolondokat cselekszik, elkergeti a miniszter; ha a parlament használhatatlan, haza küldi a király. De mig ez a nem mindig szomorú jelenet lefoly, a kereskedő kereskedik, az iparos izzad és a paraszt turja a földet, — szóval az emberiség dolgozik és eszik, és ezt a működést valami módon kormányozni kell.

A kérdéses 14-ik szakasz kormányzati értéke csak akkor tűnik fel minden részletében, ha a közös ügyek által igényelt költségek hányadának megállapítására, vagyis a szétosztásra viszonyítjuk.

Ezen szétosztás módozatait a kiegyezési törvény csak néhány sorban meríti ki. Ha két parlament megállapodni nem bír — dönt az uralkodó. Nekik a császáruk, nekünk a királyunk. Alább majd esetelmi fogjuk ezt a sajátjóságos bíraskodást.

A felett lehet vitázni, hogy ha a vámszövetség létre nem jött s az 1867. évi XII. törvényzikk 68. szakasza vétetik alkalmazásba, szükségkép az önálló vánterületre kell-e áttérni, avagy az önálló törvényes intézkedési jogra utalás úgy értelmezendő, hogy kereskedelmi szerződés az osztrák kormányval is köthető, s e szerződésbe minden irányú rendelkezés korlátlanul felvehető, — azt azonban senki sem vonhatja kétségbe, hogy a közös költségek szétosztására vonatkozó fejedelmi

döntést a két parlament nyilatkozatának kel megelőznie, de ha e megnyilatkozás létre nem jött is, és ha valamelyik parlament költségvetést nem is fogadna el, azért a közös intézmények fennállanak s azok szükségletét fedezni kell, s ha nincs a 14-ik szakaszhoz hasonló intézkedés, törvényen kívül levő állapot, vagyis önkényuralom áll elő. Ennek a kifejezésnek hallatára pedig mindig ideges volt a magyar s az 1867-iki kiegyezés alkalmával is annyira félt tőle, hogy még Ausztriában sem tűrt meg. E félelem volt okozója annak, hogy a törvénybe kétértelműségek és következtelenségek csuszak be. De hiába volt minden törekvés, mert a főkérdésnél, a közözügyi költségek szétosztásánál a fejedelmi döntést, más szóval, az önkényuralom fenntartását nem volt képes mellőzni. Most pedig a kiegyezés után 30 évre bekövetkezik az a nem várt eset, hogy a szóban forgó költségek megállapításánál a parlamentek megnyilatkozása nélkül kell intézkedni, kétségbevonhatatlan bizonyítékul annak, hogy e kérdésnél az alkotmányos elméletek kátyuba kerülnek.

Az uralkodói köteleességek közt valószínűleg ez a döntés legkellemetlenebb, de mellőzni alig lehetett, megczáfolhatatlan bizonyítékul annak, hogy a mi államjogi szervezetünkben kizárólag alkotmányos uton kormányozni nem mindig lehetséges. Mert ha a kérdéses döntést alkotmányos színezettel ruházzuk fel, akkor a szerződésen alapuló vámközösséget még inkább felruházhatjuk.

Ha a királyi döntés nem következhetik be a két országgyűlés nyilatkozata előtt, ebből önként következik azon állítás helyessége, hogy ha valamelyik parlament a kérdés lényegére nem nyilatkozik, a jelenlegi állapot fenntartandó.

E tárgyra nézve még nem fölösleges néhány észrevétel.

Az 1867-iki kiegyezés nem tudott rámutatni olyan mérőeszközökre, melyek alkalmazásával a két állam vagyonossága, s ennek alapján a kérdéses költség-hányad biztosan megállapítható lenne. Több-kevesebb ügyességgel hordattak össze adatok s tétettek javaslatok, de ez a kérdés oly bonyolult, annyi adózási, pénzügyi, kereskedelmi és gazdasági viszonylattal van keverve, hogy a tisztánlátás és biztos számítás lehetetlen. Ez a tétel tehát az örökös viszály magrárt rejti magában. Az alkudozások idején mindkét kormány súlyos vádaskodásnak van kitéve, hogy igazságtalan teherarány megállapításához nyujt segédkezet s emiatt mindkét államban nagy a hajsza és a zaj. Pedig az összes kiegyezési kérdések közt ezt lehet legsimábban elintézni.

Ha őszintén akarunk beszélni, be kell ismernünk, hogy az uralkodói döntés a népnél keserőségeket ébreszthet fel. Ettől mindig meg lehet kimélni az uralkodót. Tanácsosai eléje tárják az adatokat s kikérik előleges véleményét. Ha ezt a véleményt elfogadják a parlamentek, azok nem hazaárulást követnek el, hanem önfeláldozást teljesítenek. A képviselő talán elveszti népszerűségét s még sirjába is keserű megjegyzések kiserik, de lelkét megnyugtatta az a tudat, hogy hazájának nem ártott. Királyának pedig szolgálatot tett. Persze ezt csak egy olyan férfi teheti meg, ki nem rabja a hecsvágynak, ki nem azt tartja vezérelvének, hogy ha az egész ország elvesz is mindegy, csak ő ne inogjon meg soha!

II. A kiegyezési kérdés politikai részletei.

Nincs rejtélyesebb és nehezebben minősíthető intézmény a parlamentnél. A törvényhozó hatalom részese, de ha jól megvizsgáljuk, úgy járunk vele, mint Aesop rókjája járt a képpel: nagyon csalódott benne, mikor a háta mögé került. Először azt hitte, hogy egy erős élő alak.

Azok, kik e képviselőt választják, tulnyomó részben nem tudhatják az eldöntendő kérdések részleteit és a parlamenten kívül állók ugyanezt fogják rá magára a képviselőháza is, hogy a főrendekről ne is beszéljünk. Vagyis a választópolgároknak sejtelve sincs a különböző pártok álláspontjának lényegéről, a pénzügyi, nemzetgazdasági, váms-, kereske-

delmi és külügyi kérdésekről. És midőn az országgyűlés szavaz, azok közt mindig kevés a szakember. Vagyis, ha jogi kérdés döntetik el, a szavazók közt nagy kisebbségben vannak a jogászok. S így van ez minden kérdésnél. A legkisebb dolgot is szakértőre bizzuk, de a legnagyobbat, az ország dolgát elvégezheti nem szakértő is. A képviselőnek nincs szüksége semmiféle képesítésre. Sőt azt lehet tapasztalni, hogy a parlament előkelőségei nem is szeretik magukat némely tudományokkal összefűzni s a legnagyobb hatást keltő beszédek általános érdekeik, de nem szakzerű bonczolgatások. Az ilyesmit a közönség nem szereti. Neki szívóvirág kell.

A miniszterium rendszerint a képviselőházból kerül ki, de ez a miniszterium kieszközölteti, hogy a király a képviselő urakat egy csendes reggelen hazaküldi. A képviselők a népet képviselik, de ha a főrendek nem járulnak hozzá az ő akarathoz, az nem válhatik törvényvé. A parlament és király együttesen gyakorolják a törvényhozási hatalmat, de mennyivel gyengébb az egyik a másiknál, mert egyenlők soha sem lehetnek.

Ha a parlament teljes szólásszabadsága bármi módon korlátoztatik, ez ártalmára van a kérdések megvilágításának, de egyszerűsággal ezzel a szólásszabadsággal meg lehet akadályozni, hogy a többség akarata érvényesüljön. Ez a szólásszabadság teszi a parlamenteket meddőké; sokszor azért is elmondatik egy éles beszéd, hogy másnap az illető potentát dicsőségét a hirlapok hirdessék. És néha még sok másért is! Örökösen foly a zsörtölődés, a perpatvar, de a szavazás mindig úgy történik, mint ahogy a képviselőválasztások estéjén már előre meg lehet állapítani.

Az uralkodó nézete, óhajta, akarata nem képezheti vita tárgyát a parlamentben, de ezért is a kormány felelős. És milyen súlyos ez a felelőség! Hány ember összerokadt már alatta! Tehát a legfőbb tényezővel nem beszél senki, de azért mindenki önérttel szokta kijelenteni, hogy: "... mi alapos és beható vitát folytatunk..."

Eszes emberek gondoskodtak arról, hogy meglepetések, kijátszások, ne történhessenek, s a vitázás mindig egy magas testülethez méltó színvonalon tartassék, s az egész semmi más, mint apró cselofogások láncolata, s komoly képpel hányzor történik szavazás olyan dolgok fölött, melyek már rég elmúltak, melyeken tehát már változtatni nem is lehet.

Azon körülményekben, melyeket az emberi intézmények is megtesznek, különböző alakzatokban ötlök fel a parlament. Meg-megjelenik mint faj, de el-eltűnik mint egyén. Újra-születésekor komoly, ünnepélyes, eszményi, de csakhamar megöregszik, mogorva lesz és használhatatlanná válik. Sokan haragszanak rá, s rendkívül alkalmatlannak tartják, mások csak kinevetik.

Nálunk a kiegyezés idején milyen dicsfény vette körül működését. Nagyobb alakjait szoborművekben adtuk át a halhatatlanságnak. Alig volt uri család, melynek emlékét egy-egy véres árny ne töltötte volna be, s közóhajítás volt a kibékülés.

De azért a harc éles volt és áldozatok is követelt. Azonban erre a harcra büszke lehet a magyar politika történelme, mert méltóságos volt. Ki mert volna akkor gondolni a határozathozatal kijátszására, kiabálásra s a szabadszólás akadályozására! És ma? Gazemberezzük, gyanusítjuk, bérencznek, hazaárulónak, butának és csalónak nevezük, sőt püföljük is egymást, s talán már holnap kénytelenek leszünk nem fölösleges óvatosságból védőeszközökről is gondoskodni.

Ezen rövid jellemzés a parlamentnek minden ténykedéséről visszatükröződik.

Bármit akar a kormány és a többség, nem hajthatja végre, mert egy csomó ember különféle ürügy alatt megakadályozza. Rosszabb ez a lengyel veto-jognál. Bámulatos, de igazán úgy tesz a parlament, mint az az ember, aki dorbézolásokkal rövidíti az életét. Mert ne legyünk csalódásban az iránt, amit a választán és orvosi tudomány már rég megállapítottak, hogy a természeti és erkölcsi világban egyaránt meg van a büntetése minden bűnnek. Valaki mindig ott áll a rovással és nem téveszt el egy mozzanatot sem!

Most ismét egy elkeseredett ütközetre van kilátás, melynek végét és hatásait ma még fejtegetni sem lehet. A harc tárgyát mindnyájan ismerjük, de az okát kevesen tudják. A nagy közönség semmiesetre sem tudja.

E soroknak nem czélja annak bizonyítása: hogy a gazdasági különválás jobb-e, avagy a régi állapothoz hasonló kiegyezés? E kérdésen már rég tul vannak azok, kik vele foglalkoztak s akár jó, akár rossz a meggyőződésük, már képződve van. Ez a jelenség is jellemző a parlamentre, mert ott soha senki sem adott még kifejezést egy új gondolatnak s a legügyesebb szónok is csak a már ismert érveket öltözteti fel egy kis új ruhába. Természeti képességeivel, ügyesen szőtt mondataival kelthet hatást, de kifejezett gondolataival nem. Azokat már előre ismeri mindenki.

A vád, melyet a kormánnyal és többség-szemből hangoztatnak, az, hogy a különválás keresztülvitelére soha kedvezőbb alkalom nem volt s e kedvező alkalom elszalasztása valóságos bűn és hazaárulás.

Bár nem bizonyítunk a közösség fentartásának előnye mellett, rá kell mutatnunk azon körülményre, mint tényre, hogy a fentartást igen sokan előnyösnek tartják s a közösség megszüntetését ellenzik. Csak az tehát a kérdés: milyen nagy számra és erőre ez a csoport? Aztán meg ehhez a kérdéshez hozzáfűződik az is: vajjon politikai értelemben lehetséges-e a különválás?

Ez az utóbbi kérdés úgy tűnhetik fel, mintha erőltetett s forrása ferde gondolkodás volna. Felvetését sokan ép oly tapintatlannak tartják, mint annak bizonyítását, hogy Magyarországra milyen arány-kulcs az igazságos. Wekerle Sándor a vámügyi tanácskozáson meg is jegyezte, hogy rossz harcros, ki a közösség megszakításától fél, s ezt a félelmét elarolja. De hát ne áltasunk magunkat, — ellenfelünk ismeri ennek az ügynek minden részletét, ismeri erőket és gyengeségünket, őt mi nem vezethetjük tévutra, népünkkel szemben pedig legjobb az őszinte beszéd.

Ok nélkül semmi sem történik a világon, ha tehát kevesen volnának azok, kik a közösséget előnyösnek tartják, vagy ha számuk nagy volna is, de nem bírnának elég erővel akaratuk érvényesítésére, kiegyezési válságról és harcokról beszélni bádarság volna. Tehát kétségtelen, hogy számuk is tekintélyes és erejük sem kicsiny. Ennek bizonyításával fölösleges foglalkozni.

A társas összealakulás s a jogrend fentartására irányuló törekvés pusztán a megélhetés czéljából történik. Ezt a főcélzt átszelik még vallási és erkölcsi tekintetek is, de ezeknek kiszínelése ezáltal nem lehet feladatunk. A gazdasági kiegyezés első sorban a megélhetés kérdése, de fontosságánál fogva behelyezkedik azon kérdések közé, melyek a nemzet léteérdekeit érintik. Az, hogy öt vagy tíz év alatt Magyarország hány milliót nyer vagy veszít, igen fontos dolog, de csak időleges kérdés s talán nem is lehet azt állítani, hogy az ország fenmaradását, vagy a magyar faj politikai vezérékését, súlyát befolyásolja. És mégis van a megoldásnak olyan kedvezőtlen módoszata is, hogy általa azon államjogi szervezet is érintetik és gyengítetik, mely szervezetnek sértetlen fentartása a nemzet léteérdekeit képezi. Nemcsak pénzürtékét képviselő számmal állunk tehát szemben, hanem egy súlyos felelősséggel járó politikai küldetést kell teljesítenünk, melynek elvétele rendkívül káros következményeket vonhat maga után.

Amennyire a tárgy kényes természete megengedi, beszéljünk nyíltan.

Az uralkodóra nem közönyös az, ha kötelességei gyakran előtérbe állítják nála azt a gondolatot, hogy neki sok országa, néhány parlamentje és három kormánya van; mert mikor az eszébe jut, súlyos gondokat okoz

neki ez a széttagoltság. Igazán sok a jóból. És még hány parlamentje, minisztériuma, sőt hadserege akar életre keini. Innen is, tul is. Ha valakinek csak halvány sejtelme van is arról, hogy mennyi tapintatot igényel s örökös gyötrődést, izgalmat okoz ennek a sok intézménynek és embernek vezetése, az rögtön elhiszi s ez a hit meggyőződésévé válik, hogy az uralkodó csak a végső esetben szánhatja rá magát új alakulásnak támogatására. Arról nem is beszélünk, hogy az ilyen fék nélküli széttagolás mily befolyással lenne a királyi hatalom fenmaradására.

Mielőtt tovább fűznék ezeket a gondolatokat, egy kis kitérést kell tennünk.

Az államnak egyetlen intézménye sincs, mely egymással kapcsolatban ne állana. A hadsereg védi a személy és vagyonbiztosságot, bent és kint, a diplomácia intézi az államokkal való érintkezést s védi az államnak mindazon érdekeit, melyek a népek érintkezési folytán keletkeznek. Az idők folyamán mindkettő lényegesen átalakult. Nagyrésztben átalakította a gőz és füst, a közlekedési és harci eszközök tökéletesedése s számtalan egyéb viszonyok megváltozása, Régente az uralkodóknak jobbára szoldos hadseregeik voltak, melyekkel családi háborukat állandósítottak. Ma, éppen úgy, mint az államok első megalakulása-kor, ismét a népek vannak fölfegyverezve. A körfutam tehát ismét bezáródott. E változások okainak kutatásánál nincs érdekesebb tanulmány. A népek első fegyverkezésének okait és hatásait ismerjük, a jelenlegiét meg nem. De azt már látjuk, hogy az államszervezetre óriási hatást gyakorol. Az állam külső képviselése is átalakult. Többé nem az uralkodóházak családi ügyeinek elintézése képezi elsőrendű feladatát, hanem az állam megélhetését biztosító viszonyok irányításában meríti ki leg-szebb feladatait. Jelezni nem kell, hogy működésében az állam fegyveres erejére támaszkodik, valamint azt sem, hogy a kereskedelmi viszonyok belső megváltoztatása lényegesen átalakítja Osztrák-Magyarország külső képviselétének feladatait.

E tétel igazságát lehet tagadni, de megsemmisíteni nem.

Azok, kik Magyarország teljes függetlenségét akarták és akarják, egy dolgot soha sem voltak képesek megmagyarázni: és pedig a külügyek intézését. Nem időzünk sokáig e tárgynál, hiszen mindenki ismeri a kifogás és bizonyítás részleteit. Igen könnyen szembe kdrülhet a két állam érdeke s a két követ ellentétes állápontra helyezkedhetik. Másként fog beszélni az osztrák császár, mint a magyar király. Hogy békiti ki aztán ő önmagát s miként lesz elintézve a pompás zür-zavar? Avagy mindkét követ mindig egyenlően beszél? Akkor minek kettőre költekezni. Külön vámtérség alig lenne elkerülhető a vámháboru, mert az osztrákok fékvesztettség-e tekintetben kiszámíthatatlan, s ha előfordulna ez az eset, az osztrák-magyar közös, egy diplomácia hogyan gondozná az osztrák és magyar ellentétes két érdeket? Mily utasítást adna egyik és másik érdekekre vonatkozólag az uralkodó? Mert hogy ily esetekben talán neki is volna némi csekély hozzászólási joga, azt csak mindenki szíves lesz megengedni. Ha a kétféle külügyi képviselő alkotmány-jogi és természeti lehetetlenség, egy a külön vámtérség is az s ha a viszonyok kényszerítő hatalma valakit valamikor arra készítet, hogy azt megcsinálja, csakhamar meggyőződik, hogy helytelenül cselekedett s iparkodni fog hibájának helyrehozására. És egy dolog iránt ne legyen kétségben senki sem: ha a közös vámtérség árt Magyarország általános gazdasági érdekeinek, sokkal jobban ártana egy olyan különválás, midőn a magasabb közegek által az osztrák érdekek lennének kedvezményesítve. Az erre a felelet: hogy hát ne legyen úgy. E nyomós megjegyzésre mit lehetne mást válaszolni annál, hogy: hát tessék kieszközölni, ha tudja. A mostani állapotot összes előnyeivel és hátrányaival ismerjük, de a jövőt csak gyanítjuk. Jobb helyzetünk alig lehetne a mostaninál s az átmenetek kiszámíthatatlan hátrányokat okoznának és arra nézve semmi biztosíték, hogy elkülönítés esetén a gyáripár

fellendülne, mert az alábbiak szerint nem lenne rá ideje.

Még az sem utolsó tekintet, hogy a magyar faj kereskedői és iparos tevékenysége iránt nem igen erős a hitünk. Talán lenne itt gyárpar, de semmi esetre sem lenne magyar, s nem bírnak oly nemzetközi és világpolgári érülettel, hogy ezt a jellegzést semleges természetűnek, közönyösnek tartsuk. Ez azonban már más mezőkre tartozik.

Az 1867-iki magyar országgyűlés több okból kötötte ki az egyezkedés alapjául azt, hogy Ausztriának is alkotmány adassék. Ha a Pragmatica Sanctio közös ügyeket állapít meg azokat Ausztriával közösen kell elintézni, s ezen elintézés közben Magyarország egy önkényuralom alatt álló Ausztriával nem érintkezhetett, nem csak azért, mert ez az érintkezés kellemetlen visszaemlékezéseket ébresztett volna, s nem csak azért, hogy így tulajdonképpen ismét csak az uralkodónak kellett volna az ügyeket elintézni, hanem főleg azért, mert az a feltevés is kívánatos, hogy az osztrák alkotmányosságot, hogy ez által a magyar alkotmány is erősödik, s a két fél könnyebben ellent tud állani a régi önkényuralom esetleges kísérleteinek.

Szegény jóhiszemű magyar bölcsek, de jó hogy műveteket halálotok után azonnal megvizsgálták, s nem odázták ezt el legalább 50 esztendőre!

Az osztrák alkotmányosdival összekevert kiegyezés egy további nagy küzdelem csirait rejtette magában, mely küzdelemnek egy része általános, egy része pedig időleges jellegű volt.

A magyar nemzetet két nagy táborra osztotta, az egyik elfogadta a kiegyezést, a másik élethalál harcra kelt ellene s ez az utóbbi tábor mindazon elemeket felszedte fegyvertársai gyanánt, melyek bármily kormányzattal elégedetlenek szoktak lenni. E párt törekvéseinek a magyar állam már rendkívül nagy áldozatokot hozott: pénzben, időben és szövetkezésekben. A szünet nélkül folyó közjogi viták miatt a törvényhozás kezei mindig le voltak kötve s csak lázas sietséggel és nagy óvatossággal lehetett a nyugalmas percekben egy-két kívánalmat kielégíteni.

Az időleges jellegű küzdelem, egyike egész természeti szépségében most tárul elénk. Elődeitől ez abban különbözik, hogy minden valószínűség szerint nem olyan lesz a megoldás, mely hosszabb nyugalmat biztosítana. Nem lesz olyan főleg akkor, ha a vámszövevény megszüntetésére rá lennének kényszerítve. A vámháboru napi izgalmakat okoz, a két államot örökös hírlapi s parlamentári szóváltásba bonyolítja, egyik a másik ellen folytonosan rendszabályok alkotásán törí a fejét, s lehet-e képzelnünk, hogy ezt ugyanaz az ember, a király, szentesíteni fogja? Miután ő a törvényhozás egyik fele, és pedig mindenesetre nyugodtabb és talán, erősebb fele, ki lehet-e őt tenni annak, hogy egyik nap a monarchia egyik, másik nap pedig a másik állama ellen írjon alá törvényeket? Épen ennek kikerülése végett vannak alakítva az állandó közös ügyek is. Altlában az uralkodó személyének közössége minden lépésére is rányomja az egyöntetűség szükségességének bélyegét, mert a monarchia összességét érinti s az 1867-iki törvényhozásnak hű tőrökése volt az s az lesz minden törvényhozásnak, mely azt czélozza, hogy az uralkodó ténykedését a monarchia egyik vagy másik államának különleges és ellentétes érdekeivel fűzze egybe, mert ez természetellenes kívánalom, miután az osztrák császár sohasem tehet ellenére a magyar királynak s igazán bálgaság e két minőségét naponkint folyó harcban erőszakolni. Az 1867. évi XII. törvényzikk 61-ik szakasza azt mondja, hogy a monarchia két állama úgy alkuszik s úgy köt szövetséget, mint jogilag két egymástól teljesen független állam. Ez így is van, de ha őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy ez a függetlenség azonnal kérdésessé, — sőt lehetetlenné válik, mihelyt nem akar, vagy nem tud megegyezni, mert Ausztria és Magyarország között a létört folyó küzdelem soha sem foly-

hat le a különleges érdekek által kívánt mérvben, mert ezt a küzdelmet az uralkodó nem engedheti a természetes határokig kifejlődni. Ez a függetlenségi elmélet is azok közé tartozik tehát, melyeknek megvalósítása a gyakorlatban legyőzhetetlen nehézségekbe ütközik. Mint említettük, a vámháboru sokszor fegyveres támogatást is igényel, hát mikép történnek ez a mi esetünkben? Ha valaki ezt megoldja, akkor a tér és idő bölcsészeti fogalmai megvannak magyarázva. Amide ne aggódjunk ezen, mert az uralkodónak módjában van ezen kérdések felvetését megakadályozni, mert nincs nagyobb előnye és nemesebb feladata annál, hogy a monarchia mindkét felében megakadályozza a békének bármily irányu megzavarását.

Minden törvény csak annyiban bír joghatállyal, amennyiben a végrehajtó hatalom annak érvényesítését akarja és az érvényesítéshez szükséges erővel rendelkezik is. Hiába hozza a bíróság ítéleteket, ha az állam nem biztosítja azok végrehajtását, mert ritkaság az olyan nagy lélek, ki beismerné, hogy nincs igaza s a legtöbb ember képességgel sem bír az igazság felismerésére. Mendezett államban azon törvények, melyek az állam polgárai közt fenforgó pénzvviszonyokat szabályozzák, az államhatalom által végrehajthatnák, de nem találkozt még a világon olyan kormány, vagyis végrehajtó hatalom, mely valamely törvényt akkor is végrehajtott volna, ha azt az állam szempontjából károsnak tartotta, mert minden törvény csak alaki eszköz s a főczél az állam érdekének megvédése. Nagyon tévednek tehát azok, kik az eszközt összetévesztik a czéllal. Különben nem is itt van az összetévesztés, hanem másutt. Azt szokták mondani: hogynem a végrehajtó hatalom van feljogosítva a törvények magyarázására s az állam érdekének megállítására, hanem a törvényhozó hatalom. Ez is csak elmélet ugyan, de hát engedjünk neki. A bölcsészet ugyan azt felelté rá, hogy az van hivatva, aki nyugodtabban és átlaposabban ítél. De hát mi csoda szabály alkalmazandó akkor, ha a törvényhozót erőszakosan megakadályozzák abban, hogy ítéletét, nézetét nyilváníthassa?!

Következik az erőszakos visszatörölés. Győzni az fog, akinek nagyobb a hatalma!

Az egyenre vonatkozó természeti törvények az államokra és azok kormányaira is alkalmazhatók; — senkitől sem lehet kivánni, hogy önmagát semmitse meg, — pusztán a mások kedvéért. Mig valaki elég erővel bír a megélhetésre, addig nem fog meghalni. Elkoptatott szólam ez, de annál igazabb. Ez képezi a politikanak alapelvét, minden más csak színlelés. Sőt ez képezi a természettudományoknak is, azzal a kifejezéssel, hogy: az erősebb marad fenn.

Nagy nemzetek gyakran kísérlet alá vehetik az erejüket, mert nem felhetnek a megsemmisülettől, de minket minden tekintet óvatosságra int. Ellenségeink úgy is szeretnek a statisztikára hivatkozni, mely állításuk szerint azt a számtételt is tartalmazza, hogy a magyar korona országainak népességében a magyar faj nem képez általános többséget. Vezérkedésünk tehát okosságunktól függ. Vajjon okosan cselekszünk-e akkor, ha áldott, jó királyunknak e súlyos napokban még mi is megnehezítjük a kormányzást és keserüséget okozunk neki?

A magyar országgyűlés többsége tudja kötelességét s nyugodt lelkiismerettel strakozik királya s ennek okos és hazafias kormánya mellé.

Ha a magyar ellenzék követi az osztrák példát, ám tegye, mindkettőnknek van hozzá elég ideje, mert a törvény még azt sem követeli, hogy a mostani állapot ideiglenes törvényvel meghosszabbíttassék. A jelenlegi állapot érintés nélkül maradhat mindaddig, míg a két parlament érdemlegesen nem nyilatkozott.

Van tehát időnk elég.

És te, szegény nép, melynek oly nagy szüksége volna jó törvényekre, várakozzál türelmesen, míg uraid kibeszélik magukat!

ÜZLETI HETI SZEMLE.

Gabona. Nálunk jó vételkedv mutatkozik és az árak lényegesen emelkedtek.

Az üzleti hétről a következőket jelenthetjük: B u z a. Az árak 25 krajczárral métermázsánként emelkedtek, a forgalom 280.000 métermázsá. A hetühozatal 234.000 métermázsát tesz ki. Külföldi búzában a kínálat szórványos.

R ö z s. A hét végével helyben 7.80 forintig volt elérhető.

Á r p a (takarmány- és hántolási czélokra) szintén jó keresletnek örvendett. Hízalók és gyárosok egyaránt jó vételkedvet tanusítottak és kézséggel fizettek 20—30 krajczárral magasabb árakat. Helyben 6.35 forintig volt elérhető.

Z a b minőség szerint helyben 5.80—6.15 forint érhető el.

T e n g e r i 20 krajczárral javult, elszállítási czélokra a helybeli vasúthoz szállítva 5.45 forintot fizettek.

Olajmagvak: Készaru káposztarepcze 12.—13.— forint. Bánáti repecze 11.25—12.— forint, vadrepcze 5.50—6.20 forint, lenmag 10.—10.50 forint, gomborka 9.25—10.— forint.

Hüvelyesek: Bab Trieurt aprószemű bab Gyöngyös-Félegyházán 7.25—7.50 forintot, gömbölyű Baja-Zomboron 6.75—7.— forintot, barna bab Kalocsán 5.90 forintot, Nagy-Károlyban 5.75 forintot jegyez. Köles 4.30 forintot.

Repczeolaj és repcepegácsa. R e p c z e o l a j b a n az üzlet szilárd; úgy készarut, valamint határozati árut szívesen vesznek 34 forintjával, de gyárosok az eladásokkal tartózkodnak. A jegyzése szilárdabban zárul, 34.50 forintjával. R e p c z e p e g á c s a. A hét folyamán a kivétel stagnált. Ennek következtében az árak lanyhábban zárulnak és pedig nagyban vételnél 5.70 frt, kicsinybeni vételnél 6.— frt.

Liszt és korpá. A lisztüzlet a lefolyt héten továbbra is szilárd maradt, s meglehetősen forgalom volt új eladásokban úgy Ausztriában, mint a bel-földön, főleg a helybeli piacon. Külföldre is történtek egyes eladások, de igen kedvezőtlen árakon, melyek szinte szokásossá kezdenek válni a kedvezőtlen üzleti viszonyok következtében. A korpáüzlet változatlan.

0	1	2	3	4	5	6
16.70	16.10	15.50	14.80	14.30	13.50	12.30
	7	7½	8	F	G	
	10.10	8.—	5.60	3.90	4.—	

100 kilónként, zsákostul, Budapestben szállítva.

Füszér és déligyümölcs. B u d a p e s t, o k t. 8. D a t ó l y a: Kalifát 26—32 forint, alexandriai 20—24 forint, koszoru 15 forint, szabadon 22—26 forint. F ü g e: koszoru 18.—18.50 forint, Calamata 20.50 forint, kosáru 14—15 frt, szabadon 13.—15.— frt, Puglia 9—12 frt. Szmirma 34—38 frt, Maratonisi 14.—13.50 forint. M o g y o r ó. Sziciliái 23.50 forint, nápolyi hosszú 34.—, iszriai 35.— frt, Levante hámozott 34.50—35.50, Levante 16—17 forint. S z e n t J á n o s k e n y é r. Puglia új 9.50—10.50 frt, M a n d o l a: Avola couris 89—96 forint, Molfetta 80.— frt, Catania 84 forint, Palma girgen 86 forint, Bari 75—78 forint, édes Pugliai 90—92 forint, dalmát új 78.50—80 frt, armelin 45 frt. P i g n o l 62 frt per láda. M á z s o l a s z ö l s: Voula 36—38 forint, Yerli 36—39 frt, Caraburno 45.——56.— frt, Eleme 22 frt, vörös Samos 18 forint, fekete Thyra 16 frt, fekete Samos 22 forint. S z a r d e l i a 68—70 forint. A j ó k a 35—36 frt B o r s: Singapore fekete 50—56, forint Penang fekete 46.— forint, detto fehér 76 frt. G y ö m b é r: bengali 28.50 forint. S z e g f ü s z e g 40 frt. F a h é j 56.— forint, fahéj-törmelék 28, babérlevél 10.— forint, per 100 kilogramm cif. Trieszt.

Zsiradéközet. Szalonában a készlethiány folytán alig kellezhető üzlet. Egyes fajok, mint például a vidéki perzselt és a paprikaszalonna a forgalomban egyáltalán nem szerepelnek, míg a fehér táblaszalonna ára változatlan. Zsirban a kínálat elég jelentékeny volt, de ezen cikket a kereskedők most elhanyagolják, mert az olcsóbb amerikai zsír mindinkább tért hódít a pesti disznó-zsír hátrányára. Különösen most indul meg az amerikai zsírral való behatóbb foglalkozás, mert a német kikötőkbe (Hamburg, Bréma) már legközelebb nagy hajóküldeményeket várunk. B é c s. Az e heti keddi vásáron a nagy felhajtás következtében az árak a múlt hetéhez képest csökkentek 1-5 krajczárral, de ezen aránytalán nem bírt ha-

tással a záradékpiazzra, amennyiben városi disznó-zsír 58—59 forinttal, $\frac{1}{100}$ fehér táblaszalonnát 56—58 forinttal jegyznek. Budapesti jegyznek: Ia. pesti disznózsír 58.— forint pénz, 59.— forint áru, $\frac{1}{100}$ fehér táblaszalonnát 56.50 forint pénz, 57.50 forint áru, $\frac{1}{100}$ fehér táblaszalonnát 55.— forint pénz, 56.— forint áru, $\frac{1}{100}$ füstölt táblaszalonnát 60.— forint pénz, 61.— forint áru.

Szesz. A szeszüzletben e héten a kínálat ismét élénk volt és dacára a jobb vételkedvnek az árak ismét egynegyed forinttal olcsóbban záródnak. Elkelt finomított szesz budapesti gyáráktól szállítva 55—55.25 forintig, vidéki gyáráktól 54.75—55 forintig nagyban, azonnali szállításra. Kicsinyben az árak $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ forinttal drágábban záródnak. Élesztőszesz nagyban 56 forint adózva, adózatlanul 21 forintot jegyzetjük. Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten 17 forintig kelt el azonnali szállításra, felsőmagyarországi állomásokhoz szállítva. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18—18.25 forint. A kivitel e héten több tétel finomított szeszt vásárolt. Vidéki szeszgyárak közül: M.-Vásárhely, Arad, Győr, N.-Várad egy-negyed forinttal olcsóbban, a többiek változatlanul jegyztek.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 55.—55.50 forint, élesztőszesz 56.—56.50 forint, nyers-szesz adózva 54.—54.50 forint, adózatlan 14.50—15.— forint, denaturált szesz 21.75—22.25 forint. Az árak 10.000 literfokunkint hordó nélkül bérmentve Budapestre szállítva, készpénzüzetés mellett értendők. Bécs: Kontingens nyersszesz nagyban 18.90—19.20 forint kelt el. Prága: Adózott triplószesz 55.— forint, adózatlan szesz 18.75 frton. Arad: Finomított szesz nagyban 54.50—55.— forint kelt el. Lósoncz: Élesztőszesz 57 forint kelt el azonnali szállításra. Kényérmező: Finomított szesz 56 forint, denaturált szesz 22 forint. Győr: Finomított szesz 25 krajczárral olcsóbban jegyzetjük. Trieszt: Kiviteli, szesz tartályokban szállítva 90 % hektoliterenkint 13.—13.25 forint kelt el azonnali szállításra.

Terpentin. A forgalom a lefolyt héten kielégítő volt. Amerikából jó termékilátásokról szóló hírek érkeztek. Ugy a londoni, mint az amsterdami piacon lanyhább irányzat állott be, ami azonban piacunkon a minimális készletek miatt nem volt észlelhető. Mai nagybani jegyzések: francia áru 40.50—41 forint, galicziai áru 33.50—34 forint, orosz áru 28.50—29 forint 100 kilogrammonként, ingyen barreban, 18 százalék gyöngysúly-engedmény ab Budapest, készpénz fizetés mellett. Egyes barrelok 50 krral drágábbak.

Czukor és kávé. Budapest, október 8. Czukor. Nagyban, ab Budapest vasut, fogyasztási adó nélkül. Finomított I-a 36.50—37.— frt, koczka 37.50—38.— forint, Pilé 36.—36.25 forint, Kristály-czukor 35 forint, Candis fehér 46 forint, Candis, sárga 41.— forint, Szőlőczukor 25 forint. Kávé. Az árak ugy Braziliában mint a három nagy európai piacon, Havreban, Londonban és Hamburgban, hasonlóan némileg Triesztben, kevés emelkedést mutatnak, noha a termék kilátások Braziliában kitűnők. Santos good average 41—42, Santos superior 46—49, Portorico 105—122 forint, Menado 140—170 forint, Jáva sárga 90—124 forint, sárga 90—124 forint, Menado 140—170 forint, Carracas 68—80 forint, Lagayra 88—98 forint, Jamaica 90—110 forint, Salvatore 75—85 forint, Lahat 100 forint, Mocca Hodeida 108—114 forint, Preanger 118 forint, Középpamerikai 104 forint, Rio 50—58 forint, W. J. B. 100—140 forint, dettó gyöngy 128—145 forint, Viktoria 50—56 forint, Viktoria-gyöngy 68 forint, Santos-gyöngy 72 forint, Bogota 72—75 forint, Lavé-gyöngy 86—92 forint, Guatemala 100—112 forint. Nagyban, ab Trieszt.

Kötött, szövött, rövid és díszműru. P a m u t Liverpool per prompt 2⁰⁰/₁₀₀, márczius áprilisre 2⁰⁰/₁₀₀. Az aratás be van fejezve, s az eredmény eléggé kielégítő. Csak Texaaban ártott sokat a nedves időjárás. A jelenlegi árak már némileg szilárdabbak, de a hét elején nagyon alacsonyok voltak a jegyzések, s csekély a vételkedv. Tartósan olcsó árakat várunk, bár a fonodák már szívesen fedezik köteleiket. Félgyártmányok változatlanul olcsók. Gyapott még mindig saulár. Az elmúlt budapesti auctió is jó eredménnyel végződött, s bár az ősi auctiókra a külföld nem igen szokott ellátogatni, a vevők, különösen katonai posztgyárosok, jó árakat fizettek. Csak finomabb fajokban volt némi visszaesés. Gyapotfonalakban a jegyzés szilárd a régi árakon a gyárosok nem akarnak eladni. Nyersselyem újra drágul, selyemszövetek és szalagok azonban még régi áron kaphatók. Az általános üzletmenet csak közepes s egy pár hideg nap nagyot lendítene a téli üzletben. A fogyasztóknak még

ném igen volt okuk magukat ellátni s ha a kereskedők élénken vesznek s egészítik is ki rakományukat, eladni még nem tudtak. A jó termés után egészségesebb viszonyokat vártunk s úgy látszik, annyira beteg volt az üzletvilág, hogy az élénkebb üzlet sem sokat javított rajta. Vidéki kereskedők még mindig nagyon panaszkodnak, különösen, hogy nehezen tudják különöségeiket behajtani. A mindennapi cikkek közül czernákon s p a m u t s z a l a g o n kívül pamutdiszek, zseb-kendők, vászonhímzések és betétek s különösen sok csipke fogyott jól. Fehéráruban el volt hanyagolva az üzlet. Téli cikkekben alsóingek és nadrágok, harisnyák jól keresettek. F e j k e n d ö k b e n is fogy még valami. Bár a fogyasztók legnagyobb része csak az olcsó árukat keresi, örömmel tapasztaljuk, hogy jobb árukat is figyelemreméltó a kereslet. Különösen az utóbbi időben oly előnyösen gyártott maco-Beige árukat és pettezett ingeket vesznek szívesen. A paraszttudás-járó ernyők e hó 15-től 3 forinttal lesznek drágábbak, mert ezen ernyőkhöz való szövetek gyártói kartelt kötöttek. Lámpabelekben is kielégítő az üzlet. Megyészárakban jövő hétre várják a részletes streiket. Gyárosok egyáltalában nem fogadnak el rendeléseket, ha csak nem lényegesen drágább árakon. Nyers badenifa 50 százalékkal, megyészárak 10 százalékkal drágábbak. Rézből készült tüáruk még mindig drágák, a vasból készütek nem változtak. Pipereszappan és kozmetikai cikkek jól keresettek. Külföldi utánrendelések e cikkekben legjobb elismerés a jól gyártott hazai iparnak. Szejostorokban is sokat keresnek külföldre. Bár a lámparendelések idénve elmult, a forgalom e cikkekben is kielégítő. Hitelüzletek lebonyolítása gyöngye. Szeptember 15-étől október 1-éig 17 kereskedelmi csőd nyitottat s a budapesti hitelezői védegyelet 18 új fizetésképtelenségi esetet tárgyalt.

Konzervek. Budapest, október 8. Mai hamburgi jelentések szerint az árak következőleg alakultak: Ananasz: szingoporei mindössze csak 350 ládával érkezett, minek következtében az árak némileg csökkentek. 100 darab egynegyed kilos doboz 62 márká; dettó 100 darab 1 kilos dohoz 50.50 m.; dettó Gandnloupa 100 darab 1 kilos dohoz 98 m.; dettó Bahama, láda a 24 dohoz 163—165 márká; dettó Saint Miguel érkezett 100 láda, aukcióra került 80 láda 5 márká áremelkedéssel, per 100 kilogramm 272 márká. Tengeri rák: 96 dohos láda a fél kilogramm 60 márká dettó 48 dohoz 60 m. Sajtok: Viktoria 20—30 kilós darabokban per kilogramm 2.40 márká; Chester 7—30 kilós darabban per kilogramm 2.30 márká; Stülton 4—6 kilós darabokban per klg. 3.80 márká; Roquefort $\frac{2}{3}$ kilós darabban 2.30 márká; Neufchatel 37 darabos kosárban 4.75 márká. Eidam 2 kilós gömbben 1.50 márká; hollandi tejszín per 10 klg. 20 márká. Svájci per 10 klg. 18 márká; Parmesan per 10 klg. 18 márká. Az árak változatlanok.

Denaturált szesz. Hamburgban az exkontingens szesz csökkenő irányzatot követ, mivel a Japánba való elhajózásokban szünet állott be. Japánban ugyanis a szeszt január 1-től magas vámtétellel sújítják és a német importeurök igyekeznek minél nagyobb mennyiséget vámmentesen Japánban elhelyezni, de miután ezen országot szépszéllel ugyazólván elárassították, az odavaló elszállításban egyelőre szünet állott be. A német exporteuröket ez az üzlet annyira elfoglalta, hogy a levantei üzletet teljesen elhanyagolták, mi által lehetővé tették, hogy szeszgyáraink a keleten jó árak mellett nagyobb mennyiséget elhelyezzenek. Ez az oka, hogy exkontingens és természetszerűleg vele együtt denaturált szesz is szilárdságából mit sem vesztett és hogy ugy azonnali, mint későbbi szállításnál a teljes napiárak jutottak érvényre, annál is inkább, mert a fogyasztás kielégítő. Mai nagybani jegyzés 21.50—22 forint per 10.000 liter percenzt, ingyenhordóban ab Budapest állomás, készpénzfizetés mellett conto-engedmény nélkül. Egyes barrelok fél forinttal drágábbak.

Gépolajok és kenőcsök. Budapest, október 8. Olivaolaj valódi puglia: 44 frt, gyári olivaolaj 40 forint, Bakuolaj valódi orosz 22 forint, Ragosinolaj 26 forint, transmissioolaj 28 forint, turbinaolaj 33 forint, vulkanolaj 22 forint. K e n ö c s ö k: Cilinderolaj valódi amerikai 38.— forint, egyéb cilinderolaj 22—36 forint, consistentis gépkendős 30—35 forint, bányakocsikenőcs 16—18 forint, sodrony- és kenderkötélkenőcs 24—28 forint, valvolinolaj elsőrendű 50—55 forint, fogaskerékkenőcs 20—24 frt, szij- vagy szerszámkenőcs 35—40 frt. Gy a n t a á r u k: Serfözdeszurok 15—17 frt, terpentínolaj fehér orosz 27 frt, amerikai 38 frt, osztrák 36 frt, gyanta 7—11 frt, grantolaj 18—20 frt. K á t r á n y t e r m é k e k: Carbolineum 12—13 frt, kőszénkátrány 4—4.25 forint, fenylkátrány 10—12 frt, Vaselin bórkenőcs 20—25 frt, szerszám- és fegyverkenőcs 30—35 frt. H a l z s i r: svéd 36 frt, grönlandi 35 frt, oroszlanuszir 12—18 frt. L e n o l a j: 25 frt, valódi böl-

landi 30 frt. L e n o l a j k e n c s e r: ledlepedett 22—30 frt, Vaselinkendős 35—40 frt. F a g g y u t 38—40 frt. T e j s z i n s z a p p a n 22 frt. K o c s i k e n ö c s: fekete vagy sárga 5.50—5.25 frt, fehér finom 6.50—7.— frt, monfalconet 7.50 frt, kók finom 7 frt, uszó 7.50—9.— frt, fehér 7.50 frt, fűkerkenőcs 9.75—10 frt, finom belga paraffin 7.30 frt. S c h e l l a c k: narancs 116 frt, fél-narancs 88 frt, rubin 85 frt. S z a l m i a k: fehér angol 56 frt, jegécs 28 frt. N a f t a l i n: hordó-kban 14.50 frt. G l i c e r i n: 48—90 frt. B e n z i n: fehér 28 frt mind per 100 kilogramm ab Budapest, vasut. K o l o f ó n i u m: belföldi 6.75—7.25 forint, amerikai elsőrendű 6.50—11 frt. S z u r o k: hognárszurok 7.25—8 frt, fenyőszurok bőjor 12.25—12.75 frt, dettó fehér 5.50—6.75 frt, vargaszurok 10.50—12 frt, mind per 100 kilogramm ab Bécs. G u m m i: arabiai 75—77 frt, dettó kevert 39—42 frt, kereskedelmi 45—48 frt, L á t t i 34 frt per 16 klg. ab Trieszt. T á b l a o l a j o k: H a u g u l a t folyton lanya. Albániai tisztított 33—36.25 forint, o.asz, finom és szuperfinom 57—68 forint, levantei 33—36 forint per 100 kilogramm vám és hordó nélkül ab Trieszt.

Vas. A kereslet az építkezési vasneműkben csökkenőben van, olyannyira, hogy újabb kötések csak gyéren, inkább határidőre létesültek. A kereslet apadása az árak alakulására csak lényegtelen befolyással bírt. Nyersvasáraink változatlanok. Budapesti helyáruk 100 kilogrammonként készfizetés ellenében, 2 százalék pénztári engedménnyel: magyar nyersvas 4.35—4.50 forint, Bessemer nyersvas 4.80—4.85 forint, witkowitzi nyersvas: 4.50—4.60 forint, fél nyersvas 4.25—4.35 forint, magyar rudvas: 10.50—11.— forint, stájer rudvas: 11.30—11.50 forint, stájer laposvas 14.— forint, vaslemez 12.50—13.50 forint, tartánylemez 12.25—12.50 forint, hengerelt vasgerenda: 11.25—12. frt, horganylemez 34.20 frt. Ó c s k a v a s a k: nehezebb vasdarabok 3.30— forint, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— forint, I-rendű öntött-vastörmelék 1.50—1.80 forint, 100 kilogrammonként netto készfizetés ellenében.

Petroleum. Az árak változatlanok. Nagybani jegyzések. A kőolaj-finomító-gyár: Fiumei egycsillagos (amerikai) petroleum: 22.25 frt. Háromcsillagos (orosz) petroleum: 19.75 forint. Brassói prima: 17.25 frt. — A magyar petroleum-ípar-részvénytársaság: Császár-olaj: 24.— forint. Egykeresztes petroleum 22.25 frt. Orosz háromkeresztes petroleum: 19.75 frt. Budapesten, 100 kilogramm tiszta súly után, netto tara, hordóval együtt (ingyen hordó). Világos hengerolaj I. számú: 32 frt. Sötét hengerolaj II. számú: 30 frt. Könnyű gépolaj III. számú: 16.— frt. Nehéz gépolaj IV. számú: 19.— frt. Keverő olaj (tisztító olaj) X. számú: 12.25 frt. Keverő olaj (nehéz, fajsúly 0.905) XI. számú: 13.25 frt. A X. és XI. számú olaj fénytelen minőségben egy és $\frac{1}{2}$ forinttal drágább. Budapesten 100 kilogramm tiszta súly után netto tara, ingyenhordóban, per cassa 2 százalék árengedménnyel. Orsovai Standard White (salon) petroleum: 18.25 forint. — Az Apolló osoványolajgyár-részvénytársaság: Lilom-császár-olaj: 23.50 forint. Egysziv petroleum: 20.— forint. Háromsziv petroleum 19.— forint. Csillag-kereszt 18.25 forint. Lámpaolaj: 16.75 forint. Budapestben, netto cassa, 100 kilogrammonként, ingyenhordó-ban, 20% tara. Apollo III. számú gépolaj: 18.— forint Budapesten 100 kilogrammonként, hordóval együtt, netto tara; per cassa 2 százalék árengedménnyel vagy váltóval négy hónapra. Egyes hordók 25 krajczárral drágábbak. Üres petroleumos hordók ára: 2.10 forint. Üres olajos hordók ára 1.45 forint. Ásványolajok: Jöllehet az orosz nyersanyagból készült olajok igen keresettek, főleg a galicziai olajok könnyebb minőségei olcsóbb áráikkal már is erősen tért hódítanak. Orosz nyersanyagból gyártott: Henger-olaj (magas gyulladási foktal): 26.25 forint. Igen nehéz gépolaj (fajsúly 907—910): 22.25 forint. Nehéz gépolaj (905—908): 20.25 frt. Könnyű gépolaj (900—902): 18.25 forint. Orsóolaj (900): 16.25 forint. Tisztító olaj (885): 13.25 forint.

Ingatlanok forgalma.
A lefolyt héten átiratás alá kerültek a következő ingatlanok:
(A budai oldalon.)
May Gyula I. kerület, Kelenföld 12734. számú telke 1250 forintért Müller Károlyra. Fritz Károlyné I. kerület, Kelenföld 13999/1—2. számú telke 9825 forintért Schumy István és nejeére. Özv. Birly Ferenczné I. kerület, Mártonhegy 7581—87. számú telke Osztóts Miklósné és társaira. (Hagyatéka.) Zwick M. és H. I. ker., Patachény-réten 6230. sz. telke 2500 frért Klugler A. né és társaira. Ganz Botb' s és társa II. kerület, oázlop-utca 14. számú ház: 44.000 forintért Schikédanz Albert és Herczog Fülöp. Hermann Lipótné III. kerület, Újlak, bécsi-ut 9/11. számú háza Hermann Katalin és társaira. Feldhoffer Márton és neje I. kerület, Kelenföld 13908/11. számú telke 41437 forintért

a magyar királyi államkincstárra. Horn Edéné I. kerület, Tabán, felsőhegy-utca 1944/1516. sz. telke 4400 forintért Bauer Antalnéra. Nemes Sándor és társa I. kerület, Tabán aranykakas-utca 1871/20. számú háza 8250 forintért Teufel Flórián és nejére. Gamauf Károly és neje I. ker., Kelenföld 13854/1-2. számú telke 7200 forintért Zsigmondy Béla és Gézára. Khögler Adólfné I. kerület, kuruczlesi dűlőben 6294/1-2. számú telkének egyharmadrésze 2371 forintért Kral Ferencz-né, Khtigler Adólfné I. kerület, kuruczlesi dűlőben levő 6294/1-2. számú telkének egyharmadrésze 2597 forintért Frank Kálmánra. Schwarcz Ignác és neje I. kerület kőérharki dűlőben 9637. számú telke 3171 forintért Kiss Ferencz és nejére. Steiner született Ringelsen Aloizia I. ker. Döbrentei-utca 34. sz. háza Lakner Nándorné. (Hagyaték.) Ujlaki téglagyártársaság 1485., 86., 87/2-4-6. számú telke 2076 forintért Roth Dezsőnére. Ugyanazon 1487., 88., 89/2-7. számú telke 3547 forintért Kubelka Dávidra. Ringer Jakab 7924-109., 108. számú telke 2918 forintért Iroszt János és társaira. Zalka Venczel Remetehagy 3156. sz. telke 789 frtért dr. Landau Jánosnére. Kk. Vörös Etelka azölökert-utca 34. sz. háza Vörös Klára és társaira.

(A pesti oldalon.)

Süttő Antalné VII. kerület Kazinczy-utca 14. és IX. kerület Ferencz-körút 31. számú házai Rupp Lászlóné és dr. Horn Aladárné. (Hagyaték.) Özvegy Halász Zsigmondné VII. kerület Aréna-ut 54. számú háza 35.000 forintért Schindler Károly és nejére, dr. Schwarcz Gusztáv és neje VI. kerület Angyalföld 1548/49-52/15-16. sz. telke Hoffmann József özvegy. Krumpholtz Mihályné VII. kerület, Kertész-utca 37. számú háznak felerésze özvegy Gugli Mini Péterné és társaira. (Hagyaték.) Szamek Eliás VIII. kerület, német-utca 2. számú háza Waldmann Soma és nejére. (Csere.) Steiner Nándor VIII. kerület, Török-öri dűlőben 2379 számú háza 36034 forintért Radnai József és Wodianer Hugóra. Wechsler Irma VI. kerület Angyalföld 1529/30, 32, 1539. számú telke 21.300 forintért Bindfeld Lajos dr.-ra. Müller Vilmos VIII. kerület, Tököllyi-utca 1b számú háza 61.000 forintért Dolinay Gyulára. Kalmár Károlyné IX. kerület Márton-utca 5/a számú háza 28.000 frtért kk. Veszprémy Kálmánra. Lindenbaum Mór V. visegrádi-utca 1296/4-5. számú telke 21.400 forintért Weiss Jakab dr. és Fried Vilmosnéra. Heimpel János és neje IX. kerület, remete-utca 1/e számú telke Heisz Tamásra (csere). Lindenbaum Mór VII. kerület, Istvánmező 2785. számú háza 55.300 forintért Relle Mátyás és nejére. Grosz Sándorné VII. kerület, király-utca 48. számú háznak háromnegyedrészre özvegy Blasovich Antonióra (ajándék). Stéger Tamás XI. kerület, mester-utca 36. számú háza Stéger Károly és társaira. Szepán József és neje IX. kerület, gyp-utca 33-29. számú telke Röcher Antal és nejére. Spiegel Adolf és neje VII. ker. Istvánmező 2858/a számú háza 34.000 forintért Márkus Gézára. Kaufmann Jakab és neje VII. kerület, alsó-rákos 1959-63/17/a számú telke 10468 forintért Budapest főváros közönségére. Deutsch József J. VII. kerület, Damjanich-utca 33. számú háza 50.325 forintért Fodor Gyulára. Bindfeld Lajos dr. VI. kerület, Angyalföld 1529-39/6. sz. telke 10.000 forint Mendl Arthur dr. és Benkő József. Schmidt József VI. kerület, Angyalföld 1553-1560/24-26. számú telke Szommer Lipótra. Szilárd Péter VII. kerület törököri dűlőben 2558/59/26, 28, 37. számú telke 28.000 forintért Kovács István és nejére. Kőbányán: Ifjabb Alczibler Jakab és András felső-rákosi réten levő 7617. számú telkük 21.000 forintért Schultheisz Izidorra. Bastória Vilibáld gyár-dűlőben, Héderváry-utca 4. számú telke 16.000 forintért Humayer József és nejére. Keller József ligetelki dűlőben 7365/b számú telke 10.500 forintért Szentgyörgyi Sándor és nejére.

MINDENFÉLE.

A kínaiak kíváncsisága. Majdnem minden utazó, aki valaha Kínában járt, panaszkodik a kínai nép szerfölött tovakodó kíváncsisága miatt. A vendéglőben az idegeneket sokszor száznál több kíváncsi östromolja, hogy mutassák meg holmijukat, amelyet aztán annak rendje és módja szerint meg-bámolnak. Különösen sok bajt és kellemetlenséget okoz a nép gyermeces kíváncsisága a Wusung és shanghai közt csak nemrég kiépített vasut vezetőségének. Mikor a vasutvonalon a teher-vonatok közlekedése megkezdődött, a bábáskodó naplopók gyakran követelték, hogy a vonatok őket is vigyék magukkal. A társaság, hogy a kellemetlen surlódásokat és összeütközéseket kikerülje, legtöbbször enged és megkocsikáztatja őket, kielé-

gítvén ezáltal kíváncsiságukat. Nemrég azonban, mint a „China Gazette“ írja, a kíváncsiak egy nagyobb csoportját a vasut ugyancsak megelégedé- tetett. Mikor ugyanis több teherkocsit, amelyeken sineket és más anyagokat szállítottak Sanghaiba, vissza akartak küldeni Wusungba, vagy ötszáz kín- zer fölkapaszkodott a kocsikra és azt kívánták, hogy egy kis ingyenutazást tehessek a vasúton. Természetesen hiábavaló lett volna velük ökosán beszélni, így hát el kellett őket vinni. Nagyobb- részük már a legközelebbi állomáson kiszállt, de vagy kétségbeesetten annyira tetszett a mu- latság, hogy az egész tizenhét kilométernyi utat megtették. Wusungban kiszálltak és első dolguk volt a pályaudvart és annak berendezését szem- ügyre venni. Aztán, mint akik jól végezték dolguk- at, visszatértek a vonathoz, hogy ugyanazon a módon, ahogy jöttek, ismét hazatérjenek. De leg- nagyobb rémületükre azt kellett hallaniok, hogy a teherkocsik nem mennek vissza Sanghaiba, hanem csak a mozdony. Mikor ez lassan megindult, a rajta levő európaiak sajtáságos jelenetnek lehettek tanui. Több száz kínai izgatottan, kezét tördelve szaladgált föl és le, össze-vissza kiabálva, hogy nekik sem szállásuk, sem pénzük nincs, nem tud- nak hazamenni. Végre is gyalog kellett a nagy utat hazáig megtenniök, ami a kínainak sok fáradságot és keserűséget okoz. Annyi bizonyos, hogy többet nem kívánnak majd ingyen vasutazni.

A legkisebb mozdony. A világ legkisebb mozdonya, melyet személyszállító kocsik továbbítására használnak, a Transmissississipi-kiállítás területén, Omahában közlekedik egy körülbelül háromszázöt- ven méter hosszú vaspályán. A mozdony egész hossza a szenetszállító szerkocsival együtt két és egynegyed méter, súlya háromszáz kilogramm. El- tud huzni tíz személyszállító kocsit, amelyek mind- egyikében két-két ember számára van hely. A vasut sineinek egymástól való távolsága harminczegy centiméter, a kűrlő átmérője ötven milliméter. A kazán másfél lóerőre van számítva és körülbelül száz liter vizet fogadhat magába. Az egész gép a New-York-Centralvasut egy mozdonyához viszonyítva, a rendes méretek egyheted részét tünteti fel. Egyéb- ként a törpe mozdony teljesen az említett vasut mozdonyainak mintájára készült. Ugy tervezik, hogy ilyen miniatűr-vasutakat a különböző fürdő- helyeken is be fognak rendezni.

Alkoholizmus a gyermekeknél. Egy francia orvosi lapban Combe dr. érdekes megfigyeléseket közöl, amelyek szerint gyermekek, sőt csecsemők között sokkal nagyobb mértékben van elterjedve az alkoholizmus, mint azt bárki is hinné. Főleg a bor és sör tulságos élvezését tapasztalta a francia orvos, aki abban találja a jelenség okát, hogy sok szezes italt isznak a — dadák. A gondos anyák még mindig azt hiszik, hogy a dadáknak feltétlenül szük- ségük van a borra, vagy sörre, ebből pedig — hogy, hogy nem — a csecsemő is iszik. Dr. Combe- nak például nemrégiben ez az esete volt. Egy cse- csemő minden hétfőn és csütörtökön görcsöket kapott. Az orvos hiába kutatta a csodálatos betegség okát. A gyermek különben egészséges volt, csak a dadá- jának volt vasárnap és szerdán „kimenője.“ Hyen- kor pedig azt hitte magáról, hogy kefekötő és ivott bort, sört és pálinkát vegyessen. A dadát persze azonnal elcsapták és ettől a percztől fogva nem is volt a kis gyermeknek semmi baja. Általánosság- ban ezek az alkoholizmus legszembetűnőbb tüne- tei: a csecsemő viselkedése rendkívül izgatott lesz, álmatlanságban szenved és gyakran görcsei is vannak. Ha a baj nem fejlődik komolyabb he- tegséggé, mind e tünetek azonnal elmúlnak, ha a gyermektől elvonják az alkoholt.

A francia nemeség. A párisi „Revue des Revues“ legutóbbi száma érdekes tanulmányt kö- zöl a francia nemeségről. A cikk írója el- mondja, hogy Franciaországban 45.000 olyan család van, körülbelül 130.000 férfitaggal, amely nemesnek vallja magát. Ebből a negyvenöt ezerből huszonezret minden gondolkodás nélkül el lehet venni, mert tudva van róluk, hogy jogtalanul hasz- nálják a nemesi címet. A megmaradó huszezer család közt legföljebb negyszázötven van olyan, aki

his tudja bizonyítani, hogy a feudális kor valame- lyik lovagi családjából származik. Nem is gon- dolható az ember, hogy még most is, a demok- rata köztársaság idejében, osztogatnak nemességet. Persze nem olyan nyiltan, mint más államokban, csak titokban, kerülő utakon. Valaki folyamodik névváltoztatási engedélyért és — rendszerint — meg is kapja. Az illető aztán a régi nevét nemesi előnévvé alakítja át, az új nevet családnévül hasz- nálja. Ime, néhány példa. Dulac bankárnak meg- engedik, hogy nevét Beauson-ra változtassa és lesz belőle du Lac de Beauson. Ilyen módon lett Vimal bíró Vimal du Fléchac, Chabaud tőkepezés de Chabaud de la Gillache és így tovább. A Dreyfus- pörben hírhedtté vált du Paty de Clam nagyapjá- nak még egyszerűen Dupaty volt a neve. Az ilyen önkényes nemesítések igen gyakoriak Francia- országban.

Érdekes, hogy ezeknek a fiaik és unokái már marquis és grófi címet vesznek föl, amit minden alkalommal használnak, csak persze a hivatalos irásokban nem. Pápai nemességet, mely 3—5000 frankba kerül, évenként átlag negyvenen kapnak Franciaországban. Vannak azonban olyanok is, a kik sem a névváltoztatás, sem a pápai nemesség költségeit nem akarják viselni, ezek minden teke- tória nélkül odabiggyesztenek nevük elé valami ne- mesi címet, amelyet akárhányszor becsempésznek az anyakönyvbe is, amely aztán szinte megerősíti nemességüket. Kétségtelen, hogy ez a leleplezés igen kellemetlenül érinti a büszke francia nemes urakat.

Akik egymást üldözik. New-Yorkból írják a következő különös történetet. Dr. Henry Otto Claus, egy dús gazdag orvos a napokban öngyil- kosságot követett el. Senki sem sejtette elhatáro- zásának okát; most föllevenitük életének történe- tét, amelyből némi magyarázatot olvasnak ki az öngyilkosság okára nézve. A hetvenes évek közepén történt, hogy dr. Claus lakásába három ember betört. Az orvos rajtaérte a betörőket, s amikor el akartak menekülni, utánuk lőtt s az egyiket meg- sebesítette jobb karjának csuklóján. Claus akkor a Long-Island-College-Hospital főorvosa volt, s a véletlen úgy intézte, hogy a megsebzett betörő épen hozzá kerüljön gyógykezelés végett. Claus megismerte a gazembert. Elhatározta, hogy boszut áll rajta és úgy kezelte a sebet, hogy irtózatossá fájdalmakat okozott vele a betörőnek, azonkívül el is mérgecséte a sebet. Mielőtt a kórházat elhagy- hatta volna Pohle — így hívják a rovtól életű páciens — az orvos följelentette a rendőrségnek és három esztendei fegyház büntetést mérték rá. Kiszabadulásának percztől fogva lépten-nyomon üldözte az orvost a betörő. Pohle megtudta, hogy dr. Claus a 9-ik avenue egyik vendéglőjébe szokott járni. A gomosztevő, aki időközben hosszú szakállt növesztett, ezt a vendéglőt választotta társaival gyűléshelynek. Itt megismerkedtek az orvossal, s már annyira bizalmasak lettek, hogy a doktor leült velük kártyázni. Persze nem tudta, hogy kikkel van dolga. Claus csakhamarrájött, hogy az egyik ember hamisan játszik. Fölfedezését kijelentette, amiből előbb iz- gatott szóváltás, majd dulakodás támadt, amely- nek hevében az orvos stülétjével leszurta a hamis játékos. Természetesen törvényszék elé került a dolog, az orvos azonban bebizonyította, hogy ön- védelemből használt tört s erre fölmentették. Öt hónapra rá az orvos találkozott Pohleval a hegyek között. A bandita rálött Clausra és életveszélyesen megsebesítette. Pohle azt hitte, hogy meg is halt. Claus azonban meggyógyult és följelentette Pohlet, aki aztán hét esztendőre került börtönbe. Alig szabadult ki, márisrajtaérték Brooklynban nagyszabású ruhálopáson. A gazember le akarta szurni azt a rendőrtisztviselőt, aki elfogta, de lefűlelték és elzárták. Négy nappal később egy czinkosát is elfogtak, s a két betörő elkezdett töredelmesen vallani. Ugyanezen a napon lelt öngyilkos Claus dr. New-Yorkban nagyban találgatják most, hogy nem-e attól való föllelmében lett öngyilkos, hogy a betörő vallomása kompromittálja? Vagy hogy csak pusztán véletlen, hogy épen azon a napon ölte meg magát?

CSALÁDI KRÓNKA.

Orosz regény.

(5)

Írta: DANILEVSZKI GERGELY.

Akkor történt hát, a Péter Alexejevics császár karkovi utazásakor, hogy ő felsége junius 1-én hűséges szotnikjánál, Danilo Danilovicsnál szállott meg.

Odább, a zöld síkságon, az erdőn és a majorságon túl, a kozákok szálmaknyhói álltak, meg az állatok hajlékai, aztán egy malom és bent az erdőben a kicsiny templom.

A császárjövetelet megelőző napon a majorság közelében csapatok jelentek meg és táborot ütöttek. Szürkületkor aztán hatalmas porfellegek szálltak fel a láthatáron s a portengerből előbb zöld koftános lovasok bontakoztak ki.

— Prisibben megpihenek és szemlét tartok a kozákok fölött. Az öreg szotnik vendége lesznek, hogy megköszönjem neki hűséges szolgálatait és kárpótoljam régi szenvedéseit.

A Don fehér partja mentén, Iszjuntól Prisibig, amerre a császár utazott, hullámoztak a kaszálatlan rétek és tarkállott a teméntelen vadvirág. Pacsirta énekelt, daru szállott és hatyuk uszkáltak a tavacskákon s ezzel az idilli képpel szinte összeolvadt a virágok és fák erőt s életet adó illata.

— A virágokból, mondta ő felsége, a háziasszony bokrétát kap Prisibben; a többit hazaküldjük Pityerbe a gyógyszerésznek. Hátha van benne valami gyógyító erő?

És ekkor a császári kíséret, édeseim, az aranyos tábornokok és testőrtisztek ugyanazokat a virágokat szedegették a porban, amelye-

ket ti szoktatok a mezőről hazahozni. Kozájkaink teljes díszben lovagoltak a hatalmas vendég elé. Nehezs puska nyomta a vállukat, égetően tüzött le rájuk a nap, de ők azért büszkén nyargáltak az uton. Mögöttük ágyukat vontattak a lovak s a nagy súlytól szinte megrendült a föld.

— Ah, vajdánél! — szólott a hatalmas ur. Hát megszabadultok a tatároktól? Hol van Danilo Danilovics? Szállj le a lóról és vezess bennünket a házatokba!

A büszke sólyom ezután az asszony mögött belépett a szobába. Derűs kedvvel nézett szét a fehérre meszelt falakon, a tiszta, festett padlón és leült tulajdon ahhoz a kékre mázolt asztalhoz, amely ott az ablak mellett áll s amelyre, mint még most is láthatjátok, egy tányér, kés és sórtartó volt festve.

— Van még más vendégetek is? — kérdezte a császár, uti csizmáját porolgtatván. A sarokban ugyanis szökehajó, bájos, fehér főkötős asszonykát pillantott meg, akire szemmel láthatóan anyai örömök vártak.

— Ah, a hercege! Az apám! Kialtotta a szotnik menyé és odatárolmogván az ajtóhoz, szinte élettelenül terült el a padlón. A császár aggodó tekintettel nézett a lányra,

aztán haragos pillantást vetett környezetére és karon ragadta a herceget.

— Mondd el a tisztá igazságot, György!

A herceg azonban leborult a leányát hoz és csórolta kezét és zokogott és sóhajtott csak annyit tudott mondani:

— Oh, a megboldogult, felség, a szegény megboldogult!

Ekkor így szólott Anna, a szotnik öreg felesége:

— Bűntess meg bennünket, urunk és atyuskánk, de hallgasd meg beszédünket!

Azután elmondta a csárnak, kedveseim, az egész történetet. Hogy a herceg nem adta Maruskát a fiának, Eustachnak; hogy a szép lány aztán fürödni ment, levette a paron hagya a ruháit, hogy holt híre keljen. Hogy a tulsó parton várt reá és komorujára egy meghittjük, valami hollandus asszony, aki más ruhákat adott nekik s hogy Maruska szerelmese az erdőn túl már leste őket a kocsi-jával, mely elé pompás lovakat fogott.

— Csitítsa el a szerelmük haragodat, György herceg! szólott a császár, s a herceg engedelmeskedett.

A kétségbeesett Eustach félelmében a gyümölcsösben rejtőzött, hogy alig tudtak ráakadni. De aztán mégis előkerült. Ekkor bevezették a szobába s a herceg ráadta áldását a szerelmesekre.

Ezután ismét asztalhoz ült a császár, megivott egy pohár keserű-palinkát és megengedte Eustachnak és Maruskának, hogy az ő legfelsőbb színe előtt csókolják meg egymást. Majd fölhoztak a pincéből egy hordó bort s azzal megkezdődött az ünnepség.

— Most pedig, minher szotnik, vendégd meg az urakat egyébbel is!

(Folytatása következik.)

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 8-án.

Table with multiple columns listing various financial instruments such as 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', and 'Sorsjegyek' with their respective prices and values.

Szives megrendeléseknél

10—frttól feljebb

bérmentes szétküldés

az osztr.-magyar monarchia minden részébe.

Fontos!

Feltűnést keltő kedvezmény, miáltal az áruházammal való összeköttetés külső vevőimnek a legkényelmesebb.

Gazdagon illusztrált árjegyzékek és mintagyűjtemények tartalmazva a női toilettek minden újdonságát: pamut-, selyem- és barchent-szövetekből, kívánatra ingyen és bérmentve. A bérmentes küldés áruraktáram összes cikkeire vonatkozik; ez a kedvezmény csak az én etablissement-omban létezik.

Fontos!

Divatáruház

D. LESSNER

BÉCS VI.,

Mariahilferstrasse 81-83

a földalatti, földszinti, félemeleti és elsőemeleti helyiségekben.

Versenynélküli árak. Versenynélküli választék. Bérmentes hazaküldés.

Kizárólagos szabadalom a „Favorit” szikvizfejek gyártására.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Kizárólagos szabadalom a „Favorit” szikvizfejek gyártására.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Palóczy okl. gyógyszerész és Társai

Telefon 61—19. BUDAPEST, VII., Dob-utca 107.

Szikvizgépgyár, szifonfej-gyár és mechanikai műhely.

Ezen szakágnak: szifonfejek, az eddig forgalomban levő régi szifonfejekkel üztöt egészségellenes visszaéléseket lehetetlennek teszünk.

Árjegyzékek és részletek költségmentesen szívesen szolgálunk.

BÜTOR

készpénzért

ugyszintén

részletfizetésre

legjótányosabb árak mellett kaphatók

GONDA S.

butorraktárában,

VII. István-tér 7.

Meidinger kályhagyár

EHRlich J. és H.

Budapest és Bécs.

Budapest, IX. Lónyay-utca 17. szám.

Meidinger fűtő- és szabályozó-kályhák. Kaszárnya-kályhák Siemens-Ehrlich-szabálya szerint. Meidinger-caloriferesek cserépburkolattal, új szerkezettel. Központi légfűtések és szellőzők.

Hirdetések

felvételnek lapunk kiadói vataában VIII., József-körut 56.

A budapesti asztalos - ipartestület védnöksége alatt álló

BÜTORCSARNOK

VIII., József-körut és Bérkocsis-utca szegletén levő Sváb-féle házban nagy mintáraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dus választékban, kiváló minőségű bútorokat,

ebédlő-, háló-, uriszoba és szalon berendezésekből.

Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mesterektől jó bútorokat jótányos áron készven venni, esetleg megrendelni. Továbbá meglekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállítását is.

Legnagyobb

férfiruha-telep

hol régi ruhák újak ellenében csekély ráfizetés mellett kicseréltetnek.

GROSSMANN S.

Bécsi-utca és Deák-utca sarok.

Bécsi-utca és Deák-utca sarok.

Bécsi-utca és Deák-utca sarok.

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

A czég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben...

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czepléden. !! Tossék árjegyzéket kérni !!

Columbus-kerékpárok

minden más kerékpárt felülmárnak, miért is az egész világon a legjobbak...

Hein János

műkertészet és faiskola. Budapest, VII., Csémeri-ut 87. sz. Telefon 62-78.

Különlegesség: Parkok és kertek tervezése és alakítása. Prospektusok ingyen és bérmentve.

Kiadó: uri lakás, mely áll három utczai szobából, minden mellékkel...

Heim-féle Meidinger-kályhák.

A feltaláló dr. Meidinger tanár által kizárólag jogosított HEIM H., Budapest és Bécs.

Legjobb hírnevű és kir. szabadalm. KÁLYHÁINK MEIDINGER OFEN H. HEIM

Blaha Lujza pipere-crème.

Ez a Blaha Lujza pipere-crème egy ünnepelt nagyvárosmentek, valamint a főváros legelőkelőbb hálygcsinélis kedvenc pipere-crème...

PROGRAMM.

BUDAPESTI LÓVERSENYEK.

Őszi meeting.

Vasárnap, október 9. 9. nap. Délután 2 óra 15 p.-kor.

I. Nyerelesség verseny. 2000 korona a győztesnek, 300 korona a másodíknak. Táv. 2000 méter.

Table with 4 columns: Driver name, horse name, weight, and trainer details.

Jelöltünk: Nebács.

II. Handicap. 3000 kor. a győztesnek, 400 kor. a másodíknak. Táv. 1600 méter.

Table with 4 columns: Driver name, horse name, weight, and trainer details.

Jelöltjeink: Wilful—Kalinka.

III. Totalisator-Handicap. 20.000 kor. a győztesnek, 3000 kor. a másodíknak, 1000 korona a harmadíknak. Táv. 2400 méter.

Table with 4 columns: Driver name, horse name, weight, and trainer details.

Jelöltjeink: Komámasszony—Erbprinz.

Nagy bolthelyiség

a József-kört legelénkebb helyén f. évi november hó 1-ére

kiadó.

Czím a kiadóhivatalban.

Hekánk bemutatott szimulán megbízható hitces köznevelési folyton ezen negyed század óta fennálló rendelő-intézet a legmelyebben ajánlatos.

TITKOS BETEGSÉGEKET,

gyógyosifiasokat és sebákat, az ünfortúzte-tes utlakajait, az elgyonnyált felfarag magom-fók, a bujzók ut-körvarkozóenyeit, nőknél fehérvérlet, kézmennyi idűtök is, vala-mint mindazok a betegségeket, melyeknek a magtalanosság egyik főokozója és hűrbeteg-ségeket gyógyít a gyógyítást szorlat, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szemész és szülész-tudor v. cs. kir. oszt.-főorvos Budapest, Belváros, IV. ker., Kigyó-utca 1. szám. il. emelet Bejárati a lépcsőnél.

Rendel naponta délután 19 órából egész délután 4 óráig, este 7 órából 8 óráig.

Díjazott levelekre legmelyebben Elyedmenul választottuk és gyógy-szerkelet is gondoskodva lesz.

Maguk közik vértörtem. Ugyanott megjelöl és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető: RÉPSZERŰ UTMUTATÓ. Már a 12-ik kiadásban megjelent a némi betegségek és ezek észterü gyógykezeléséhez czimú könyv, volt ára 2 irleó kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 ft be-küldés mellett bérmentve, vagy 30 kr utánvét mellett.